

Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
2016. szeptember 1. után induló képzésének
Képzési terve

2019. szeptember 1. napját megelőzően hallgatói jogviszonyt létesítő személyek részére 2-75. lap

2019. szeptember 1. napján vagy azt követően hallgatói jogviszonyt létesítő személyek részére
76-133. lap

A Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskolájának

Képzési terve

I.

Bevezető

A kar 2015-ben akkreditált doktori iskolája a nemzeti felsőoktatási törvény által előírt egyetemi képzési programhoz illeszkedő képzési tervet állított össze. Ebben rögzítettük, hogy a doktori képzésünk a karon oktatott jogász mesterszak ismeretköreire épül, azokat továbbfejlesztve készít fel a doktori fokozatszerzésre. A képzési terv igazodik a doktori iskola tudományági jellegéhez, ezért az állam- és jogtudomány minden fontos területének tudományos ismereteit közvetíti, és a tudományos fokozat megszerzéséhez, továbbá a tudományos tevékenységhez szükséges módszertani ismeretek elsajátítását is ösztönzi.

A képzési terv tartalmazza a doktori képzés mintatantervét, a tantárgyi programokat, az óra és vizsgatervet, a teljesítményértékelési rendszert. Az előírt kreditek megszerzésének feltételeit a Doktori Iskola Működési Szabályzata tartalmazza.

A képzési terv összeállításakor figyelembe vettük a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság követelményeit is. Ennek megfelelően érvényesítettük az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) 2015 minőségbiztosítási rendszernek a képzési programok kialakítására, jóváhagyására, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelésére vonatkozó elvárásait.

A doktori iskola új képzési tervének kialakítását hosszú egyeztetés előzte meg. A terv összeállítása során arra törekedtünk, hogy a doktori iskolánkban megszerezhető abszolutorium és doktori fokozat feltételei egyértelműek legyenek, és az alapul szolgáló elvárások feleljenek meg a nemzeti képesítési keretrendszer doktori szintjének, és ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerének. A képzési terv ezen túl megfelelő intézményi sajátosságokat tükröz, és figyelembe veszi a hazai állam- és jogtudományi doktori iskolák hasznosítható tapasztalatait is.

A kar doktori iskolája eddigi működés során folyamatosan figyelemmel kísérte és rendszeresen továbbfejlesztette képzési programját. Az elmúlt évben alakítottuk ki az új mesterszak képzési és kimeneti követelményeinek megfelelő oktatási programunkat, és az idén módosítottuk a doktori képzési tervünket is. A doktori képzési terv kapcsolódik az intézményi stratégiához, oktatási-kutatási célkitűzései az állam- és jogtudomány legújabb tudományos eredményeinek átadására irányulnak.

II.

Mintatanterv

A rész

Oktatási program

Az oktatási program szerkezete

A kurzusok szerkezete és kreditpontjai

<i>Kötelező kurzusok összesen</i>	90 kredit
Kötelező tárgyak négy féléven keresztül	
félévenként három tárgy (5 kredit/tárgy)	60 kredit
félévenként egy tárgy (3 kredit/tárgy)	12 kredit
Kutatósze­minárium hat féléven keresztül	
félévenként egy tárgy (3 kredit/félév)	18 kredit
<i>Szabadon választható kurzusok összesen</i>	12 kredit
(a tanulmányi idő négy féléve alatt összesen négy tárgy, 3 kredit/tárgy)	
<i>Egyéb tudományos, publikációs és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető</i>	78 kredit
Összesen	180 kredit

Egyéb publikációs, tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető kreditek

Publikációs tevékenységért járó kreditek

Tudományos ismeretterjesztő publikáció	1-3 kredit/ív
Recenzió	1-3 kredit / ív
Magyar nyelvű tudományos publikáció	2-6 kredit/ív
Idegen nyelvű tudományos publikáció	4-9 kredit /ív
Tankönyv, jegyzet (magyar nyelven)	2-4 kredit/ív
Tankönyv, jegyzet (idegen nyelven)	3-6 kredit/ív
Szakfordítás	2-4 kredit/ív

A publikációs tevékenységért járó krediteket ívenként (40.000 n) arányosan kell számítani, de valamennyi elismert publikáció legalább 1 kreditet ér. Egy-egy publikáció konkrét kredit-értékének megállapításakor figyelembe kell venni a

megjelenés helyét (nyomtatott vagy elektronikus publikáció, országos vagy helyi szaklap, periodika stb.)

Tudományos tevékenységért járó kreditek

Hazai tudományos konferencián való részvétel	1 kredit
Külföldi tudományos konferencián való részvétel	2 kredit
Hazai tudományos konferencián előadás tartása	3 kredit
Külföldi tudományos konferencián előadás tartása	5 kredit
Oktatás- és kutatásszervezésben való közreműködés	1 kredit
Konferencia szervezése	2 kredit
Szakértői anyag elkészítése	2 kredit/ív
Szakértői anyag fordítása	2-4 kredit/ív

Oktatási tevékenységért járó kreditek

Oktatási tevékenység	max. 20 kredit
----------------------	----------------

A képzés teljes időtartama alatt összesen a kötelező tantárgyak teljesítéséért 72 kredit, alternatív szabadon választható tantárgyak teljesítéséért minimum 12, maximum 30 kredit, kutatószeminárium teljesítéséért 18 kredit, publikációs tevékenységért minimum 10, maximum 50 kredit, egyéb tudományos tevékenységért (pl. konferencián való közreműködés) minimum 10, maximum 50 kredit, oktatói tevékenységért maximum 20 kredit szerezhető.

A Doktori Iskola oktatási programjának szerkezete és tanterve

A doktori képzés 6 félévből áll. A 6 félév alatt az abszolutorium megszerzéséhez a hallgatónak 180 kreditet kell teljesítenie a következők szerint:

A kurzusok 3-5 kreditet érnek. A kurzusok felvételével és elvégzésével megszerezhető kreditek száma 102, amelyek a kötelező tárgyak, részben a doktorandusz által szabadon, ám témájához kapcsolódóan (irányítottan) kiválasztott kurzusok elvégzésével szerezhetők meg.

A doktorandusz teljesítményét minden kurzus esetében 5 illetve 3 fokozatú skálán értékeli a tanár. Elégtelen minősítés esetén azonban a kurzusért kredit nem adható.

A kötelező tárgyak elvégzését a doktorandusz köteles a javasolt tanmenetnek megfelelően elvégezni, ám ez alól indokolt esetben a Doktori Iskola vezetője felmentést adhat. A többi tárgy felvételének időpontja a doktorandusztól és az aktuális kurzus kínálatától függ. A tanmenet alapelve, hogy a kötelező, valamint a szabadon választott tárgyak túlnyomó többségét az első 4 félévben végezze el a doktorandusz, hogy az utolsó 2 félévben disszertációjának elkészítésére tudjon koncentrálni. A cél az, hogy a harmadik év végére a disszertációnak legalább egy része, de lehetőleg az egésze elkészüljön. Az ütemezést és a munka arányos elvégzését a témavezető felügyeli kéthetente tartandó konzultációs órák (kutatószeminárium) keretében. A hat féléven át folyamatosan zajló kutatószeminárium keretében a témavezető által megjelölt, és a doktorandusz által elolvasott cikk, könyvfejezet feldolgozására kerül sor. A megbeszélések kezdetén a doktorandusz beszámol az általa olvasottakról, és összeveti azt más szerzők álláspontjával, feltárja az egyes jogirodalmi művek

keletkezése közötti jogszabályváltozásokat, kiemeli az olvasott szerzők által megfogalmazott kritikákat és javaslatokat, saját véleményét fogalmaz meg az olvasott értékelésről. A témavezető és a doktorandusz közösen megbeszéli a problematikus kérdéseket. A képzés későbbi szakaszában a kutatószemináriumi munka egyre inkább eltolódik a doktorandusz saját írásainak, konferencián előadni kívánt mondandójának a megbeszélésére. A kutatószemináriumon történeteket dokumentálni kell! A doktorandusz feladata az általa olvasottak fénymásolatban történő csatolása, észrevételeinek írásbeli rögzítése, és annak feltüntetése, hogy a megbeszélés nyomán milyen további szerzőkre, nézetekre hívták fel a figyelmét, milyen jogirodalmi kutatás elvégzését jelölték ki számára.

Felelősség program képzési terve									
Kötelező tantárgyak									
Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kred t	számo n kérés	előfeltétel
	félév								
Kutatásmódszertan	20 szem						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
A római jog felelősségi rendje	20 ea						5	koll	-
Dr. Boóc Ádám									
Felelősség az Alkotmányjogban	20 szem						5	gyj	-
Dr. habil. Cservák Csaba									
A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	10 ea						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Bűnösség és felelősség a büntetőjogban		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Domokos Andrea									
Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Grad- Gyenge Anikó									
Felelősség a Közigazgatási jogban		20					5	koll.	-

Prof. Dr. habil. Rixer Ádám		ea							
Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István									
Felelősség a munkajogban			20 ea				5	koll.	-
Dr. Kun Attila									
Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség			20 ea				5	koll.	<i>Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért</i>
Dr. Fábián Ferenc									
Felelősség a Polgári eljárásjogban			10 ea				3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Doktrinális és tételes jogi kitekintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire			20 ea				5	koll.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Társasági jogi felelősség				20 ea			5	koll.	<i>Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Felelősség a Nemzetközi közjogban				20 ea			5	koll.	-
Prof. Dr. habil Bruhács János									
Felelősségi normák az Európai Unió jogában				20 ea			5	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András									
A felelősség a nemzetközi magánjogban									<i>A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti</i>

Dr. Molnár István János				10 ea			3	évközi besz.	kérdése; Szerződés- szegéssel okozott károkért való felelősség
Kutatósze­minárium (3 kr/félév)	20/ea	20/e a	20/e a	20/e a	20/e a	20/e a	18		
Kötelező kurzusok összesen	40 szem 50 ea	90 ea	90 ea	90 ea	20 ea	20 ea	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/sz em	10/e a v. 10 gyak	10 ea	10/e a v. 10 sze m			12		
Összesen	50 szem 50 ea	100 ea v. 90 ea 10 gya k	100 ea	100 ea v. 90 ea 10 sze m	20 ea	20 ea	102		
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

Felelősség program képzési terve									
Szabadon választható tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számon kérés	előfeltétel
tantárgy felelős	félév								
Felelős vállalatirányítás	10 ea						3	évközi besz.	-
Dr. Szuchy Róbert									
Erkölc­s, etika és felelősség az új		10 sze					3	évközi	-

gazdasági világrend nemzetközi jogi szabályozómechaniz musában		m						besz.	
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
Összehasonlító parlamentari jog		10 gya k					3	évközi besz.	-
Dr. Szabó Zsolt									
Felelősség a szabálysértési jogban		10 sze m					3	évközi besz.	-
Dr. Móré Sándor									
Felelősség a Fogyasztóvédelmi jogban			10 ea				3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Kriminálisjogi			10 ea				3	évközi besz.	<i>Bűnösség és felelősség a büntetőjog ban</i>
Dr. Deres Petronella									
Orvosi felelősség				10 ea					
Prof. Dr. Szabó Imre							3	évközi besz.	
Felelősség a fizetésképtelenség jogában				10 ea					
Dr. Böcskei Elvira							3	évközi besz.	<i>Szerződés zegéssel okozott károkért való felelősség</i>
Felelősség az adóztatásban				10 ea			3	évközi besz.	
Dr. Ercsey Zsombor									
Teljesítendő kredit							12		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

Etika program képzési terve									
Kötelező tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számon kérés	előfel tétel
tantárgy felelős	félév								
Kutatásmódszertan	20 szem						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Jog és erkölcs	20 szem						5	évközi besz.	-
Dr. Tóth Zoltán									
Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differentiálódási folyamata	10 ea						3	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám									
Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	20 szem						5	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba									
Jog és vallás		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
A jó kormányzás		10 ea					3	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám									
Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat, tájékoztatás az ellenértékről		20 szem					5	gyj.	-
Dr. Boóc Ádám									
Peccatum, delictum		20 ea					5	koll.	-
Dr. habil. Domokos Andrea									
A hivatásrendek etikai szabályai			20 ea				5	évközi besz.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
Jogszabályok és etikai kódexek			10 szem				3	gyj.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Szociális gondoskodás									

elméleti alapjai és fejlődése			20 ea				5	koll.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér									
Jogi etika			20 ea				5	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor Máté PhD									
A tisztességes eljáráshoz való jog				20 ea			5	koll.	
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Vezetői etika				20 ea			5	koll.	<i>Jog és erkölcs</i>
Dr. Tomka János									
Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségeik jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok, népcsoportok jogai				10 ea			3	gyj.	-
Dr. Törő Csaba									
Értékrendek ütközése nemzetközi magánjogi tényállásokban				20/ea			5	koll.	-
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
Kutatószeminárium (3 kr/félév)	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	20/ea	18		
Kötelező kurzusok összesen	60 szem 30 ea	70 ea 20 szem	70 ea 20 szem	90 ea	20 ea	20 ea	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/ea v. 10/szem	10/ea	10/ea	10/ea	-	-	12	évközi besz. (4 félév)	
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	60 szem 40 ea	80 ea 20 szem	80 ea 20 szem	100 ea			102	5 gyj 8 koll 7 évközi besz.	
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

Etika program képzési terve									
Szabadon választható tantárgyak									
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredit	számonkérés	előfeltétel
tantárgy felelős	félév								
Irányzatok az állam- és jogtudományokban	10 ea						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István									
Tárgyalótermi viselkedési kultúra	10 szem						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre									
Erkölc, etika és felelősség a 12-18. századi európai jogtudományban		10 ea					3	évközi besz.	-
Dr. habil. Bónis Péter									
Erkölc, etika és felelősség az új gazdasági világrend nemzetközi jogi szabályozómechanizmusában		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Kengyel Miklós									
A tisztesség követelménye a civilisztikában I. (A jóhiszeműség és tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás polgári jogi tilalma)		10 ea					3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
A tisztesség követelménye a civilisztikában II. (A tisztességtelen magatartás tilalma a versenyjogban)			10 ea				3	évközi besz.	A jóhiszeműség és tisztesség elve. A tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									

									<i>polgári jogi tilalma</i>
A tisztesség követelménye a civilisztikában III. (A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok				10 ea			3	évközi besz.	<i>A jóhisze műség és tisztesség g elve. A tisztesség g követel ménye és a tisztessé gtelen magatar tás polgári jogi tilalma</i>
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter									
Teljesítendő kredit							12		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

Piac- és technológia szabályozás program képzési terve

Kötelező tantárgyak

Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	kredi t	számon kérés	előfeltéte l
	félév								
Kutatásmódszertan	20 sze m						5	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József									
Piac-szabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései	20 sze m						5	gyj.	-
Dr. Belényesi Pál									
Közzolgáltatások szabályozása (posta, távközlés, energetika, víz, hulladék)	20 sze m						5	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál									
Piac-szabályozás alapjai	10 sze m						3	évközi besz.	-
Tóth András									
Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései		20 ea					5	koll.	-

Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs									
Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások -		20 ea					5	kollokvium	-
Dr. Törő Csaba									
Gazdasági szereplők támogatásának joga		20 személy					5	gyj.	-
Dr. Hargita Eszter									
Szektorális versenyjog		10 személy					3	évközi besz.	-
Tóth András									
A technológia- szabályozás adatvédelmi kérdései: helymeghatározás, ujjlenyomat tárolás, keresőkkel és közösségi hálókkal kapcsolatos adatvédelmi kérdések			20 személy				5	évközi besz.	-
Dr. Pákozdi Csaba									
A technológia- szabályozás szerzői jogi, iparjogvédelmi kihívásai			20 ea				5	koll.	-
Dr. Grad-Gyenge Anikó									
A technológia-			20				5	évközi	-

szabályozás orvosi jogi vonatkozásai			sze m					besz.	
Dr. Homicskó Árpád Olivér									
Technológia szabályozás jogi kihívásai			10 sze m				3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András									
Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban				20 sze m			5	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál									
Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechikai eszközök)				20 sze m			5	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám									
Cyber-bűnözés				20 sze m			5	évközi besz.	-
Dr. Deres Petronella									
A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrő-buborékig				10 sze m			3	évközi besz.	-

Dr. Polyák Gábor									
Kutatósze minárium	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	20/ sze m	18		
Kötelező kurzusok összesen (Beleértve a Kutatósze mináriumoka t is)	90 sze m	90 ea ill. sze m	90 ea ill. sze m	90 sze m	90/ sze m	90/ sze m	90		
Szabadon választható tárgyak (3 kr/tantárgy)	10/ sze m	10/ sze m	10/ sze m	10/ sze m	-	-	12	évközi besz. (4 félév)	
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 sze m	100 ea ill. sze m	100 ea ill. sze m	100 sze m	20/ sze m	20/ sze m	102	3 gyj 3 koll 18 évközi besz.	
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel</i>	6 kr	6 kr	6 kr	6 kr	27 kr	27 kr	78		
Összes kredit							180		

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

B rész

**A 2016. szeptember 1. napját követően hallgatói jogviszonyt létesítő
személyekre és egyéni felkészülőkre vonatkozó eltérő szabályok**

Felelősség program képzési terve nappali munkarenden											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kred it	számon kérés	előfeltétel
	félév										
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
A római jog felelősségi rendje	20 óra								6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
Felelősség az alkotmányjogban	20 óra								6	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba											
A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	10 óra								3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Bűnösség és felelősség a büntetőjogban		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Domokos Andrea											
Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért		20 óra							6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei		10 óra							3	évközi besz.	-
Prof. Dr. Stipta István											
Felelősség a Közigazgatási jogban		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám											
Felelősség a munkajogban			20 óra						6	koll.	-
Dr. habil. Kun Attila											

Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség			20 óra						6	koll.	Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért
Dr. Fábián Ferenc											
Felelősség a polgári eljárásjogban			10 óra						3	évközi besz.	-
Prof. Dr. habil. Szabó Imre											
Doktrinális és tételes jogi kitekintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire			20 óra						6	koll.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Társasági jogi felelősség											Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség
Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter				20 óra					6	koll.	
Felelősség a nemzetközi közjogban				20 óra					6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Bruhács János											
Felelősségi normák az Európai Unió jogában				20 óra					6	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András											
A felelősség a nemzetközi magánjogban				10 óra					3	évközi besz.	Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség
Dr. Molnár István János											
Kutatósze­minárium (5 kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		-
Kötelező kurzusok összesen	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		-
Szabadon választható tárgyak	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra					16		-
Összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		
Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szer­ezhető kredit	3	5	7	10	13	17	20	25	100		
Összes kredit									240		

Etika program képzési terve nappali munkarendben											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve tantárgy felelős	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kred it	számon kérés	előfeltétel
	félév										
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Jog és erkölcs	20 óra								6	évközi besz.	-
Dr. Tóth Zoltán											
Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differenciálódási folyamata	10 óra								3	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám											
Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	20 óra								6	gyj.	-
Dr. habil. Cservák Csaba											
Jog és vallás		20 óra							6	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
A jó kormányzás		10 óra							3	koll.	-
Prof. Dr. habil. Rixer Ádám											
Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat, tájékoztatás az ellenértékről		20 óra							6	gyj.	-
Dr. Boóc Ádám											
Peccatum, delictum		20 óra							6	koll.	-
Prof. Dr. habil. Domokos Andrea											
A hivatásrendek etikai szabályai			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
Jogszabályok és etikai kódexek			10						3	gyj.	

Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter			óra								-
Szociális gondoskodás elméleti alapjai és fejlődése			20 óra						6	koll.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér											
Jogi etika			20 óra						6	koll.	-
Dr. habil. Birher Nándor											
A tisztességes eljáráshoz való jog				20 óra					6	koll.	
Prof. Dr. habil. Szabó Imre											
Vezetői etika				20 óra					6	koll.	<i>Jog és erkölcs</i>
Dr. Tomka János											
Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségek jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok,				10 óra					3	koll.	-
Dr. Törő Csaba											
Értékredek ütközése nemzetközi magánjogi tényállásokban				20 óra					6	koll.	-
Dr. habil. Osztovits András											
Kutatászeminárium (5kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		
Kötelező kurzusok összesen	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		
Szabadon választható tárgyak (4 kr/tantárgy)	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra	-	-	-	-	16		
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		

Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető kredit	3	5	7	10	13	17	20	25	100		
Összes kredit									240		

Piac- és technológia szabályozás program képzési terve nappali munkarenden											
Kötelező tantárgyak											
Tantárgy neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	kre	számon kérés	előfel- tétel
	félév										
Kutatásmódszertan	20 óra								6	gyj.	-
Prof. Dr. Szalma József											
Piac-szabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései	20 óra								6	gyj.	-
Dr. Belényesi Pál											
Közzolgáltatások szabályozása (posta, távközlés, energetika, víz, hulladék)	20 óra								6	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál											
Piac-szabályozás alapjai	10 óra								3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései		20 óra							6	koll.	-
Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs											
Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások		20 óra							6	koll.	-
Dr. Törő Csaba											
Gazdasági szereplők támogatásának joga		20 óra							6	gyj.	-
Dr. Hargita Eszter											
Szektorális versenyjog		10 óra							3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
A technológia-szabályozás adatvédelmi kérdései: helymeghatározás, ujjlenyomat tárolás, keresőkkel és közösségi hálókkal kapcsolatos adatvédelmi kérdések			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. Pákozdi Csaba											

A technológia-szabályozás szerzői jogi, iparjog-védelmi kihívásai			20 óra						6	koll.	-
Dr. Boóc Ádám											
A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai			20 óra						6	évközi besz.	-
Dr. Homicskó Árpád Olivér											
Technológia szabályozás jogi kihívásai			10 óra						3	évközi besz.	-
Dr. Tóth András											
Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban				20 óra					6	évközi besz.	-
Dr. Belényesi Pál											
Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök)				20 óra					6	évközi besz.	-
Dr. Boóc Ádám											
Cyber-bűnözés				20 óra					6	évközi besz.	-
Prof. Dr. Domokos Andrea											
A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrő-buborékig				10 óra					3	évközi besz.	-
Dr. habil. Polyák Gábor											
Kutatósze­miná­rium (5kr/félév)	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	40		
Kötelező kurzusok összesen (Beleértve a Kutatósze­miná­riumokat is)	90 óra	90 óra	90 óra	90 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	124		
Szabadon választható tárgyak (4 kr/tantárv)	10 óra	10 óra	10 óra	10 óra	-	-	-	-	16		
Kötelező és szabadon választható kurzusok összesen	100 óra	100 óra	100 óra	100 óra	20 óra	20 óra	20 óra	20 óra	140		
<i>Egyéb tudományos és/vagy oktatási tevékenységgel szerezhető kredit</i>	3	5	7	10	13	17	20	25	100		

Összes kredit									240		
---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--

A témavezető hozzájárulásával felvehetők a másik két program keretében meghirdetett szabadon választható tárgyak is.

III. Tantárgyi programok

tantárgy neve: A felelősség a nemzetközi magánjogban	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): Szerződés-szegéssel okozott károkért való felelősség	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A magánjogi felelősség alapja a nemzetközi magánjogban a joghatóság megállapítása; az alkalmazandó jog kiválasztása; valamint a felelősséggel kapcsolatos bírósági határozatok elismerhetősége és végrehajthatósága az adós vagyona szerinti államban. A fenti kérdések a globalizáció, a nemzetközi és főképp az európai integráció felgyorsultával a nemzetközi magánjog érdeklődésének homlokterébe kerültek az elmúlt évtizedekben. A fenti kérdésekre nézve számtalan jogeset és jogirodalmi mű vár feldolgozásra az alprogram keretében. A téma aktualitását jól érzékelteti, hogy annak olyan leágazásai vannak mind pl. az állam immunitásának problémája a károkozásért nemzetközi viszonylatban; az extraterritorális felelősségre vonás, vagy a honosság megállapításának bonyolult szabályai. Magyarország vonatkozásában jól szemlélteti a kérdéskört pl. a tiszai ciánszennyezés ügye, vagy az egyes magyar pénzintézetek és a MÁV ellen Chicago-ban indított ún. holokauszt kártérítési ügyek, amelyek elbírálásában jogi értelemben mind a nemzetközi magánjogi vonatkozások lettek a döntők.	
a tantárgy tartalma:	
A tárgy keretében a felelősség nemzetközi magánjogi vetületei kerülnek tárgyalásra. Kiemelt jelentősége van az állam nemzetközi magánjogi felelősségének, és idekapcsolódóan az állami immunitásnak. Emellett áttekintésre kerülnek a polgári jogi felelősségre vonással kapcsolatos nemzetközi magánjogi szabályok (joghatóság, alkalmazandó jog).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Burián László – Raffai Katalin – Szabó Sarolta: Nemzetközi magánjog, Pázmány Press, Budapest, 2017 Nagy Csongor István: Nemzetközi magánjog – harmadik, átdolgozott és bővített kiadás, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Molnár István János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Molnár István János	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A magánjogi felelősség történeti gyökerei és elméleti kérdései	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.	
a tantárgy tartalma:	
Tézisek: a) A büntető jogi és polgári jogi felelősség egymástól való elválása az európai és magyar klasszikus polgári jogi kodifikációkban, valamint tervezetekben. Az azonos nevesítésű büntető és polgári jogi felelősségi feltételek normatív és doktrináris differenciálódása. Kártérítés alapelvek. 1. A kár teljes térítésének elve. 2. A redukciós alapelv: a szerződési redukó. 3. A kimentő okok doktrínája – károsult hozzájárulása, erőhatalom – vis maior. Az európai doktrín az abszolút kárfelelősségről, az atomkárok doktrínája, melynél az erőhatalom nem kimentő ok, veszélyes üzem esetén. 4. Okozatosság és kárfelelősség. 5. A vétkesség és felróhatóság európai és magyar doktrínája. Szubjektív és objektív felróhatóság. A vétkesség ún, objektív doktrínája: Eltérés az adott helyzetben elvárható magatartásától. 6. Okozatossági doktrínák az európai és magyar magánjogban. b) A szerződési és a szerződésen kívüli felelősség doktrínája – az európai és magyar jogtudományban. c) A szerződési és deliktuális felelősség egymástól való szétválása. d) A tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív felelősség). Az objektív, a szubjektív felróhatósági doktrína (kauzális és vétkesség). e) Vagyoni és nem vagyoni kártérítés (kárpótlás). A felelősség mértékének meghatározó tényezői (objektív s szubjektív tényezők). A vétkesség fokának hatása a felelősség mértékére. A punitív (büntetőjogi) álláspont: Ha szándékos a károkozás, akkor a károsult teljes térítésre (felmerült kár, elmaradt jövedelem) , ha gondatlan a károkozás, akkor a károsult csupán a felmerült kár térítésére jogosult. (Osztrák Áptk nézete. Ezzel szemben, a teljes kártérítés elvét vallják: A német Ptk., a Francia Ptk. Svájci Kt). A restitúciós álláspont: a károsultat nem érdekli a károkozó vétkességének foka, a legkisebb gondatlansággal is jogosult a teljes térítésre. A kártérítési jog célja a civilista felfogás szerint nem a károkozó „büntetése”, hanem a károsult (teljes) (vagyoni és nem vagyoni) kárpótlása. f) Az állam kártérítési felelőssége. Államigazgatási és igazságszolgáltatási jogkörben okozott károk. Az ún. szocialista doktrína: Az államigazgatás és bíróság, mint az állami szuverenitás kifejezői nem felelősek az állampolgároknak okozott (vagyoni és nem vagyoni) károkért. A jogállamisági doktrína: amennyiben az állam polgári jogi viszonyban van az állampolgárral, akkor nem az adminisztratív felérendelési, hanem a polgári jogi mellérendelési elv érvényesül, tehát törvényhozási szuverenitása ellenére, nem mentheti ki magát a jogellenes magatartása által okozott károk alól.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<i>Kötelező jogforrás:</i> Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. <i>Fakultatív jogforrások:</i> német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A római jog felelősségi rendje	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja a római jog felelősségi rendjének vizsgálata annak kialakulásától egészen a iustinianusi kor felelősségi rendjéig elsősorban a források, másodsorban a szakirodalom fényében. A római jogászok kazuista szemlélete közelebb visz a modern magánjog felelősségi rendjének gyakorlati kérdéseire is, amellyel hogy a római jog alapjain létrejött modern felelősségi rend struktúrájához elengedhetetlen, elmélyültebb ismereteket nyújt.	
a tantárgy tartalma:	
Modern magánjogunk - és részben büntetőjogunk - felelősségi rendje nem ismerhető meg a római jog felelősségi rendjének beható vizsgálata nélkül. A római iuris consultusok dolgozták ki elsőként a különféle felelősségi alakzatok rendszerét, és alakították ki az archaikus római jog eredményfelelősségen alapuló rendszerével szakítva a dolus és a culpa-fokokozatok - culpa lata, culpa levis, culpa in concreto -, összetett szisztémáját, a custodia-felelősséget és a vis maiorért való helytállást, a kontraktuális, deliktuális és kvázi-deliktuális felelősség kristálytiszta logikáját. A római jog felelősségi rendszere hosszú utat járt be, amíg az általunk "klasszikus"-ként ismert szintre eljutott, majd ismét számos ponton módosult Iustinianus császár kompliátorainak keze alatt. A római jog felelősségi rendje azonban nem szűkíthető le a hagyományosan az institúció-rendszer anyagát képező római magánjog felelősségi rendjére: a római jogtudósok a büntetőjog (crimina, delicta publica) terén is végrehajtották a felelősségi (szándékossági és gondatlansági) alakzatok elhatárolását és finomhangolását. Ezen felelősségi rendszer képezi a modern kontinentális - és részben az angolszász - jogrendszerek felelősségi rendjének az alapját.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
- Molnár Imre: A római magánjog felelősségi rendje, Szeged, JATEPress, 1994. - Marton Géza: A polgári jogi felelősség. Bp., Triorg, 1992. - Földi András: A másért való felelősség a római jogban, Bp., Rejtjel, 2004. - Molnár Imre: Ius criminale Romanum, Szeged, Pólay Alapítvány, 2013.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	

1 **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A félévre szóló oktatási-tudományos program aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának újabb kori történelmi előzményeit fogja át. Személyes tapasztalataink szerint a nyugati egyetemeken többségén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, a közös európai jog történetét szinte kivétel nélkül önálló tudományszakként, kutatási anyagként kezelik. Német területeken a hagyományos jogtörténeti oktatás is egyre inkább ebbe az irányba fordul, a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános jellemzők feltárása. A tantárgy segítségével elfogadható módon „aktualizálható” a hazai jog története, feloldható a klasszikus és jelenkori jogtörténet közötti átmenet (ma jórészt ellentét). Tárgyasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen így egy kérdésre koncentrálna, az európai egységesülés legújabb folyamatait vizsgálva lehet koordinált tudományos feltárást végezni.	
a tantárgy tartalma:	
1. Az első világháború hatása az európai közgondolkodásra 2. A Nemzetek Szövetségének szervezete, tevékenysége 3. Kalergi Páneurópa-terve 4. Aristide Briand koncepciója az államok összefogásáról 5. A jogi egységesülés tendenciái; a kodifikációk csoportosítása	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Stipta István: <i>Európai integrációs koncepciók a XX. században</i>. In: <i>Egyetemes jogtörténet II.</i> Egyetemi tankönyv. (Szerk.: Horváth Pál) ISBN: 963-18-9742-7. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 297-310. p. Varga Csaba: <i>A kodifikáció mint társadalmi-történeti jelenség</i>. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2002. Stipta István: <i>Korai elképzelések az európai államok összefogásáról</i>. In: <i>Ius Humanum</i>. Ember alkotta jog. (Műhelytanulmányok) <i>Prudentia Iuris</i> 15. (Szerk.: Szabó Miklós). ISBN: 963-9103-75-6. Bíbor Kiadó Miskolc, 2001. 157-170. p.; Uő: <i>Az európai integráció intézmény- és eszmetörténeti előzményei</i>. In: <i>Egyetemes jogtörténet I.</i> (Szerk.: Horváth Pál). ISBN: 963-18-9747-8. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 513-558. p.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Stipta István	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): - Prof. Dr. Stipta István	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Bűnösség és felelősség a büntetőjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A büntetőjogban a felelősség viszony kérdése, viszony az elkövető és bűnüldöző hatóság között. Ha a büntetőjogban valakiről megállapítják, hogy felelősséggel tartozik, az egyúttal maga után vonja a felelősségre vonást is, amely a büntető szankció révén történik. A filozófiának egyetlen jogágban sincs olyan hatása, mint a büntetőjogban. A kurzus a felelősség jogfilozófiai alapjaitól (determinizmus, indeterminizmus) jut el a bűnösségi elvig és a XXI. századi új szemléletig, amelyben megjelenik a „másokért való felelősség” elve is. A természetes személyekre vonatkozó klasszikus jogelv, a bűnfelelősség bemutatása mellett a jogi személyek büntetőjogi felelősségre vonásával is foglalkozik. A szándékosság és gondatlanság különböző megközelítéseit ismerteti meg a kurzus, eljutva a pszichológiai bűnösségfogalomtól az értékelő jellegű fogalomig. Bemutatja a kurzus az egyes bűnösség-felfogások büntetésre vonatkozó elveit.	
a tantárgy tartalma:	
1. A bűnösség jogfilozófiai alapja 2. Az indeterminista elméletek 3. A determinista elmélet 4. A bűnösség pszichológiai, normatív fogalma 5. A bűnösségi elv a büntetőjogban 6. A bűnfelelősség elvének áttörése 7. A jogi személyek büntetőjogi felelőssége 8. A büntetések etikai és jogi dimenziói 9. A büntetőpolitika érvényesülése a szankciórendszerben 10. A szankciórendszer differenciálása 11. A szankciók paenitentia jellege 12. A szankciók megtorló jellege 13. A szankciók megelőző jellege 14. A helyreállító büntetőpolitika és a felelősség 15. Az áldozatok kárának jóvátétele, az elkövető felelőssége	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Finkey Ferenc: A tételesjog alapelvei és vezéreszméi, 1908. Kis Norbert: A bűnösségi elv hanyatlása a büntetőjogban Unió Kiadó & Gondolat Kiadó Budapest, 2004 Nagy Ferenc : Régi és új tendenciák a büntetőjogban és a büntetőjog-tudományban Akadémiai Kiadó, Budapest, 2013.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Domokos Andrea PhD, habilitált egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Deres Petronella PhD, tanszékvezető egyetemi docens	

tantárgy neve: Doktrinális és tételes jogi kitekintés a kontinentális európai magánjogok felelősségi kérdéseire	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium.	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak):</i> -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.	
a tantárgy tartalma:	
Német jog, (Schuldrechtsreform, 2002). Francia jog. Svájci jog (Kt). OÁtk (Oszták Ptk). Vajon követhető-e a holland Ptk. Kárfelelősségi szabályrendszere? Versenyjog és kárfelelősség. A kárfelelősség redukciós, akár szerződésben, akár általános üzletkötési feltételeiben megfogalmazott klauzuláinak érvénye. Az agere in fraudem legis (fraudem partis) fogalma és tilalma. Máday Dénes svájci szerző doktrínája. A jóhiszeműségi (bona fides, bonne foi, gute Sitten) doktrína. A fiduciárius szerződések doktrínája. (Az új magyar Ptk-ban ab ovo általánosan tiltott szerződés).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
<i>Kötelező</i> jogforrás: Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. <i>Fakultatív</i> jogforrások: német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	

tantárgy neve: Felelősség a közigazgatási jogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb: kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy a közigazgatási jogi felelősség klasszikus felosztásain túltekintve, elsősorban olyan <i>növekvő jelentőségű</i> (határ)területek speciális normatömegeit és felelősségi alakzatait vizsgálja, mint amilyen <i>pl.</i> a közvagyonnal történő gazdálkodás körében elkövetett kötelezettségszegésért való felelősség, az új típusú határozatlan jogfogalmakat bevezető közigazgatási munkajogi felelősség, valamint az állam környezeti károkkal összefüggésben felmerülő felelőssége. Utóbbi vonatkozásban <i>pl. az állam felelőssége legalább három – egymástól is nehezen elválasztható – összefüggésben vethető fel:</i> a) a közigazgatási szervek által nem vagy nem megfelelően elvégzett ellenőrzési, felügyeleti tevékenységért fennálló felelősség formájában, azon esetekben ahol ennek volt jogszabályi alapja; b) az elmaradt jogalkotásért, a hiányzó jogszabályokért, illetve a diszfunkcionális jogszabályi környezetért fennálló felelősség formájában; c) továbbá a jogszabályok lététől és tartalmától független, azokon túli felelősség kérdéseként, az államilag szervezett társadalomban a mindenkorai főhatalmat megtestesítő entitások, intézmények és személyek többlet-felelősségére utaló, egyfajta morális, erkölcsi felelősség létét vizsgálva. Ez utóbbiból következhet c1) a politikai felelősség(re vonás) vagy éppen c2) a kárenyhítésnek, kártalanításnak azon formája, amely nem jogszabályi alapú, azaz elsősorban a közösségi szolidaritás elemi elvárásaiból táplálkozik, az állami politika rangjára emelten.	
a tantárgy tartalma:	
1. Közigazgatási felelősség fogalma. Elhatárolási kérdések. 2. Hagyományos felelősségi alakzatok. 3. Újabb felelősségi formák. A felelősség nemzetközi aspektusai és értelmezési tartományai. 4. A felelősség(re vonás) átalakuló funkciói 5. Új irányok a szabálysértési jogban. 6. A közigazgatási jogalkotásért fennálló felelősség egyes kérdései.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Varga Zs. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség. Alternatív közigazgatási kontroll Magyarországon. Budapest, Pázmány Press, 2012. 342. Fazekas Marianna: Közigazgatási jog. Általános rész III: ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013. Nagy Marianna: Meddig növelhető a közigazgatási jogérvényesítés hatékonysága a szankcionálás szigorításával? IUSTUM AEQUUM SALUTARE 2012:(3-4) pp. 123-129.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Rixer Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csáki-Hatalovics Gyula, Dr. Móré Sándor	

tantárgy neve: Felelősség a munkajogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tárgy a munkajogi felelősség elméleti és gyakorlati kérdéseit mutatja be. A tantárgy célja, hogy szélesebb dogmatikai keretben vizsgálja a munkajogi felelősségtan kérdéseit, kitérve a magánjogi alapokra, illetve a munkajogi sajátosságokra. A tantárgy bemutatja a munkajogi felelősségi szabályok rendszerét, változásait, hatályos szabályait. A dogmatika mellett hangsúlyos szerepet kap a vonatkozó esetjog és bírói gyakorlat megismerése.	
a tantárgy tartalma:	
A főbb témakörök a következők: A munkajogi felelősség dogmatikai alapjai, eltérő sajátosságai. A munkajogi felelősség viszonya a magánjogi felelősség rendjéhez. A munkajogi felelősség rendszere (fegyelmi és kártérítési, illetve munkavállalói és munkáltatói kárfelölősség stb.). A munkajogi fegyelmi felelősség intézményei (pl. írásbeli figyelmeztetés, felmondás, jogkövetkezmények a munkavállaló vétke kötelezettségszegéséért stb.) és gyakorlata. A közszolgálati munkajog fegyelmi felelősségének eltérő sajátosságai. A munkavállalói kártérítési felelősség dogmatikája, rendszere, alakzatai, szabályai és gyakorlata. A munkáltatói kártérítési felelősség dogmatikája, rendszere, alakzatai, szabályai és gyakorlata. A munkajogi felelősségi igények érvényesítésének eljárási kérdései. Eltérő megállapodások lehetősége. Az előreláthatósági szabály a munkajogban. A munkajogi felelősségi szabályok érintkezése más jogterületekkel (pl. társadalombiztosítási jog, munkavédelem, felelősségbiztosítás, polgári jog, büntetőjog). A felelősség speciális alakzatai (pl. atipikus munkaviszonyok, vezetői felelősség). A közszolgálati munkajog kártérítési felelősségi szabályainak eltérő sajátosságai. Nemzetközi kitekintés (vonatkozó ILO standardok, összehasonlító jogi vizsgálódások).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Gyulavári Tamás (szerk.): Munkajog, Eötvös Kiadó, Budapest, 2012. Cséffán József: A munka törvénykönyve magyarázata, Szegedi Rendezvényszervező Kft., Szeged, 2012. Berke – Kiss: Kommentár a munka törvénykönyvéhez, Budapest, Complex, 2012. Horváth István: Az új munka törvénykönyve – Értelmezés és alkalmazás a gyakorlatban, Vezinfó-Tudástár, 2012 Kardkovács Kolos (szerk.): Az új Munka Törvénykönyvének magyarázata, HVG-Orac, 2012. Lehoczkyné Kollonay Csilla: A magyar munkajog I, II. Vince Kiadó (legfrissebb kiadás) Radnay József: Munkajog. Bp. Szent István Társulat. Kiss György: Munkajog, Osiris, 2005 A munkajog nagy kézikönyve Complex Kiadó Bp. 2008. Petrovics Z.: <i>Munkajog</i>. Budapest, 2006, L'Harmattan – ZSKF. Prugberger T.: <i>Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog</i>. Budapest, 2006, CompLex. Kun Attila: Gazdasági racionalitás és munkajog. Az előreláthatósági klauzula esettanulmánya az új munka törvénykönyve tükrében, In: Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXI. (2013), Miskolc University Press, pp. 397–416.	

DELI Petra: A dolgozó munkáltatóval szemben fennálló anyagi felelősségének egyes anyagi jogi kérdései a szocialista munkajogban kitekintéssel a Német Demokratikus Köztársaság szabályozására, Pécsi Munkajogi Közlemények IV. évf. II. szám, 2011. szept.

NAGY László: *Anyagi felelősség a munkaviszony keretében okozott károkért*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1964.

ÁDÁM Lóránt: *Kártérítési felelősség a munkajogban* HVG-ORAC 2000.

NAGY László: A baleset és a foglalkozási megbetegedés miatti munkáltatói felelősség néhány elméleti kérdése, In: Kemenes Béla Emlékkönyv, Szeged 1993.

DELI Petra – RÚZS MOLNÁR Krisztina: *Dilemmák a munkavállalói kártérítési felelősség szabályozása kapcsán*, Munkaügyi Szemle / 2009 / III. szám 46. o.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Kun Attila,

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Kun Attila,

tantárgy neve: Felelősség a Nemzetközi közjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A magyar jogrendszer, valamint a nemzetközi jog és az Európa-jog közötti korreláció miatt fontos követelmény a nemzetközi jogban az alapképzés befejezése utáni új fejlemények megismerése, továbbá egyes témák elmélyítése.	
a tantárgy tartalma:	
A nemzeti felelősség szerepe a nemzetközi jogrendben, fejlődése és alakzatai. A nemzetközi felelősség sui generis természete. Az államközi felelősség forrásai és kodifikációja, a jogsértés megvalósításának feltételei (beszámítás, kötelezettségszegés), a jogellenességet kizáró körülmények, a felelős állam kötelezettségei, a sértett állam jogai, különösen az ellenintézkedés, a felelősségi viták rendezése, az ius cogens/erga omnes kötelezettségek megsértésével létrehozott, jogviszony természete és paraméterei. A sine delicto felelősség, a terület kodifikációjának eredményei. A nemzetközi szervezetek nemzetközi felelőssége. A lex specialis: úrkárfelelősség, emberi jogsértések miatti felelősség, stb... A nemzetközi jog megsértése miatti nemzetközi büntetőjogi felelősség: a releváns törvényi tényállások, a terrorizmus problémája, a nemzetközi Büntetőbíróság és a BT által felállított büntető törvényszékek. A nemzetközi magánjogi felelősséget egyesítő nemzetközi szerződések, különösen a határon túli környezeti károk vonatkozásában. Az állam felelőssége külföldi magánszemélyek irányában, e felelősség természete és az irányadó jog. A viták rendezése a Beruházási Viták Rendelkezésének Nemzetközi Központja (ICSID) keretében, e választott bíróság gyakorlata.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Bruhács János: Nemzetközi jog (második átdolgozott kiadás) 2019 Szerződésgyűjtemények, a Nemzetközi Bíróság és a Nemzetközi Jogi Bizottság anyagai a honlapokon J. Crawford: General Course of International Law. Recueil des cours de l'Académie de droit international. vol. 360 (2013)	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Bruhács János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Bruhács János	

tantárgy neve: Felelősség a Polgári eljárásjogban	kreditszáma: 3
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a jogi felelősség egyes formáival, azon belül a polgári eljárásjogi felelősség kulcsfontosságú momentumaival, alapvető fogalmaival és elveivel (érvénytelenség, hatálytalanság, preklúzió).	
a tantárgy tartalma:	
A kurzus a jogi felelősség jogági sajátosságainak és sokrétűségének bemutatására törekszik. Ennek keretében a felelősségnek az egyes eljárási szakokban való megnyilvánulásai, illetve a polgári per alanyainak sajátos felelősségi alakzatai kerülnek bemutatásra. Kifejtésre kerülnek a sajátos polgári eljárásjogi felelősségi formák (az 'alaki felelősség') és azok sajátos jogkövetkezményei. Az eljárási cselekmények elvégzésének elmulasztásához kapcsolódó jogkövetkezmények, az eljárási cselekmények érvénytelenségének és hatálytalanságának problematikája. A polgári eljárás alanyainak több jogágot is érintő felelősségi formái közül bemutatásra kerülnek az 'anyagi felelősségi alakzatok' – a bíróság, a bírósági elnök, a bírósági elnök helyettese és a bírósági elnök helyettese helyettese eljárásai cselekményeihez kapcsolódó büntetőjogi, fegyelmi, kártérítési felelősségi jogkövetkezmények. Bemutatásra kerülnek a 'tisztességes eljáráshoz való jog' és az 'ésszerű idő' követelménye megsértésének Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti kárfelelősségi szabályai és jogalkalmazási gyakorlata, a Ptk. 349. § (3) bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott károk megtérítése iránti felelősség kérdései.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
1. Magyary Géza (Nizsalovszky Endre): Magyar polgári perjog. Franklin Társulat Kiadása, Budapest 1939. 228-244., 291-300. old. 2. Szabó Imre: Perhatékonyság és a percselekmények időszerűségének elve. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2013. 365-376. old. 3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	

tantárgy neve: Felelősség a szerződésen kívüli károkozásért	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség körében, különös tekintettel az 1959. évi IV. törvény és a ráépülő speciális szabályozások, valamint az új Polgári Törvénykönyv szabályozásának összehasonlító vizsgálatára. A hallgató képessé válik a határterületi tényállások aszerinti megkülönböztetésére, hogy a szerződéses vagy szerződésen kívüli károkozás szabályai alkalmazandók-e rájuk. A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esettjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba. A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.	
a tantárgy tartalma:	
A modern magyar magánjognak régóta kedvelt kutatási témája volt a szerződésen kívüli károkozás felelősségi rendje, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a károkozás következményeinek aktuális rendszere. Az új Ptk. ezt a kérdéskört is újraszabályozza, méghozzá a szerződéses károkozásra vonatkozó szabályokra reflektálva, azokkal együtt nézve a korábbi rendszerhez képest lényegében megújítva. E területtel kapcsolatban alappal lehet azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvedte el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálatásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esettjogának feltárása nélkül, így e tárgynak is az egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása. A kurzus két fő vizsgálódási pontja az a két eleme a szabályozásnak, amely alapvetően tér el a kontraktuális és a deliktuális felelősség körében, amelyek vonatkozásában a különbségek okainak feltárására is sor kerül. Egyrészt a kurzus kimerítően vizsgálja a kimentés feltételeinek különbségeit (és változását a régi Ptk. rendszeréhez, illetve az azt megelőző magánjogi gyakorlathoz képest), a szűk körű kimentést engedő, objektív felelősség felé hajló szerződésszegési felelősség, illetve a továbbra is alapvetően felróhatósági/vétkességi elven nyugvó szerződésen kívüli károkért való felelősség körében. Másrészt elemzi a megtérítendő kár feltételeinek/tartalmának alakulását (és ennek indokait), vizsgálva a szigorúbb kimentési feltételrendszer és a korlátozottabb kártérítési jogkövetkezmény, illetve a megengedőbb kimentési feltételrendszer és a kár tágabb körben igényelhető megtérítése vélt vagy valós egyensúlyát. A kurzus során sor kerül a szerződésen kívüli károkért való helytállás speciális alakzatainak részletes tárgyalására is.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Zsögöd Benő: Fejezetek kötelmi jogunk köréből, I. kötet, Második javított kiadás, Budapest, Wigand F.K. Könyvnyomdája Pozsonyban, 1901 Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám)	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

nélkül)

Eörsi Gyula: A polgári jogi felelősség kézikönyve, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1966

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

Fézer Tamás: A nem vagyoni (erkölcsi) sérelmek megítélése a polgári jogban HVG-Orac, 2011

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Boóc Ádám**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Boóc Ádám**

tantárgy neve: Felelősség az Alkotmányjogban	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás és legitimáció egyik kulcskérdése. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviselőikre felruhazzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot. A felelősség a kormány és parlament viszonyrendszerének alapkategóriája, mely kifejezi a parlament primátusát a hatalommegosztás gépezetében. A felelősség intézménye gyakorlatilag a kormány megválasztásában és leválthatóságában váltódik ki. A további elemek, mint az interpelláció és az arra adott válasz elfogadása, a miniszterek beszámolási kötelezettsége, a kormánytagok eskütétele stb. főképp szimbolikus, járulékos jelentőséggel bírnak. Hangsúlyozzuk, hogy a parlamenti felelősség kérdése csak parlamentáris (valamint részben a félprezidenciális) rendszerekben merül fel; a prezidenciális modell egyik lényege épp a parlament és a végrehajtó hatalom elválasztása. A kormányzati rendszerek besorolása is részben ennek mentén történik; a parlamentáris rendszer alapja a kormány parlament előtti felelőssége. Ennek ellenpontjaként mutatható be igazán a prezidenciális modell, valamint a kettő közötti sajátos átmenetet képező félelnöki rendszer. A parlamentáris államfő (így a hazai köztársasági elnök) mozgásterét is a felelősség jelöli ki, nevezetesen annak hiánya. A miniszteri ellenjegyzéssel a kormány hatáskörrel rendelkező tagja épp a politikai felelősséget vállalja át az államfőtől. Ez természetesen nem zárja ki a köztársasági elnök jogi felelősségét. Hazánk az elmúlt évszázadok során is élen járt a parlamentáris rendszer meghonosításában. Az 1848:III tc. a modern parlamentarizmus és polgári állam kialakulásának előhírnöke, létrehozta a független, a törvényhozásnak felelős „minisztériumot” (kormányt). A végrehajtó hatalmat a király távollétében a helytartó a minisztériumok útján gyakorolja, rendeletei csak a miniszterek egyikének ellenjegyzésével érvényesek. A témával kapcsolatos a konstruktív bizalmatlanság kérdése, melynek megteremtése a rendszerváltozás jogi elemzésének elmaradhatatlan része. Érdekes szakmai vitáknak adhat teret, hogy de lege ferenda az egyes miniszterekkel szemben is legyen lehetőség a bizalom megvonására, vagy a kormány testületi jellegét épp az erősíti, hogy csupán a miniszterelnökön keresztül váltható le a végrehajtó hatalom csúcsszerve. Az alkotmányjog, illetőleg konkrétan az Alaptörvény meghatározza az egyes szakjogágak legfontosabb alapjait is. Így például a büntetőjogi felelősségre vonás kizárólag az alkotmányos alapjogok és alapelvek keretei között történhet. A polgári jogi felelősség pedig szoros összefüggést mutat az emberi méltósághoz fűződő joggal és a tulajdonhoz való joggal.	
a tantárgy tartalma:	
1. Népszuverenitás és demokratikus legitimáció 2. A felelősség alkotmányos intézményének fejlődése 3. A felelősség kérdése a különböző kormányformák esetében 4. A rendszerváltozás alkotmányozása és a politikai felelősség 5. A klasszikus parlamentarizmus felelősségi rendszere 6. A konstruktív bizalmatlanság intézménye	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

7. A kormány és a parlament viszonyrendszere 8. Felelősség a nép felé 9. A köztársasági elnök felelőssége 10. A büntetőjogi felelősség alkotmányos alapjai 11. A polgári jogi felelősség alkotmányos alapjai
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)
• SZENTE Zoltán: <i>Európai alkotmány- és parlamentarizmustörténet 1945-2005</i>, Osiris Kiadó, Budapest 2006. • KILÉNYI Géza: <i>Összehasonlító alkotmányjog</i>, PPKE Kiadvány, Budapest legújabb kiadás. • SARTORI, Giovanni: <i>Összehasonlító alkotmánymérnökség</i>, (fordította: Soltész Erzsébet), Akadémiai Kiadó, Budapest 2003. • JAKAB András: <i>Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei</i>, HVG-ORAC, Budapest 2011. • CSERVÁK Csaba: <i>Választási és kormányzati rendszer</i>, kézirat (megjelenés alatt)
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba

tantárgy neve: Felelősségi normák az Európai Unió jogában	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
Az Európai Unió jogrendszerének egyik alapvető kérdése, hogy milyen intézmények, milyen eljárásokban kényszeríthetik ki annak érvényesülését. Szükséges ezt vizsgálni egyrészt a tagállamok és az Unió viszonylatában, másrészt a jogalanyok és tagállamok/Unió viszonylatában is. Mivel az EU nem rendelkezik önálló, mindenre kiterjedő végrehajtói intézményrendszerrel, az uniós jogi kötelezettségek és jogosultságok kikényszerítése a tagállamok intézményrendszerére marad. A tagállamok részéről ugyanakkor megfigyelhető egy óvatos elhatárolódás ettől a feladattól. Nem véletlen, hogy az Európai Unió Bíróságának több ítéletében kellett vizsgálnia a tagállamok feladatait és felelősségét az uniós jogból eredő kötelezettségek teljesítése körében, és jutott el annak az alapelvnek a kimondásáig: a tagállamok mindhárom hatalmi ágának a nem megfelelő, uniós jogba ütköző magatartása vagy mulasztása megalapozhatja az adott tagállam kártérítési felelősségét. Ettől, az alapvetően magánjogi jogérvényesítési lehetőségtől meg kell különböztetni az Európai Bizottság ellenőrzési jogkörét a tagállamok felett, melynek keretei között akár kötelezettségszegési eljárást is kezdeményezhet az adott tagállammal szemben az uniós jogból eredő kötelezettségei teljesítésének kikényszerítése érdekében.	
a tantárgy tartalma:	
1. EU meghatározása: államok szövetsége vagy szövetségi állam EU-jog mint jogforrási szint 2. EU-jog hatályosulásának problémái EU-jogi terminológiai jellemzők 3. EU-jog dogmatikájának sajátosságai Lojalitás elve 4. Szubszidiaritás elve Intézményi egyenrangúság elve 5. EU-jog kikényszeríthetősége tagállamokkal szemben EU-jog kikényszeríthetősége magánjogi jogviszonyokban	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció. Bővített, 5. kiadás. Hvgorac, 2016, Budapest Osztovits András (szerk.): Az Európai Unió alapító szerződéseinek magyarázata. Complex, 2011, Budapest	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Osztovits András	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Osztovits András	

tantárgy neve: Kutatásmódszertan	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A DI hallgatóinak elméleti és gyakorlati felkészítése a jogtudományi kutatásokra. Az egyedi és általános jogi aktusok értelmezési és jogalkalmazási módszereinek elemzése. A jogtudományi alkotások neveinek (rendszerező mű, tanulmány, tankönyv, törvénykommentár, praxiselemzés, monográfia, PHD disszertáció, stb.) szerkezete és jellemzőinek ismertetése és elemzése.	
a tantárgy tartalma:	
I. <u>A JOGALKOTÁS (JOGALKOTÁSTAN) ÉS A JOGFORRÁSOK RENDSZERE</u> A. A magyar jogforrási rendszer tendenciális fejlődésmenete (precedensjog és kódexjog) B. A jog tagozódása: 1.közjog és magánjog;2. anyagi és eljárási jog; 3. alanyi jog, tárgyi jog; 4. megengedő és kényszerítő jogszabályok; 5. történeti jog, tételes jog; 6. írott és íratlan jog C. A jog alanyai: természetes és jogi személyek;_ az abszolút és relatív szerkezetű jogviszony, mellé- és felérendelt jogi kapcsolatok D. A jogalkotási törvény és az előzetes és utólagos hatásvizsgálat E. A jog változásáról és állandóságáról (a jogbiztonság és a jogkövetés elve) F. A jogforrások rendszere; az állami és autonóm jogforrások; a jogalkotási tevékenység (a törvénytervezet, a törvényjavaslat) II. <u>A JOGÉRTELMEZÉS</u> A. <u>Az általános jogi aktusok értelmezési módszerei (jogi jelentéstan)</u> B. <u>Az egyedi jogi aktusok értelmezése</u> III. <u>A JOGTUDOMÁNYI MŰVEK ÉS A KUTATÁSTECHNIKA</u> A. <u>A jogtudományi alkotások nevei</u> B. <u>A hazai és külföldi doktori iskolákról</u> C. <u>A jogirodalom; tudományos és szakmai folyóiratok</u> D. <u>Jogforrások kiadványai</u> E. <u>Bírói gyakorlat gyűjteményes kiadványai, elektronikus jogtárak</u> F. <u>A PHD disszertáció és a monográfia kidolgozásáról</u>	
a 3-5 legfontosabb <u>kötelező</u> , illetve <u>ajánlott irodalom</u> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
1) Szalma József, A jogtudományok kutatási módszerei (Kutatásmódszertan), Patrocínium, Budapest, 2016. 2) Jakab András, Gajduschek György (szerk.), A magyar jogrendszer állapota, MTATKJTI, Budapest, 2016. 3) Jakab András-Menyhárd Attila (szerk.), A jog tudománya, tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal, HVG/ORAC, Budapest, 2015.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szalma József	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: elmélet, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : Felelősség a szerződésen kívül károkozásért	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A modern magyar magánjognak is mindig érzékeny és sokat tárgyalt, tudományos irodalomban gyakran vizsgált területe volt a szerződéses károkozás tartalma, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a szerződésszegés következményeinek aktuális rendszere. Az új Ptk. ezt a kérdéskört a korábbi rendszerhez képest lényegében teljes mértékben újraszabályozza, nem túlzás azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvedte el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálódásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esetjogának feltárása nélkül, így a tárgy egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása. Kiemelt figyelmet érdemel a kurzus során a rendszer objektív felelősség és egyúttal sajátos kockázat-telepítési modell felé való elmozdulása, amely azonban továbbra is túri a kimentést szűk körben. Fontos vizsgálati szempont a kimentési lehetőséget kompenzáló, az előrelátható károkra való felelősségkorlátozás kérdésköre. Az új rendszerben explicit módon jelenik meg az a gondolat, hogy a szerződő fél viselje mindannak a kárnak a kockázatát, amely a szerződéskötéskor előre látható, kalkulálható volt, ez az üzleties megfontolás igazodik ahhoz a megközelítéshez is, hogy az új Ptk. sokkal kevésbé választja szét a magánfelek és az üzleti szereplők közötti viszonyokat. Ennek jogon kívüli kontextusban való elhelyezése is segíthet az új modell elméleti vizsgálatában. A kurzus során sor kerül a hibás teljesítés új rendelkezései, a termékszavatosság, és a jótállási igény érvényesítésének új szabályai vizsgálatára is.	
a tantárgy tartalma:	
- A felelősség általában; erkölcsi felelősség polgári jogi felelősség - Felelősség a szerződésszegésért, kárfelelősség - Vétkesség, felróhatóság, objektív, szubjektív felelősség - Kártelepítés és a felelősség mérséklése - Előreláthatóság, a kár megtérítése	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
- Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008. - A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, Complex, 2012. - Az új Ptk. magyarázata, V/VI. HVG-ORAC 2013. - Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC 2015.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fábián Ferenc	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Fábián Ferenc	

tantárgy neve: Társasági jogi felelősség	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Szerződés-szegéssel okozott károkért való felelősség	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A tárgy a társasági jogi felelősség számos változatát mutatja be. Elsődlegesen a társaság tagjainak a társaság olyan tartozásáért való helytállása kerül bemutatásra, amely társasági tartozásra a társaság vagyona nem nyújt fedezetet. A kurzus során áttekintésre kerül az egyes társasági típusokban egymástól eltérő helytállás a közkereseti társaság valamennyi tagját és a betéti társaság beltartóit terhelő korlátlan helytállástól a mögöttes helytállás hiányáig (kft., zrt. és nyrt.). Részletes elemzésre kerülnek a német mintájú „felelősségátvitel”-t, illetőleg az angol-amerikai terminológiával „a társasági lepel átszúrását” kiváltó magatartások és az okozati összefüggés és az előreláthatóság (hiányának) kérdései. A tananyag felöleli a társaság tagjait a társaság irányába terhelő vagyoni hozzájárulási kötelezettséget és e kötelezettség megszegésének sajátos következményeként a tagsági viszony megszűnését, továbbá a kártérítési felelősséget. A teljesség érdekében említésre kerül a társaság tisztségviselőinek felelőssége, a hitelezői érdekek szem előtt tartásának a kötelezettsége, a kisebbségnek a társaság érdekében és javára történő fellépési lehetőségei. A kurzus kitér a befolyással rendelkező felelősségére, az elismert és a tényleges vállalatcsoporton belüli jogviszonyokra.	
a tantárgy tartalma: A kár fogalma és a kimentési lehetőségek köre termékfelelősség esetén. A hibás teljesítésért való speciális felelősség vállalkozás és fogyasztó közötti szerződésekben. A szavatosság és a termék szavatosság. A kártérítési és a szavatossági, valamint jótállási határidők viszonya a régi és az új Ptk.-ban A szerződés érvénytelensége, a fogyasztót illető elállási jog hosszabb érvényesíthetősége, vagy későbbi kezdő időpontja, mint a vállalkozás mulasztásának szankciója.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
1. Miskolczi Bodnár Péter – Sándor István: Fogyasztóvédelmi jog I. (114 old.) Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 978-615-5107-37-5 2. Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest, 2011. (72 old.) ISBN 978-615-5107-37-5	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	

tantárgy neve: A hivatásrendek etikai szabályai	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
Dennis F. Tompson definíciója szerint: "A közszolgálati etika azt jelenti, hogy a morális alapelveket a szervezetekben működő tisztviselők viselkedésére alkalmazzuk". A megállapítás nem csak a közszolgálatban, hanem a különböző hivatásrendekben dolgozóakra is érvényes úgy, mint a bíró, ügyvéd, ügyész, orvos, stb. Az említett alapelvek és ezzel kapcsolatos eljárások olykor külön etikai kódexekben, máskor pedig magukban a jogszabályokban lelhetők fel. Céljuk kettős: egyrészt a munkatársakra vonatkozó erkölcsi magatartási szabályokat állapítanak meg, másrészt ezáltal a nyilvánosság is tájékoztatás kap a elvárható magatartásról, egyben zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.	
a tantárgy tartalma:	
1. Az etika fogalma, célja és funkciója 2. A szokás, erkölcs és etika elkülönítése 3. Hivatásetikai alapelvek rendszere 4. Hivatásetikai kódexek célja 5. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe 6. A rendőri hivatás etikai kódexe 7. A rendvédelmi szervek etikai szabályai 8. A polgármesteri hivatal etikai kódexe 9. Az ügyvédi hivatás etikai szabályai 10. Az ügyészek etikai kódexe 11. Az orvosi hivatás etikai szabályai 12. Médiaetika-etikus média 13. Nemzetközi etikai kódexek	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kötelező irodalom: Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogász etika, Budapest 2006. Andrássy György: Filozófia és jogász etika, Pécs 2008. Andrássy György: Jogi etika, Pécs 2006. Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007. Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988. Az egyes hivatásrendek etikai szabályzatai	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: A jó kormányzás	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²) kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>) nincs	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A politikai intézmények tevékenysége a mérsékelt államban nem terjed ki az élet minden területére. Azaz, az állami élet csak az egyik – nem is mindig a legjelentősegteljesebb – területe a társadalmi létnek. Az állam és a társadalom közötti viszony nem valamiféle ellentétet jelenít meg, hanem a rész és egész kapcsolatát. Ez nem egyszerűen olyan tény, amely segít megérteni a mérsékelt állam strukturális sajátosságait – sajátos normatív relevanciája is van, mivel a mérsékelt államot igazoló elvek egyik fontos következménye, hogy ez a fajta állam – saját hatásai fenntartása és fejlesztése mellett – helyet hagy bizonyos autonóm szféráknak, intézményeknek. A mérsékelt állam felépítése szempontjából megkerülhetetlen kérdés, hogy milyen (ható)körben fejtik ki a politikai intézmények tevékenységüket, hogy milyen helyet foglalnak el a társadalom életében. Az állam és társadalom közti viszonyt legkönnyebben a közszféra (nyilvános szféra) és a magánszféra közötti viszonyon keresztül lehetséges vizsgálni, abból kiindulva, hogy a politikai intézmények a nyilvános szférában tevékenykednek (bár nem foglalják el teljesen a nyilvános szférát sem), és a nyilvános szféra mellett rajzolódnak ki az emberi élet prepolitikai (politika előtti), vagy depolitizált (politika nélküli) – és általában a magánszférához sorolt területei. A nyolcvanas évek egyik új kérdése (s aktualitása azóta sem kopott meg), hogy a hierarchikus koordináció képes-e arra, hogy fejlett társadalmak integrációját tökéletesen végrehajtsa. Ekkor vetődik fel az állam relatív autonómiájának kérdése, s ezzel összefüggésben ekkor kerül be a köztudatba a neoweberiánus megközelítésű „aktív állam” fogalma. Ennek lényege az, hogy az állam nem csupán különböző társadalmi erők összecsapásainak színtere, s nem csupán a társadalom viszonyatainak valamifajta összegeződése (az egyéb szereplők játszmáinak színtere és kerete), hanem maga is aktív szereplője (lehet) a társadalmi, gazdasági történéseknek. A mély, társadalmi szintű, sőt globális válságok egyik biztos jele, ha a társadalomtudományok örök kérdéseket feszegetve kiáltanak biztos(abb)nak látszó fogódzók után. A tudomány egyik tartós, ám kevély állítások helyett alázatos kérdéseket csupán katalizmák idején megfogalmazó felvetése a jó állam ismérveinek feszegetése. A jó állam jellegzetességeinek vizsgálata során e tantárgy keretében elsősorban a közigazgatás oldaláról, méghozzá az újabb hazai szakirodalom és mai tételes jogunk tükrében mutatjuk be azokat a szempontokat és irányokat, melyek e körben hangsúlyosnak tűnnek. Ily módon a képzés mintegy „körültpogatja” és óvatosan katalogizálja azokat a szempontokat, melyek az állam megújulásának és megújításának elvi és gyakorlati megközelítéseiben a leginkább figyelemreméltóak. E tantárgy másodlagos célja továbbá, hogy áttekintse napjaink közigazgatásának leglényegesebb kérdéseit; értékelve és egyúttal súlyozva azok valós társadalmi jelentőségét. Szükségesnek mutatkozik, hogy az egyes szakigazgatási területek aktuális problémáin túllépve, a közigazgatás létét és működését befolyásoló főbb (jog)intézmények is vizsgálat tárgyává váljanak. Különösen lényeges továbbá az egyes tevékenységek és az azokhoz kapcsolódó elvárások jogon túli összetevőinek alapos bemutatása egy olyan társadalmi közegben, ahol a jog már legkevésbé sem egy magától értetődő imperativus. A félév során hangsúlyos elemként jelenik meg a szervezett civil társadalom közfeladat-ellátásban játszott szerepének, lehetőségeinek elemzése. Nem lenne teljes az áttekintés a rendészeti igazgatás főbb elvi és intézményes kérdéseinek felvázolása nélkül, különösen, hogy a közigazgatás mindenkor diszfunkciói, manifesztálódott működési zavarai általában e területeken válnak a legnyilvánvalóbbá, s egyúttal a változtatásra irányuló kísérletek is itt méretődnek meg a leghamarabb.	
a tantárgy tartalma:	
1. A jó kormányzás fogalma.	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

2. Történeti modellek.
2. A mérsékelt állam hagyományos jellegzetességei.
3. A neoweberiánus aktív állam és kritikái.
4. A válságok hatása a jó állammal szembeni elvárások tartalmára.

a **3-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)

Frivaldszky János: A jó kormányzás és a helyes közpolitika formálásának aktuális összefüggéseiről. In: Szigeti Szabolcs - Frivaldszky János (szerk.): A jó kormányzásról. Elmélet és kihívások. Budapest, L'Harmattan, 2012. pp. 51-103.

Rixer Ádám: A mai közigazgatás a jó állammal szembeni elvárások tükrében. In: Frivaldszky János - Szigeti Szabolcs (szerk.) Jó kormányzás. Elmélet és kihívások. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2012. pp. 107-177.

Frivaldszky János: Jó kormányzás és helyes közpolitika-alkotás. Jogelméleti Szemle 2010/4.; <http://jesz.ajk.elte.hu/frivaldszky44.html>.

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Rixer Ádám

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Csáki-Hatalovics Gyula, Dr. Móré Sándor**

tantárgy neve: A tisztességes eljáráshoz való jog	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A polgárnak ma már az alapvető jogai közé sorolják a jogállami berendezkedésű államok a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ez a jog komplex követelményként jelenik meg az állam szerveivel szemben. Eljárási garanciák jogszabályi meglétét és azok tényleges érvényesülését jelenti. A kurzus lehetőséget nyújt azon eljárási alapelvek kifejtésére és a polgári perbeli tényleges érvényesülésük bemutatására, amelyek érvényre juttatják az eljárási igazságosság megvalósításának követelményét.	
A kurzuson pro és kontra bemutatásra kerülnek azok a nézetek, amelyek ütköznek a tekintetben, hogy a polgári perrendtartás rendszerváltozást követő módosításai és paradigma váltása következtében a bírói tényállás-kutatás lehetőségének szinte teljes kiiktatása a törvényből, helyes vagy helytelen volt-e. Anyagi igazság vagy eljárási igazságosság?	
A tisztességes eljárás szubjektív értékelésének problematikája – mikor tartja a fél a bírót tisztességesnek és mikor tisztességtelennek? A bírói tájékoztatási kötelezettség teljesítésének nehézségei, keretei, veszélyei. Hol vannak a hivatáserkölcsei követelmények határai? Az egyes előadások témái: 1. Az emberi jogok fogalma, rendszere, fejlődése. A jogállam eszméje (Rechtsstaat; rule of law). 2. A jogalkalmazás törvényessége, a jogbiztonság követelménye. A bírósághoz fordulás joga. 3. A bírói függetlenség és pártatlanság. Az eljárási igazságosság. 4. A gyengébb fél „támogatása” (költségkedvezmények, jogi képviselő). 5. A tisztességes eljárás és az egyéb alapelvek érintkezése (a közvetlenség, szóbeliség, az anyanyelv vagy regionális nyelv használatához való jog és a nyilvánosság elvi követelményei).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
1. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p. 2. Szabó Imre: A hatékonyság megvalósítható cél vagy eljárási elv? In: Harsági Viktória – Wopera Zsuzsa (szerk.): Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007. 453 p. ISBN 978-963-258-006-7, 363 – 378. p. 3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Szabó Imre	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Alkotmányos alapjogok és azok érvényesítése	kreditszáma: 6
tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: Az alkotmányba foglalt és ténylegesen érvényesülő jogok eredetileg emberi jogokként fogalmazódtak meg a felvilágosodás menetében. Az emberi jogok azokat a jogokat jelentik, melyek az ember mivoltából fakadnak; melyek az embert születésénél fogva megilletik, mert annak filozófiai lényegéhez tartoznak. A legtöbbször a természetjog tárgyú normarendszerének természetes jogaiból eredeztetik az emberi jogokat, vagyis az emberi jogok a természetes jogok (ius naturalis) következményei. Más, vallási alapú felfogások az ember (minden ember egyenlően) halhatatlan lelkét alapul véve fogalmazták meg a természetjog szabályait, míg Immanuel Kant az ésszel elvileg belátható valódi önérdeket mint az állami jogi szabályozás alapját és feltételét kifejezetten etikai kategóriaként fogalmazta meg. Ennek megfelelően az emberi jogok azon természetes vagy erkölcsi jogok, melyek az ember biológiai és morális státuszával állnak összefüggésben, és amelyek személyisége elismerésének, tiszteletének és védelmének, illetve a társadalomban elfoglalt, másokkal születésénél fogva egyenrangú és egyenjogú pozíciójának feltételeit és garanciáit jelentik. Az emberi jogok azáltal válnak alkotmányos joggá, hogy azokat az adott állam alkotmánya elismeri és védelemben részesíti. Éppen ezért az erkölcs legalapvetőbb szabályai az alkotmányos alapjogok szintjén jelennek meg a jogrendszerben, amelyet egy, az alkotmánybíráskodás, vagyis ezen, alkotmányba foglalt erkölcsi jogok tényleges érvényesítésének jogával felruházott szerv (Magyarországon az Alkotmánybíróság) biztosít a Magyarországon tartózkodó természetes személyek, illetve egyes esetekben a magyar állampolgárok számára (néha pedig a jogi személyek számára is). Emiatt a pozitíválódott erkölcs megismerésének legjelentősebb forrásai az alkotmányos alapjogok, valamint az azokat értelmező és alkalmazó alkotmánybíráskodás.	
a tantárgy tartalma:	
1. Alapjogok, emberi jogok, állampolgári jogok 2. Az emberi jogok fejlődéstörténete 3. Az emberi jogok védelmének nemzetközi rendszere 4. Alapjogok egyes államok alkotmányaiban 5. Az alapjogok fejlődése hazánkban a rendszerváltozást követően 6. Alapjogok az Alaptörvényben 7. Az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi tevékenysége 8. Az Alkotmánybíróság hatásköreinek fejlődése 9. Alkotmánybíróságok a jogösszehasonlítás tükrében 10. Az ombudsman és egyéb alapjogvédő szervek	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
POKOL Béla: <i>Jogelmélet</i> , Századvég Kiadó, Budapest 2005. Az alkotmánybíráskodás (szerk.: KILÉNYI Géza), Unió Kiadó, Bp. 1993 ÁDÁM Antal: <i>Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás</i> , Osiris Kiadó, Budapest 1998. CSERVÁK Csaba: Az ombudsmantól az Alkotmánybíróságig - az alapvető jogok védelmének rendszere, Lícium-Art, 2013. Debrecen POKOL Béla gondolatok az alkotmánybírási döntések elvi alapjaihoz, Jogelméleti Szemle, 2012/1. szám	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Cservák Csaba	

tantárgy neve: Az érték és az ellenérték jogi meghatározottsága, felén túli sérelem, kamat. Tájékoztató az ellenértékről	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a felén túli sérelem római jogi eredetű klauzulájából származó feltűnő értékaránytalanság fogalmát, történetiségét és mai alkalmazhatóságát és szerepét, és ebben a vonatkozásban magánjogi dogmatikai – jogösszehasonlító készségei fejlődjenek.	
a tantárgy tartalma:	
— <i>A laesio enormis</i> római jogi fogalma és kialakulása; — A feltűnő értékaránytalanság jogösszehasonlító és történeti vizsgálata; — A feltűnő értékaránytalanság a régebbi és a mai magyar magánjogban, a jogintézmény jövőjének lehetséges kérdései	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Földi A. – Hamza G.: <i>A római jog története és intézményei</i> Budapest, 2013. ISBN: 9789631967999 Kiss G. – Sándor I.: <i>A szerződések érvénytelensége</i> . Budapest, 2009. ISBN 978 963 258 023 4 Török G. (szerk.): <i>A civilisztika dogmatikája</i> . Budapest, 2009. ISBN:978-963-258-048-7 R. Zimmermann: <i>Law of Obligations</i> . Oxford, 1996. ISBN 0702123471 (HB)	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Etikai normák és humanitás az egyének, illetve közösségek jogainak nemzetközi normáiban: humanitárius jog, emberi jogok, népcsoportok jogai	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A nemzetközi jog eszközeivel az egyének és különböző népcsoportok (öshonos népesség, nemzeti, etnikai vagy nyelvi kisebbségek) számára elismert jogosultságok, illetve az államok számára ebből következő kötelezettségek formailag jogi, tartalmilag azonban etikai alapú normának tekinthetők. Az egyén jogainak védelmére békeidőben (emberi jogok) vagy fegyveres összeütközések során (humanitárius jog) alkalmazható nemzetközi jogi megállapodások indítéka az államok cselekményeinek korlátozása egyetemesnek tekintett erkölcsi követelmények és emberiségértékek védelme érdekében. A nemzetközi jogban elismerést nyert különböző emberi közösségeket, népcsoportokat megillető kollektív jogok elfogadása és tartalma egyaránt tükröz racionális és etikai természetű megfontolásokat. Az egyéni és kollektív jogokat kifejező normák védelmének regionálisan eltérő intézményi és eljárási keretei szemléltetik ezek ténylegesen jogként történő érvényesítésének korlátait.	
a tantárgy tartalma: - Kortárs kihívások és gyakorlat az emberi jogok nemzetközi szabályozásának és érvényesítésének kérdéseiben - Kortárs kihívások és gyakorlat a humanitárius jog nemzetközi szabályozásának és érvényesítésében - Kortárs kihívások és gyakorlat a öshonos népesség, valamint kisebbségek jogainak nemzetközi szabályozásában és érvényesítésének terén.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) Az aktuális gyakorlatra és fejlődő szabályozásra vonatkozó, oktató által meghatározott és rendelkezésre bocsátott elsődleges (nemzetközi egyezmények) és másodlagos (releváns szakirodalmi) források. Lamm Vanda (szerk.): <i>Emberi jogi enciklopédia</i>, HVG-ORAC, 2018	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Törő Csaba	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Törő Csaba	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jog és erkölcs	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A jog és erkölcs kapcsolata a jogelméleti gondolkodás talán legrégibb témája. E kapcsolat legfontosabb kérdése, hogy hogyan jelenik meg az erkölcs a jogban, illetve meg kell-e egyáltalán jelennie ahhoz, hogy a pozitív normarendszer jognak nevezetethessék. Nemcsak a jogtudományi gondolkodásnak, hanem a gyakorlati jognak is az egyik legnagyobb dilemmája az, hogy mit lehet tenni olyankor (és lehet-e, szabad-e egyáltalán valamit tenni), ha a jog valamilyen szempontból erkölcstelen. A jog formalitását és a normák pusztá tételezettségtől függő jogi jellegét hirdető, valamint a jog immanens erkölcsi értéktartalmát valló nézetek az ókortól napjainkig folytatják harcukat, de az aligha tagadható, hogy az erkölcs ténylegesen mindig is megjelent a bírói ítélezésben; az írott jog esetében a jogalkalmazók – annak nyelvi jellegéből adódóan – jogszociológiailag is kimutathatóan mindig is figyelembe vették azt a szempontot, hogy azt lehetőség szerint úgy értelmezzék és alkalmazzák, hogy annak végeredménye „helyes” legyen. A tantárgy célja egyrészt az, hogy felvázolja azt az eszmetörténeti fejlődési vonalat, amelynek keretében a jog és az erkölcs kapcsolatáról kialakított nézetek megütköztek egymással; másrészt hogy bemutassa, lehet-e, és ha igen, mi módon, a jog betűje mellett vagy helyett az írott jogi normák alapjául szolgáló értéktartalmat a gyakorlati jogalkalmazás során érvényre juttatni.	
a tantárgy tartalma:	
1. Erkölcs és etika. Az erkölcsről való gondolkodás kezdetei. A jog kialakulása. 2. Az erkölcs és a jog kapcsolatáról kialakított ókori felfogások. A természetjog születése. 3. A méltányosság (epieikeia) és az igazságosság. Az aequitas, a ius aequum és a ius strictum kapcsolata. 4. A természetjog középkori és kora újkori elméletei. 5. Jog és erkölcs, pozitív jog és természetjog a kontraktualista gondolkodásban. 6. A természetjog hanyatlása a XIX. században. A helyes jog (jogi axiológia). A változó tartalmú természetjog. 7. A természetjog revidálása: a náci háborús bűnösök felelőssége vonása és a radbruchi formula. A modern morálfilozófiai jogelmélet. 8. Az emberi jogok kialakulása. Az emberi jogok mint alkotmányos jogok. 9. Az alkotmánybíráskodás kialakulása és elterjedése. 10. Az alkotmányok és az alkotmány alatti jogforrások viszonya. A ius cogens és hatása a belső tételes jogra. 11. A pozitív jog értelmezése: szövegköttört értelmezés vs. szubsztantív értelmezés. 12. Az erkölcstelen jog érvényességének kérdése (jogi ontológia).	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Kötelező irodalom:	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

² pl. évközi beszámoló

Frivaldszky János: Természetjog – Eszmetörténet. Szent István Társulat, Budapest, 2001

Coing, Helmut: A jogfilozófia alapjai. Osiris Kiadó, Budapest, 1996

Ajánlott irodalom:

Arisztotelész: Nikomakhoszi etika. Magyar Helikon, Budapest, 1971

Posner, Richard A.: How Judges Think. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts – London, England, 2008

Jakab András: Ki a jó jogász, avagy tényleg jó bíró volt-e Magnaud? Jogesetek Magyarázata, 2010/1. szám, 83-93. o.

Radbruch, Gustav: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog, 191-192. o. In: Varga Csaba /szerk./: Jog és filozófia. Antológia a század első felének kontinentális jogi gondolkodása köréből. Osiris Kiadó, Budapest, 1998, 187-194. o.

Hart, Herbert Lionel Adolphus: A jog fogalma. Osiris Kiadó, Budapest, 1995

Pokol Béla: Moráleméleti vizsgálódások. Kairosz Kiadó, 2010

Frivaldszky János (szerk.): Természetjog – Szöveggyűjtemény. Szent István Társulat, Budapest, 2004

Frivaldszky János: Klasszikus természetjog és jogfilozófia. Szent István Társulat, Budapest, 2007

Leo Strauss: Természetjog és történelem. Pallas Stúdió, 1999

Fuller, Lon L.: The Morality of Law. Yale University Press, 1969

Rawls, John: Az igazságosság elmélete. Osiris Kiadó, Budapest, 1997

Dworkin, Ronald: A Matter of Principle. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985

Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tóth Zoltán

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tóth Zoltán

tantárgy neve: Jog és vallás	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: Az állam és az egyházak viszonya az alkotmányos jogállam berendezkedésének meghatározó kérdése. Az állami egyházjog az alapjogok közül a gondolat, a lelkiismeret és vallásszabadság alapjogával foglalkozik részletesen. Bemutatja az egyház és az állam közötti viszonyrendszer európai és amerikai mintáit, majd az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. A magyar jogrendszerben az Alkotmány, a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény és az ezzel kapcsolatos törvények alkotmányossági kérdéseit az Alkotmánybíróság határozatai alapján tárgyalja az egyenlő méltóság elve és az általános egyenlőségi szabály alkotmányjogi értelmezési elvek segítségével. Ennek az alapjognak a részletes kifejtése egy egyházi felsőoktatási intézményben kiemelkedő fontosságú, hiszen az egyháznak alapvető érdeke olyan jogász szakemberek képzése, akik értik és ismerik a két nagy intézmény kapcsolatát, akik a viszonyrendszer jogi szabályozásában kellő elméleti ismeretekkel rendelkezve hatékonyan vehetnek részt.	
a tantárgy tartalma: 1. Az állami egyházjog alapfogalmai 2. Az állam és az egyház közötti viszony történeti áttekintése 3. Az állam egyházpolitikai jogai Magyarországon – történeti fejlődés 4. Az állam és egyház viszonyának lehetséges modelljei 5. Az állam és az egyházak viszonyának alapkérdései – a semleges állam 6. A semlegesség elve az alkotmányjogban 7. A gondolat, a lelkiismeret és a vallás fogalma 8. A vallásszabadság fogalma és tartalma 9. A vallásszabadság joga az alapjogok rendszerében 10. A vallásszabadság az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában 11. Az egyházak és vallási közösségek alapítása 12. Az egyházakat megillető jogosultságok és mentességek 13. Az egyházfinanszírozás Magyarországon 14. Az egyházak oktatási és szociális és kulturális tevékenysége 15. Az egyházak szerepe az európai integrációban	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Antalóczy Péter: Az állami egyházjog alapjai, Patrocinium, Budapest 2013. Ádám Antal: Az alapjogok, különösen a szabadságjogok alkotmányi szabályozásának fejlődési irányairól In.: Dolgozatok az állam- és jogtudomány köréből XVIII. kötet (Szerkesztő: Ádám Antal) Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 1987. 32. 2. Ádám Antal: Az Alkotmánybíróság egyházakkal kapcsolatos határozatai In.: Tízéves az Alkotmánybíróság (Szerkesztő: Bitskey B.) Alkotmánybíróság Budapest, 2000. 121-135. 3. Ádám Antal: Az állami egyházjog fogalma, jellemzői és problémái Magyarországon. Magyar Közigazgatás, 2000. évi 9. szám 539-551. oldal	

- 1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
- 2 pl. évközi beszámoló

4. Ádám Antal: Az egyházak alkotmányjogi helyzetéről In.: Dolgozatok az állam- és jogtudomány köréből XVIII. kötet (Szerkesztő: Ádám Antal) Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 1989. 22-28. oldal.

Tantárgyfelelős (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. habil. Birher Nándor**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. habil. Birher Nándor**

tantárgy neve: Jog, vallás és erkölcs az ókori Rómában - a társadalmi normák differenciálódási folyamata	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): beszámoló	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy célja a jog mint önálló normarendszer kialakulási folyamatának vizsgálata, annak elkülönülése a vallási és az erkölcsi normarendszertől az ókori Rómában, s egyúttal annak vallási és erkölcsi beágyazódottságának kérdése. A tantárgy részletesebben foglalkozik a jogászti etikának a római jogban kialakult alapjaival, valamint a jog és az erkölcsi és vallási normarendszer egymásra hatásának kérdéskörével a klasszikus római jogban és a római jog továbbélésében.	
a tantárgy tartalma:	
A jog, a ius normarendszerré válása akkor kezdődött meg Rómában, amikor meghatározták helyét a fashoz, azon magatartásmóddhoz képest, amelyet egyszerűsítve vallási normarendszerként határozhatunk meg. A rómaiak számára kezdetben a ius csak a vallási normarendszer körén belül érvényesülő fogalom lehetett, jognak, jogosnak tehát csak az minősülhetett, ami nem sértette a vallás szabályait – ugyanakkor nem minden, ami a fas szabályainak megfelelt, minősült automatikusan iusnak is. A ius mint önálló normarendszer az állami kényszer eszközeivel garantálta a vallás bizonyos normáinak érvényesülését, nem véletlenül integráns része a római közjognak a ius sacrum, a szakrális jog. A mos normahalmaza szintén jelentős a ius helyének meghatározásában. A mores kategóriájába a szokásnak megfelelő, ám sem vallási, sem jogi kikényszeríthetőséggel nem bíró, erkölcsi szabályok tartoztak. A mos tehát a iustól és a fastól egyaránt elkülöníthető erkölcsi normarendszer – fenntartva természetesen azon megkülönböztetést, hogy amikor az antikvitásban erkölcsről beszélünk, az alatt más fogalmi kategória értendő, mint a ma bevett erkölcsfogalom. A jog erkölcsi megalapozottságának alapvető kritériumát – vagyis hogy ius csak az lehet, ami a szűken vett mosnak megfelel, tehát a jog egyfajta erkölcsi minimumnak minősült.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
- Pólay, Elemér: Differenzierung der Gesellschaftsnormen im Antiken Rom, Bp., Akadémiai, 1964. - Molnár Imre: Ius criminale Romanum, Szeged, Pólay Alapítvány, 2013. - Zlinszky János: Állam és jog az ősi Rómában, Bp., Akadémiai, 1997. - Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászti etika, Bp., Szt. István, 2002.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Boóc Ádám	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): -	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jogi etika	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy alapvető célkitűzése, hogy a hallgatókkal egyrészt megismertesse a keresztény erkölcsiség értékrendjét, másrészt segítséget nyújtson a jogászai hivatás által megkívánt etikai értékek elsajátításához. Az érdekek, ideológiák, értékek és nézetek sokféleségét valló mai pluralista társadalomban a joghallgatók PhD képzésében ismertetni kell a keresztény értékrendet, összevetve a jog által támogatott és képviselt értékrendi minimummal és elvárásokkal.	
a tantárgy tartalma:	
1. Az „etika” szó jelentése, eredete és használata 2. A szokás, erkölcs és etika 3. Az etika és a jog 4. A jog és az igazságosság 5. Az etika és a szaktudományok 6. A szakmai etika és annak követelményei 7. A jogászai hivatás, mint a társadalom szolgálata 8. A jogalkotó és jogalkalmazás etikája 9. A jogi kultúra és a tisztességes eljárás 10. A hivatali élet etikai konfliktusai: vesztegetés, törvénytelen lobbizás 11. A keresztény erkölcs és a jogrend kapcsolata 12. Médiaetika – etikus média 13. A közéleti szereplés etikája	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Szakirodalom: Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászai etika, Budapest 2006. Ajánlott irodalom: Andrássy György: Filozófia és jogászai etika, Pécs 2008. Andrássy György: Jogi etika, Pécs 2006. Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007. Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988. Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, Budapest 1995.	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Birher Nándor	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Jogszabályok és etikai kódexek	kreditszáma: 3
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: gyakorlat, nappali 10 óra/levelező 3 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): gyakorlati jegy	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A tantárgy az üzleti és a magánélet két fontos szabályozórendszerét mutatja be, feltárva a jog és etika hasonlóságait, különbségeit, kapcsolatukat. Rávilágít az etikai kódexek írásban rögzített normáinak arra a szerepére, amit a jog és az etika közelítésében játszanak. A tantárgy felhívja a figyelmet arra, hogy az etikai kódexeket nem csupán eredeti funkciójukban „közvetlenül” alkalmazzák, hanem – kvázi „mögöttes szabályként” – egyes jogági alapelvek és generálklauzulák alkalmazása során is értelmezési segítséget nyújtanak.	
a tantárgy tartalma:	
1. Jog és etika kapcsolata 2. Az etikai kódexek funkciója, keletkezése, fajtái 3. Az etikai kódexek közvetlen alkalmazása (önkéntes követés, fegyelmi eljárás) Az etikai kódexek közvetett alkalmazása (tisztességtelen verseny, fogyasztóvédelem) 4. Jogszabályok ismételése és többletkövetelmények az etikai kódexekben 5. Gyakorlati példák a jogi szakmára vonatkozó etikai kódexekből	
a 3-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
- Miskolczi Bodnár Péter: Szakmák reklámkorlátozásai (IV. rész 13. cím) 861-885. old. In. A reklámjog nagy kézikönyve Lektor dr. Tóth Tihamér CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2008. - Miskolczi Bodnár Péter: Az ügyvédi összeférhetetlenségre vonatkozó jogi és etikai normák kapcsolata 300-329 old. in Sepsi Enikő – Deres Kornélia – Homicskó Árpád Olivér (szerk.) Studia Caroliensia A Károli Gáspár Református Egyetem 2016-os évkönyve - Miskolczi Bodnár Péter: Az erkölcs és a jog szoros kapcsolata Polgári Szemle 2015. 4-6. szám 27-33. old. - Miskolczi Bodnár Péter: A kamarai érdekvérvényesítő tevékenység versenyjogi határai 83-89. old. in Az érdekvérvényesítés legális és illegális eszközei Miskolci Jogtudományi Műhely 5. szerk. Csemáné dr. Váradi Erika Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. ISBN 978-963-9988-02-6, ISSN 1589-1518 - Miskolczi Bodnár Péter: A jog és erkölcs változó kapcsolata in Tanulmánykötet „Jog, erkölcs, etika” Konferencia 2017. június 22. Szakály Zsuzsa (szerk.) Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest 2017., 37-58. ISBN 978-615-5710-31-5	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Miskolczi-Bodnár Péter	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

² pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Szociális gondoskodás elméleti alapjai és fejlődése	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja:	
A szociális gondoskodás egyidős az emberiség történetével. A kezdeti időszakokban a legkisebb és legalapvetőbb színtere a család volt, majd a lélekszám emelkedésével és a társadalmi fejlődéssel egyre bonyolultabb módon került megszervezésre. A legnagyobb változást a szociális gondoskodás területén a nemzetállamok kialakulása, majd az ipari forradalmak jelentették, amelynek köszönhetően elkezdődött a kialakulása a szociális ellátások központi, állami megszervezésének. A kurzus célja ennek a folyamatnak a feltárása, figyelembe véve azokat az alapvető szempontokat, amelyek a szociális gondoskodás szempontjából relevánsnak tekinthetők. A kurzus keretében a hallgatók megismerik azokat az intézményeket, amelyek befolyással vannak a szociális ellátórendszerek működésére. Szintén a kurzus célja feltárni azokat a problémákat, amelyek tekintetében hosszútávú gondolkodás szükséges, és amelyek koncepcionális kérdések és válaszok felvázolását teszik szükségessé.	
a tantárgy tartalma:	
A szociális gondoskodás kezdetének története A szociális ellátórendszer elméleti modelljeinek bemutatása (biztosítási, segélyezési, normatív rendszerek) A Bismarcki társadalombiztosítás történeti fejlődése Az angol szegényjog fejlődése Az Új-Zélandi szociális rendszer fejlődése A Beveridge-terv bemutatása és elemző vizsgálata A skandináv jóléti államok szociális gondoskodásának kialakulása és fejlődése A magyar szociális rendszer fejlődése a kezdetektől 1950-ig. A magyar szociális rendszer fejlődése 1950-től a rendszerváltásig Az 1990 utáni szociális ellátórendszer fejlődése Az Európai Unió szociális biztonsági rendszereinek koordinációja és ennek hatása a magyar fejlődésre.	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
1) Hajdú József – Homicskó Árpád Olivér: bevezetés a társadalombiztosítási jogba. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2013. 9 – 38; 2) A társadalombiztosítás szabályozásának alakulása a kezdetektől 1950-ig. 2004. Acta Jur. et Pol. Szeged Publicationes Doctorandorum Juridicorum Tomus IV. Fasc. 9.; 283-320. p. 3) A szociális biztonság garantálása az Európai Unióban. Jog és Állam 8. Nyári egyetem – 2006. Szerk: Dr. Kapa Mátyás. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2006. 49-55. p 4) Czúcz Ottó: Szociális jog I. Unió Kiadó, Budapest, 2003. 462. p. ISBN: 963388344X	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc
² pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Vezetői etika	kreditszáma: 6
tanóra típusa ¹ : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A vezetők teljesítményét egyre inkább azon fogják mérni, hogy képesek-e olyan szervezetek létrehozására, amelyek mind gazdaságilag, mind etikai szempontból fenntarthatók. Ugyanakkor korunk vezetőinek számos kihívással megküzdniük, mint például: óriási nyomás nehezedik rájuk a tulajdonosok, a munkatársak, az ügyfelek és a társadalom részéről; a korszerű vezetési modellek megalkotói elhanyagolták az etikai aspektusok tárgyalását, így nem adnak igazán hatékony és eredményes eszközöket a kezükbe; valamint az elmúlt évtizedekben a vezetők fejlesztését támogató kurzusok nem készítették fel őket az etikai dilemmák megoldására. A tantárgy célja a legfontosabb vezetői etikai ismeretek átadásán túl az erkölcsi ítéletalkotási képesség és a szervezeti etika gyakorlatba való átültetési készségek fejlesztése.	
a tantárgy tartalma: 1. Etikai üzemzavar a vezetésben 2. Erkölcsös egyének – etikátlan szervezetek? 3. Etikai rendszerek és az erkölcsi érvelés módjai 4. Az erkölcsi döntéshozatal lépései 5. Az AranySzabály relevanciája	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN) - Alfrod, H. J.; Naughton, M.J.: Menedzsment, ha számít a hit; Kairosz Kiadó, 2004 - Fazakas S. (szerk.): A protestáns etika kézikönyve; Kálvin Kiadó Luther Kiadó, 2017 - Fekete L. (szerk.): Kortárs etika; Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004 - Rea, S. B.: Erkölcsi döntések – Bevezetés az etikába, Harmat kiadó, 2015 - Sedlacek, T.: A jó és a rossz közgazdaságtana – A Gilgames-eposztól a Wall streetig; HVG könyvek, 2012 - Tomka J. –Bögel Gy.: Megéri jónak lenni? – A Biblia és a menedzsment II.; Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2014 - Tomka J. –Bögel Gy.: Mit hagyunk magunk után? – A Biblia és a menedzsment III.; Harmat Kiadó, 2018	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tomka János	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Tomka János	

1 **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

2 pl. évközi beszámoló

tantárgy neve: Peccatum, delictum	kreditszáma: 6
tanóra típusa ^[1] : ea. / szem. / gyak. / konz. és száma: előadás, nappali 20 óra/levelező 7 óra	
számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ^[2]): kollokvium	
tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
tantárgyleírás: az elsajátítandó <u>ismeretanyag</u> és a kialakítandó <u>kompetenciák</u> tömör, ugyanakkor informáló leírása, a tantárgy célja: A jogi és erkölcsi normák közös gyökerűségét a legszemléletesebben a büntetőjog mutatja. A vallási értelemben vett bűn, az erkölcsellenes cselekedet és a büntetőjog által is szankcionált bűn közös eredetűek ugyan, azonban szociáletikai és jogi megítélésük más és más. Szemere Bertalan megfogalmazásában minden erkölcstelen büntetendő, a büntetés akkor jogszerű, ha megegyezik az erkölcsi igazság elveivel. A metajurisztikus szabályok és a jogi normák átjárhatóságáról, azok változásairól ad áttekintést a kurzus. Jogfilozófiai alapokról kiindulva jut el az olyan gyakorlati kérdésekig, mint az eutanázia, az abortusz és a bioetika, orvosetika legújabb problémái.	
a tantárgy tartalma: 1. Az erkölcsi és büntetőjogi normák 2. A morál és a jog szétválasztása 3. A jog, mint erkölcsi minimum 4. Az erkölcsi normák változása, a büntetőjog átalakulása 5. Erkölcsi felelősség, büntetőjogi felelősség 6. Az etika, mint a büntetőpolitika alapja 7. Szakmai etikák 8. A jogász etika 9. Az abortusz büntetőjogi megítélése 10. Az eutanázia büntetőjogi megítélése 11. A halálbüntetés erkölcsi, büntetőjogi megítélése 12. Az életfogytig tartó szabadságvesztés erkölcsi, büntetőjogi megítélése 13. A jogos védelem erkölcsi, büntetőjogi megítélése 14. A bűnmegelőzés társadalmi kontrollja 15. A rehabilitáció társadalmi feladatai	
a 3-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, oldalak, ISBN)	
Bibó István: Válogatott tanulmányok I-IV. / ETIKA ÉS <u>BÜNTETŐJOG</u> Vámbéry Rusztem: Büntetőjog és etika, Budapest, 1907. Szabó András: Recepció és kreativitás a büntetőjogban. In Sajó András (szerk.): Befogadás és eredetiség a jogtudományban. Adalékok a magyarországi jog természetrajzához. Áron Kiadó, 72–136. Budapest, 2004	
Tantárgyfelelős (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. habil. Domokos Andrea	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak (név, beosztás, tud. fokozat): Prof. Dr. Domokos Andrea, Dr. Deres Petronella	

A technológia-szabályozás adatvédelmi kérdései

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Pákozdi Csaba

Oktató(k): Szabó Endre Győző

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A személyes adatok védelmére vonatkozó szabályozás olyan horizontális elvárás-rendszerként jelenik meg, amely minden piaci és közigazgatási szereplőre nézve kötelező. Az európai uniós szabályozás további harmonizációja küszöbön áll, amelynek alapvető hatásai lesznek az egységes európai piacon. A technológiai lehetőségek bővülésével, egyre komplexebb szolgáltatások nyújtásával szükségszerűen jár együtt személyes adatok gyűjtése és felhasználása. A tárgy keretében azoknak az ismereteknek az elsajátítása várható el, amelynek alapján a hallgató képes az alkalmazott technológia fényében az adatvédelmi kérdések azonosítására. A helymeghatározás, biometrikus adatok tárolása, internetes keresők és közösségi hálók gyakorlati elemzése révén cél az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására való felkészítés.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A magyar és az Európai Unió adatvédelmi szabályozása – I.
2. A magyar és az Európai Unió adatvédelmi szabályozása – II
3. Hazai és uniós adatvédelmi gyakorlat az új technológiák fényében
4. A geolokációs adatok felhasználása
5. Biometrikus adatok kezelése
6. A személyes adatok védelme az internetes keresőmotorok működése során
7. Közösségi hálók magánszféra-védelmi problémái

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Jegyzet az Adatvédelem c. tárgyhöz, Szabó Endre Győző

Ajánlott irodalom:

Adatvédelem és információszabadság a mindennapokban, (szerk.: Péterfalvi Attila), HVG-ORAC, 2012

A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical Law Aspects of the New Technologies Regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: –

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az új technológiák joga szabályozásának kérdései az orvosi jog területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A tantárgy célja, hogy bemutassa azokat a területeket, amelyek jövőbeli szabályozása feladata lesz a jogalkotónak. Az orvosi beavatkozások révén elérhető válnak olyan következmények, amelyekre ma még nincs felkészülve az emberiség, illetve komoly etikai és jogi elvek átgondolását teszi szükségessé.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A genomika tudományának bemutatása. A genetika alapjai, a gén vizsgálata, a genom, illetve ezek jogi szabályozásának vizsgálata
- 2) A genetikai adatbankok jelentősége és szerepe az orvostudományban, immunogenomika és farmakogenomika, A DNS klónozása (molekuláris klónozás), az emberrel összefüggő klónozás etikai és jogi kérdései (a „szuperember” dilemmái)
- 3) DNS-chiptechnológia elemzése az orvostudományban és annak jogi konzekvenciái. A bioinformatika jelentősége az orvoslásban és a jogi szabályozás kihívásai
- 4) Az Európai Unió 6. fejlesztési keretprogramjának vizsgálata az emberi egészséggel kapcsolatos genetikai, genomikai kutatás és fejlesztés, illetve a populációk összehasonlítás tekintetében létrejött biobankok tükrében
- 5) Sportgenomika jelentősége, lehetséges jogi szabályozásának kérdései. Az összejték használata a egészségügyben és ennek jogi szabályozása
- 6) A DNS adatbázisok használathatósága az egészségbiztosításban, jogi és etikai kérdések
- 7) A telemedicina fogalma, jelentősége, jogi szabályozási kérdései. Táv-konzílium, táv-manipuláció, táv-diagnosztika, táv-felügyelet/tele-monitoring

Évközi tanulmányi követelmények:

Nincs

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Egy írásbeli dolgozat elkészítése a fenti témák valamelyikében.

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az új technológiák megjelenése az egészségügyben, különösen a géntechnológia és az elektronikus egészségügy. in: Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. Szerkesztette: Homicskó Árpád Olivér. 75. – 92.

Ajánlott irodalom:

A technológia-szabályozás szerzői jogi, iparjogvédelmi kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): IP challenges of technology regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező/

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Boóc Ádám

Oktató(k): Dr. Boóc Ádám

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A technológia, mint piaci értékkel bíró jelenség erős monopolisztikus védelmet élvez az iparjogvédelem eszköztárának köszönhetően. A modern technológiai innováció legújabb lépései számos kihívás elé állítják az elméletet, a gyakorlatot és a szabályozót egyaránt. A tárgy elsajátításának célja bevezetés az iparjogvédelem eszköztárába és annak bemutatása, hogy a modern technológiák milyen nehézségeket támasztanak.

A szellemi tulajdonjogok másik nagy területe, a szerzői jog fejlődése szintén szoros kapcsolatban áll a technológiai fejlődéssel, különös tekintettel a művek közönséghez való eljuttatását lehetővé tevő technológiák fejlődése jelent újra és újra kihívást a szabályozásnak.

A tárgy célja a két nagy szellemi tulajdonvédelmi terület eszköztárának vizsgálata a technológiai fejlődéssel összefüggésben, annak bemutatása, hogy milyen módokon adaptálhatók ezek a szabályozási eszközök az újabb technológiai kihívásokhoz.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. szabadalmi és használati mintaoltalom, mint a technológiai innováció növelésének eszköze
2. know-how, üzleti titok és a technológiai fejlődés
3. védjegy és formatervezési mintaoltalom
4. az iparjogvédelmi oltalmak uniós és nemzetközi szintje, különös tekintettel a globális technológiákra
5. a szerzői jog története különös tekintettel a technológiai fejlődésre
6. a szerzői jog technológiaselemleges eszköztára és ennek alkalmassága az új technológiákhoz való adaptálódásra
7. újabb kihívások a szerzői jogban

Évközi tanulmányi követelmények:

Részvétel a TVSZ szerint, kiadott források megismerése.

Értékelés módja: kollokvium/ gyakorlati jegy/ szigorlat/ beszámoló

Az értékelés módszere: írásbeli/szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Grad-Gyenge Anikó (szerk.): Kézikönyv a szerzői jog érvényesítéséhez. ProArt, 2014.

Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez Complex 2014.

Faludi Gábor – Lukácsi Péter (szerk.): A védjegytörvény magyarázata HVG-Orac, 2014.

Posteinerné Toldi Márta: Iparjogvédelem, SZTNH 2012

Ajánlott irodalom:

Az elektronikus közigazgatás elméleti kérdései

A tantárgy megnevezése - (angolul): The theoretical aspects of e-Government

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs

Oktató(k): Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy szakmai elsajátításának célja, hogy a doktori képzésben részt vevő hallgatók a piac- és technológia szabályozás keretei között minél szélesebb ismereteket szerezzenek az infokommunikációs jog kapcsolódó tématerületeiről, így a közigazgatás és az infokommunikáció szinergiáival kapcsolatos elméleti kérdésekről.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az elektronikus közigazgatás megjelenése az európai szabályozásban
2. A elektronikus közigazgatás egyes tagállami modelljei
3. A közigazgatás funkcióinak és feladatainak változása a technológiai fejlődés tükrében
4. Az elektronikus aláírás közigazgatási alkalmazásának lehetőségei
5. A közigazgatási eljárás szabályozásának fejlődése, figyelemmel a technológia-szabályozásra
6. Magyar e-kormányzati stratégiák
7. Az elektronikus közigazgatás fogalmi és tartalmi meghatározása

Évközi tanulmányi követelmények:

Az előadások látogatása kötelező. A témában egy évközi „házi” dolgozat készítése kötelező.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Az előadáson elhangzottak

Csáki Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás tartalma és egyes gyakorlati kérdései, HVG-ORAC, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom:

Infokommunikáció és Jog c. folyóirat kapcsolódó számai

Cyber-bűnözés

A tantárgy megnevezése - (angolul): Cyber Crime

A tantárgy megnevezése - (németül): Cyber Kriminalität

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Domonkos Andrea

Oktató(k): Dr. Deres Petronella, Prof. Dr. Domonkos Andrea

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az internet és más információs rendszerek erőteljes fejlődése világszerte lehetővé tette az információk, a termékek és a szolgáltatások gyors áramlását az országok határain átívelően. E jelenség pozitív hatásai mellett új lehetőségeket teremt a bűnözés számára is. Olyan új bűncselekmények bukkannak fel, amelyeket az internettel vagy információs rendszerek, mint eszközök felhasználásával követnek el.

A tantárgy keretében az informatika és számítástechnika fejlődésének árnyoldalát, a mára világméretűvé duzzadt számítógépes/informatikai bűnözést, a számítógépes hálózatok, az internet, a információs rendszerek, a cyber-tér segítségével elkövetett támadások jellegzetességeit, elkövetőit, indítékait, veszélyeit értékeli a bűnügyi tudományok látószögéből.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Kriminológiai, büntetőjogi, büntető eljárásjogi, nemzetközi alapvetések
2. A számítógépes bűncselekmények osztályozása (hagyományos és új típusú bűncselekmények)
3. A közösségi oldalak veszélyei az interneten. Cyberbullying.
4. Gyermekpornográfia az interneten
5. Iskolai erőszak-iskolai zaklatás
6. Cyberterrorizmus. Számítógépes környezet és a vagyoni elleni, gazdasági bűnözés
7. Nyomozás az interneten

Évközi tanulmányi követelmények: részvétel a foglalkozásokon

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Előadások anyaga.

Ajánlott irodalom:

Nagy Zoltán András: Bűncselekmények számítógépes környezetben. Ad Librum Kiadó, 2009.

Ibolya Tibor: A számítástechnikai jellegű bűncselekmények nyomozása. Patrocinium, 2012.

Gazdasági szereplők támogatásának joga

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Hargita Eszter

Oktató(k): Dr. Hargita Eszter

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A versenyjog az Európai Unió egyik legfontosabb közpolitikájának a szabályozási oldala. A versenyjog jelentőségét az adja, hogy az EU, mint gazdasági közösség egységes belső piacának egyik legfőbb biztosítója. Az EU kormányának – a Bizottságnak – is lényegében itt vannak a legerőteljesebb jogosítványai.

Az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó előírásainak célja az egyenlő versenyfeltételek biztosítása a vállalkozások számára a belső piacon. E szabályok kötelezően betartandók a tagállamok, azon belül a támogatást nyújtók és a kedvezményezettek számára. A szabályok megszegése súlyos szankciókkal járhat (kapott támogatás kamattal történő visszafizetése), ezért különösen fontos e terület ismerete.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Nemzetközi kitekintés
2. EU állami támogatás fogalma
3. Összeegyeztethető támogatások
4. De minimis (csekély összegű) támogatás
5. Infrastruktúra támogatása
6. Eljárási szabályok
7. Állami támogatási eljárások versenyszempontú ellenőrzése Magyarországon

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlati jegy

Az értékelés módszere: gyakorlat

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Tóth Tihamér: Az Európai Unió versenyjoga (átdolgozás 2013), Complex Kiadó, 2014

Közszolgáltatások szabályozása

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 1

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Szuchy Róbert, Bartóki-Gönczy Balázs, Belényesi Pál

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A közszolgáltatások a gazdaság stratégiai ágazatait adják, a legjelentősebb közszolgáltatások, olyan egyre növekvőbb jelentőségű iparágakkal, mint az információs társadalom infrastruktúra alapját adó elektronikus hírközlés, vagy a politikailag fókuszált energetika. Az iparágak szabályozása mögött jellemzően európai uniós jogi szabályozás húzódik meg erőteljes liberalizációs attitűddel. Az iparágakra vonatkozó EU jog megismerése egyúttal betekintést enged az EU gazdaságsszabályozásának koncepciójába is. A tárgy a hálózatos iparágak közös szabályozási kihívásaival és megoldásával, közgazdasági háttérével, valamint a legfontosabb hálózatos iparágak EU jogi szabályozási háttérével foglalkozik.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A közszolgáltatások szabályozásának alapjai, közgazdasági vonatkozásai (Belényesi P.)
2. Posta-szabályozás (Szuchy R.)
3. Hulladék-szabályozás (Belényesi P.)
4. Vízszabályozás (Belényesi P.)
5. Energetikai szabályozás I. (Szuchy R.)
6. Energetikai szabályozás II. (Szuchy R.)
7. Elektronikus hírközlés-szabályozás (Bartóki-Gönczy B.)

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: előadás

Az értékelés módszere: beszámoló

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Elektronikus hírközlésjog in. Tóth András (szerk.): Infokommunikációs jog II., Partocínium Kiadó, 2013

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Piacokra vonatkozó nemzetközi jogi előírások

A tantárgy megnevezése - (angolul): International governance of markets and global technologies

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Törő Csaba

Oktató(k): Dr. Törő Csaba

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Nemzetközi kartellek és terméktanácsok működésére, a külföldi befektetések védelmére, regionális kereskedelempolitikai megállapodások és gazdasági integrációkra, valamint szellemi tulajdonvédelem, innováció és technológia transzferekre vonatkozó egyezményes és intézményi keretek megismerése, a különböző szabályozási területek és tárgykörök, illetve a nemzetközi igazgatásuk eszközeinek jelenlegi rendszere és lehetséges további irányai, illetve területei. Továbbá, a különböző gazdasági és kereskedelmi tevékenységet, kapcsolatokat korlátozó nemzetközi szankciók mai gyakorlata, valamint a nemzeti vagy regionális piacok védelmének alkalmazható kereskedelempolitikai eszközei.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- Nemzetközi kartellek és terméktanácsok működése és hatásai
- Befektetésvédelmi egyezmények bővülő rendszere
- Regionális kereskedelempolitikai megállapodások I.: Ázsia és a Csendes-óceán térsége
- Regionális kereskedelempolitikai megállapodások II.: Transzatlanti kapcsolatok
- Szellemi tulajdonvédelem, innováció és technológia transzferek nemzetközi keretei
- A piacvédelem nemzetközi kereskedelempolitikai eszközei
- Nemzetközi gazdasági és kereskedelmi szankciók

Évközi tanulmányi követelmények:

Szemináriumi részvétel

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Az aktuális gyakorlatra és fejlődő szabályozásra vonatkozó, oktató által meghatározott és rendelkezésre bocsátott elsődleges (nemzetközi egyezmények) és másodlagos (releváns szakirodalomi) források.

Ajánlott irodalom:

Piacszabályozás alapjai

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 1

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy bemutatja a piacok szabályozásának történeti fejlődését és elméleti megközelítéseit, közgazdasági alapjait, a szabályozóhatóságok szerepét, a különböző piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Piac-szabályozás története, elmélete
2. Piac-szabályozás közgazdasági alapjai, szabályozóhatóságok szerepe
3. A különféle piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag; Kovács András György: Piacszabályozás és jogorvoslat, Budapest, HVG–ORAC, 2012

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Piacszabályozás közgazdasági alapjai és aktuális kérdései

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 20/levelező 7

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Dr. Belényesi Pál

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a piacok szabályozásának (állam által képviselt technikai és versenyszabályozás) köz- és joggazdasági kérdéseivel foglalkozik: elsősorban a jóléttel, hatékonysággal és ezek kombinációjával. Ezért a kurzus elsősorban a szabályozást közgazdasági szempontból közelíti meg: minden direkt és közígazgatási jellegű ár-, valamint piaci beavatkozást annak tekintünk.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Bevezetés, közgazdasági alapfogalmak
2. Miért szabályozunk? Technikai és versenyszabályozás.
3. A szabályozás különböző fajtái (Structural-Conduct-Administrative).
4. A jó szabályozás alapjai.
5. Állami beavatkozás hatásai: mit mérünk?
6. A természetes monopóliumok hatékony szabályozása/közérdekből történő „nem-hatékony” szabályozása
7. A szabályozás hatásainak mérése

Évközi tanulmányi követelmények:

Otthoni beszámoló elkészítése, vitaanyag készítése órára

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Juskow-Rose: The effects of Economic Regulation (MIT Press) - <http://economics.mit.edu/files/4316>

Van Den Bergh-Pacess: An introduction to the law and economics of regulation (2012) -

http://www.researchgate.net/profile/Alessio_Pacces/publication/228246125_An_Introduction_to_the_Law_and_Economics_of_Regulation/links/00b49526d0de8d465b000000.pdf

Szektorális versenyjog

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 2.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a versenyjogi jogalkalmazás bemutatása az energetika, távközlés, posta, pénzügy, közlekedés, mezőgazdaság piaci vonatkozásában.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Bevezetés: versenyszabályozás és szektorális piacsabályozás viszonya; versenyjogi jogalkalmazás a távközlés és posta piacokon
2. Versenyjogi jogalkalmazás az energetikai piacokon; Versenyjogi jogalkalmazás a pénzügyi szektor vonatkozásában
3. Versenyjogi jogalkalmazás a közlekedés és mezőgazdaság ágazatok vonatkozásában

Évközi tanulmányi követelmények:

Jogesetek feldolgozása

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Technológia szabályozás jogi kihívásai

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: őszi

Meghirdetés féléve: 3.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András

Oktató(k): Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a technológia szabályozása milyen kihívások elé állítja a jogot. Egyrésről a jog szabályainak megerősítése lehet szükséges annak érdekében, hogy a technológiai fejlődés ne ássa alá az emberi szabadságjogokat. Másfelől szükséges azonban az is, hogy a jog ne ássa alá a technológiai fejlődést. Másként, a jog eszközeivel akkor és olyan irányba történjenek lépések, amikor annak hatásaival tisztában is van a jogalkotó, hogy a technológiai fejlődést véletlenül se vigye olyan irányba el, amely nem volt szándékolt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Technológia és jog találkozása a történelemben
2. A technológia szabályozás jogelméleti háttere
3. A technológiára adott felelős válaszok keretei

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Ajánlott irodalom:

Technológiák a versenyjogi jogalkalmazásban

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Belényesi Pál

Oktató(k): Dr. Belényesi Pál, Dr. Tóth András

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a versenyjogi jogalkalmazásban miként jelennek meg az új technológiák olyan eseteken keresztül mint a Microsoft, Google.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A technológiai piacok közgazdasági alapjai (Belényesi P.)
2. Érintett piac-meghatározás a technológiák esetében (Belényesi P.)
3. Licenszek és szabadalmak és a versenyjogi jogalkalmazásban (Tóth A.)
4. On-line kereskedelem korlátozásának és on-line reklámok versenyjogi vonatkozása (Tóth A.)
5. Adatalapú piacok a versenyjogi jogalkalmazásban (Tóth A.)
6. Esetfeldolgozás (Belényesi P.)
7. Esetfeldolgozás (Belényesi P.)

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Ajánlott irodalom:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 20/7

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: _

Tantárgyfelelős: Dr. Boóc Ádám

Oktató(k): Dr. Boóc Ádám

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A Veszélyes üzemi felelősség a technológia szabályozásában (robotautók, drónok, orvostechnikai eszközök c. tantárgy alapvető célja annak vizsgálata, hogy egy adott történelmi pillanatban egy bizonyos szituációra (vasút) kitalált jogintézményt vajon mennyire lehet felhasználni egy másfajta technológiai váltás esetén, lehet-e alkalmas az új problémák megoldására, kell-e valamit másként, máshogyan értelmezni a XXI. században, mint a XIX-ben?

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A hallgatók rövid elméleti felvezetést követően kutatószeminárium jelleggel foglalkoznak a veszélyes üzemi felelősség kérdésével és különösen annak a modern technológiai szabályozásban megjelenő új szereprendszerével, áttekintve a jogintézményt érő új elméleti és gyakorlati kihívásokat is.

- 1) Rövid elméleti bevezetés a polgári jogi deliktualis felelősség rendjébe;
- 2) A veszélyes üzemi felelősség kialakulása és története;
- 3) Veszélyes üzemi felelősség a modern magyar magánjogban;
- 4) Veszélyes üzemi felelősség és modern technológiák;
- 5) Esettanulmány I. prezentációk;
- 6) Esettanulmány II. prezentációk;
- 7) Van-e kihívás a veszélyes üzemi felelősség szabályai vonatkozásában az új technológiák szabályozásában?

Évközi tanulmányi követelmények:

jogeset-feldolgozások

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Ajánlott irodalom:

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

LÁBADY Tamás: A deliktualis felelősség változásáról és ennek a polgári jogi kodifikációra gyakorolt hatásáról, JURA2002/1

VÉKÁS Lajos: Előreláthatósági klauzula szerződésszegésből eredő kártérítési igényeknél, in: Eörsi Gyula Emlékkönyv(szerk.: Sárközy Tamás–Vékás Lajos) HVG ORAC, Budapest, 2002

LÁBADY Tamás: A deliktualis felelősség fontosabb változásai az új Ptk.-ban, Jogtudományi Közlöny2014/

Szalai Ákos: Veszélyes Üzemi Felelősség – Joggazdaságtani Hatások. Állam- és Jogtudomány. 2015/4.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.

A technológia-szabályozás médiajogi vonatkozásai: a frekvenciaszűkösségtől a szűrő-buborékig

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék:

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: 10/3

Ajánlott félév: tavaszi

Meghirdetés féléve: 4.

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Polyák Gábor

Oktató(k): Dr. habil. Polyák Gábor

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy bemutassa a médiarendszer fejlődését alakító technikai környezet és a mediaszabályozás közötti kölcsönhatásokat. A technikai fejlődés a mediaszabályozás alkotmányos alapjaitól a médiarendszer műszaki sajátosságainak meghatározásán át a médiatartalom és a médiapiac szabályozásáig a médiajogi keretek egészét alakítja, miközben maga is függ e jogi keretektől. A hallgatók a kurzus keretében megismerik azokat a szabályozási eszközöket, amelyek a technológiai környezetre reagálnak, illetve e környezetet alakítják. Interdiszciplináris megközelítésben átfogó képet kapnak a médiarendszert alakító tényezőkről.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A technikai fejlődés és a mediaszabályozás közötti kölcsönhatások
2. A technológia, mint a mediaszabályozás tárgya és eszköze (szabványosítás, a hálózati architektúra alakítása, tartalomszűrés)
3. A technológia, mint a mediaszabályozási mozgásteret alakító tényező (frekvenciaszűkösség, konvergencia, régi és új „szűk keresztmetszetek” a kommunikációs rendszerben)

Évközi tanulmányi követelmények:

Esettanulmány készítése.

Értékelés módja: beszámoló

Az értékelés módszere: előadás

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Órai anyag

Polyák, G. 2015. *Médiaszabályozás, médiapolitika. Technikai, gazdasági és társadalomtudományi összefüggések*, Budapest: Gondolat Kiadó.

Ajánlott irodalom:

Bartóki-Gönczy, B., 2012. Connected TV – Átalakuló piaci értéklánc és új szabályozói kihívások a horizontok. *Infokommunikáció és Jog*, 52-53(5-6), pp. 184-191.

Bayer, J., 2002. A filter mint a tartalomszabályozás eszköze. *Médiakutató*, 4. kötet, pp. 97-115.

Briggs, A. & Burke, P., 2004. *A média társadalomtörténete*. Budapest: Napvilág Kiadó.

Európai Bizottság, 1997. *Green Paper on the Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors, and the Implications for Regulation*. Brüsszel

Európai Bizottság, 2013. *Az egységes audiovizuális világ felé: növekedés, alkotómunka, értékek*. Zöld Könyv. Brüsszel

Lessig, L., 1999. Hogyan szabályozzuk a szólást az Interneten?. *Fundamentum*, Issue 1, pp. 15-34.

Lessig, L., 2006. *Code. Version 2.0.* New York: Basic Books.

McQuail, D., 2010. A média irányítása. Az irányítás kérdései és formái. In: *Médiapolitikai szöveggyűjtemény. A médiapolitika fogalma és fejlődési irányai.* Budapest: Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet - Gondolat Kiadó, pp. 75-102.

Polyák, G., 2002. Hatalomleosztás. Nemzetközi önszabályozási kísérletek. In: M. Enyedi Nagy, G. Polyák & I. Sarkady, szerk. *Médiakönyv 2002.* Budapest: ENAMIKÉ, pp. 475-487.

Polyák, G., 2008. *A médiarendszer kialakítása. A piacra lépés és a hozzáférés alkotmányjogi, közösségi jogi és összehasonlító jogi elemzése.* Budapest: HVG-Orac.

Károli Gáspár Református Egyetem

Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary
Állam- és Jogtudományi Kar | Faculty of Law

**A KRE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
Képzési terve
a 2019. szeptember 1. napját követően
jogviszonyt létesítők számára**

I. Mintatanterv																				
Tárgykód	Tanszék	Tantárgy megnevezése	Tantárgy típusa	Előfeltétel	Tantárgyfelelős	Ajánlott félév	Számmonkénti forma	Óraszám (elm.)	Óraszám (gyak.)	Kredit (elm.)	Kredit (gyak.)	Féléves óraszám	Heti óraszám	Kredit	Tantárgyak száma	Kötelező tárgyak (60 kr)		Kutató-szeminárium (20 kr)	Kötelezően választható (40 kr)	Tudományos és publikációs tevékenység (120 kr)
																Szakmai-dogmatikai (40 kr)	Módszertani (20 kr)			
1. FÉLÉV																				
	Doktori iskola	Jogintézmények történeti-dogmatikai elemzése	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	1	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Alkotmányjogi fejlemények	kötelező	nincs	Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens	1	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Kutatásmódszertan	kötelező	nincs	Prof. Dr. Szalma József MTA-doktora	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5			
	Doktori iskola	Szakirodalom- és forráshasználat	kötelező	nincs	Prof. Dr. Sipta István egyetemi tanár	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5			
	Doktori iskola	Kutatósze minárium I.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	1	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5		
	Doktori iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		1	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10	
Összesen								20	50	10	25	70	0	35	7	10	10	5	10	5
2. FÉLÉV																				
	Doktori iskola	Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Rózer Ádám egyetemi tanár	2	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	A megújult polgári per jog	kötelező	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	2	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Tudományos tanulmány írása	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	2	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5			
	Doktori iskola	Kutatósze minárium II.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	2	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5		
	Doktori iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		2	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10	
Összesen								20	40	10	20	60	0	30	6	10	5	5	10	5
3. FÉLÉV																				
	Doktori iskola	Társulási szabadság és korlátai - Társaságok, vállalatcsoport, kis- és közepes vállalkozások	kötelező	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	3	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Hagyományok és fejlődési irányok a büntető jogban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár	3	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Kutatásszervezés	kötelező	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	2	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1		5			
	Doktori iskola	Kutatósze minárium III.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5		
	Doktori iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		3	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10	
Összesen								20	40	10	20	60	0	30	6	10	5	5	10	10
4. FÉLÉV																				
	Doktori iskola	Fejlemények a nemzetközi jogban	kötelező	nincs	Prof. Dr. Bruhics János professzor emeritus	4	írásbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Az Európai Unió jogának fejlődése	kötelező	nincs	Dr. habil. Osztovits András egyetemi docens	4	szóbeli	10	0	5	0	10	0	5	1	5				
	Doktori iskola	Kutatósze minárium IV.	kötelező	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1			5		
	Doktori iskola	Kötelezően választható tantárgy	kötelezően választható	nincs		4	gyakorlati jegy	0	20	0	10	20	0	10	2				10	
Összesen								20	30	10	15	50	0	25	5	10	0	5	10	10
5. FÉLÉV																				
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
6. FÉLÉV																				
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15
7. FÉLÉV																				
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25
8. FÉLÉV																				
Összesen								0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35
ÖSSZESEN								80	160	40	80	240	0	120	24	40	20	20	40	120

Kötelezően választható tantárgyak

Tárgykód	Tanszék	Tantárgy megnevezése	Tantárgy típusa	Előfeltétel	Tantárgyfelelős	Ajánlott félév	Számmonkénti forma	Óraszám (elm.)	Óraszám (gyak.)	Kredit (elm.)	Kredit (gyak.)	Féléves óraszám	Heti óraszám	Kredit	Tantárgyak száma
Őszi FÉLÉV															
	Doktori Iskola	A jóhíszeműség és tisztesség követelménye	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Nochtai Tibor egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A tisztesség követelménye a fogyasztóvédelemben és a verseny jogban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A tisztességes eljárás hoz való jog	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Az energias jog legújabb kihívásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség a polgári eljárás jogban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség a szerződésen kívül okozott károkért	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Írányzatok az állam- és jogtudományokban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Sipta István egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Jogi etika	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Jogszabályok és etikai kódexek	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Kárfelelősség (Az európai és a magyar magán jogban)	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Szalma József MTA-doktora	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Orvosi felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Piac-szabályozás alapjai	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tóth András egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Prezentációs gyakorlat	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. Fábán Ferenc egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Veszélyes üzemi felelősség	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens	1-3	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A „tisztességes munka” (decent work) garantálásának globális munkajogi dilemmái	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A hivatásrendek etikai szabályai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A jó kormányzás	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A nemzetiségek érdekképviseleti rendszere	Kötelezően választható	nincs	Dr. Móri Sándor egyetemi adjunktus	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	A technológiai szabályozás orvosi jogi vonatkozásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Sipta István egyetemi tanár	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelős vállalatirányítás	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség a fogyasztóvédelmi jogban	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség az adóztatásban	Kötelezően választható	nincs	Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség az alkotmány jogban	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Felelősség és szavathatóság jogtörténelmi megközelítésben	Kötelezően választható	nincs	Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA-doktora	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Jog és vallás	Kötelezően választható	nincs	Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Összehasonlító parlamenti jog	Kötelezően választható	nincs	Dr. Szabó Zoltán egyetemi adjunktus	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Technológiai szabályozás jogi kihívásai	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tóth András egyetemi docens	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1
	Doktori Iskola	Vezetői etika	Kötelezően választható	nincs	Dr. Tomka János főiskolai tanár	2-4	gyakorlati jegy	0	10	0	5	10	0	5	1

II. Tantárgyi programok

A megújult polgári perjog

A tantárgy megnevezése - (angolul): The renewed civil procedure law.

A tantárgy megnevezése - (németül): Das neue Zivilprozessrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a magyar és nemzetközi perjogtörténet dogmatikai rendszerezését és azok hatását a magyar polgári perjogi kodifikációkra. Cél, hogy mélyebb ismereteket szerezzenek a magyar perjogi hagyományokról és a XX-XXI. századi európai és magyar törekvésekről.

Kiemelt figyelemmel kerülnek ismertetésre azok a jogintézmények, amelyek kulcsmomentumokat képeztek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megalkotása során. Összehasonlító módszerrel kerülnek elemzésre a perszerkezetre és a legújabb perjogi megoldásokra (pl. kollektív igényérvényesítés) vonatkozó szabályok az 1911. évi I. törvény (Plósz-féle Pp.), az 1952. évi III. törvény (szocialista Pp.) és az új Pp. jogintézményei, valamint a kollektív perek opt-in, illetve opt-out rendszerei.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A polgári perrendtartás rekodifikációjának szükségessége.
A 2013. évi kormányhatározat.
A kodifikációs munka felgyorsítása 2014 őszén.
2. A koncepcionális kérdések eldőlte.
A megújult alapelvek.
3. Az osztott perszerkezet.
A preklúzió.
4. A perhatékonyság szolgálatában: a bizonyítás, másodfokú eljárás, felülvizsgálat megújult szabályai.
Szóbeliség vagy írásbeliség?
5. Új jelenségek a perlésben (kollektív igényérvényesítés, infokommunikáció).

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Nagy Adrienn – Wopera Zsuzsa (szerk.): Polgári eljárásjog I-II. Wolters Kluwer, Budapest 2017.

Ajánlott irodalom:

Wopera Zsuzsa (szerk.): Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 2017.

Wopera Zsuzsa: Az új polgári perrendtartás alapjai. Jogtudományi Közlöny 2017/4. 153-161. o.

Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. o.

Alkotmányjogi fejlemények

A tantárgy megnevezése - (angolul): Constitutional Law Developments

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

E tantárgy vezérfonalat jelent a többi tanegység elsajátításához. Az itt megszerzett ismeretek a jogrendszer alapját képezik. A jogképződés különböző módjai révén keletkeznek az egyes szakjogi normák. Az alkotmányjogi felelősség megértése nélkül nem lehet objektív képet festeni a büntetőjogi és polgári jogi felelősségről sem.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

Ezen tantárgy a jog különböző rétegei közül az alkotmányos alapjogokra fókuszál. A hagyományos jogszabályok szövegrétege, a jogdogmatika és a bírói jog mellett az eredetileg filozófiai síkon emberi jogokként kikristályosodott értékek képezik vizsgálatunk fő tárgyát. Az alkotmányba foglalt és ténylegesen érvényesülő jogok eredetileg emberi jogokként fogalmazódtak meg a felvilágosodás menetében. Az emberi jogok azon jogokat jelentik, melyek a személy ember mivoltából fakadnak; melyek az embert születésénél fogva megilletik, mert annak filozófiai lényegéhez tartoznak. Az emberi jogok azáltal válnak alkotmányos joggá, hogy az adott állam alkotmánya elismeri és védelemben részesíti azokat. Ez nem pusztán Alaptörvényben való deklarálást jelent, hanem az alapjogokat védő sajátos intézményrendszer létesítésének szükségességét is maga után vonja. Nagyon fontos, hogy a védelemnek a jogrendszer egészét át kell fognia. Utóbbi aspektusból is kiemelendő a jogértelmezés módszertana, melynek nem elhanyagolható eleme az alapjogok fényében történő interpretáció.

A speciális alkotmányjogi felelősséggel is foglalkozunk a tantárgy keretében. A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás egyik kulcskérdése, amelynek a jogképződés legitimációja szempontjából is elsőrendű jelentősége mutatható ki. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviselőikre felruhazzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot. Ennek mentén történik a kormányzati rendszerek (kormányformák) besorolása is. A hagyományos hatalmi ágak mellett különös tekintettel foglalkozunk a jogérvényesítés (alapjogvédelem) tekintetében főszerepet játszó „szakmai” hatalommegosztási tényezőkkel.

1. Alkotmánytípusok és a jog rétegei
2. A jogérvényesítés és jogértelmezés
3. Az alapjogvédelem átfogó intézményrendszere
4. Az alkotmánybíráskodás – nemzetközi összevetésben
5. Hagyományos és egyéb hatalommegosztási tényezők

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák Csaba: Összehasonlító alkotmánytan. Patrocínium, 2018. Budapest

Ajánlott irodalom:

Cservák Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art, 2018. Debrecen

Az Európai Unió jogának fejlődése

A tantárgy megnevezése - (angolul): Development of EU Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Osztovits András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Osztovits András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az Európai Unió jogának alapismeretei a jogász oktatás tantárgyi tematikájának részét képezik. A doktori képzés során fontos annak felismerése és elsajátítása, hogy ennek a sajátos jogrendszernek is megvan az önálló dogmatikai és terminológiai háttere. Ez több szempontból különbözik a nemzeti jogrendszerekre jellemzőktől, ugyanakkor például a jogértelmezési módszerek vonatkozásában hasonlóságok is találhatók. Ez a tantárgy ezeket a különbségeket és hasonlóságokat kívánja bemutatni és feldolgozni annak érdekében, hogy még inkább érthetőek legyenek az egyes uniós jogforrások céljai és rendelkezései. Mindehhez szükséges a legfontosabb uniós alapelvek, valamint az uniós jog kikényszeríthetőségének problematikáját is áttekinteni, mind a szabályozás, mind a jogelmélet oldaláról.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. EU meghatározása: államok szövetsége vagy szövetségi állam
EU-jog mint jogforrási szint
2. EU-jog hatályosulásának problémái
EU-jogi terminológiai jellemzők
3. EU-jog dogmatikájának sajátosságai
Lojalitás elve
4. Szubszidiaritás elve
Intézményi egyenrangúság elve
5. EU-jog kikényszeríthetősége tagállamokkal szemben
EU-jog kikényszeríthetősége magánjogi jogviszonyokban

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció. Bővített, 5. kiadás. Hvgorac, 2016, Budapest

Osztovits András (szerk.): Az Európai Unió alapító szerződéseinek magyarázata. Complex, 2011, Budapest

Ajánlott irodalom:

Craig-De Burca: EU Law. Oxford University Press, 2017

András Jakab – Dimitry Kochenov (ed.): The Enforcement of EU Law and Values: Ensuring Member State Compliance. Oxford University Press, 2017

Fejlemények a nemzetközi jogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Developments in Public International Law

A tantárgy megnevezése - (németül): Entwicklung im Völkerrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Bruhács János professor emeritus

Oktató(k): Prof. Dr. Bruhács János professor emeritus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A magyar jogrendszer, valamint a nemzetközi jog és az Európa-jog közötti korreláció miatt fontos követelmény a nemzetközi jogban az alapképzés befejezése utáni új fejlemények megismerése, továbbá egyes témák elmélyítése.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- A nemzetközi jogi doktrínák a XXI. század elején
- Változások a nemzetközi jogalkotásban
- Változások a nemzetközi jog alkalmazásában
- A case law
- A nemzetközi szervezetek jogai

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Bruhács János: Nemzetközi jog (második átdolgozott kiadás) 2019

Szerződésgyűjtemények, a Nemzetközi Bíróság és a Nemzetközi Jogi Bizottság anyagai a honlapokon

Ajánlott irodalom:

J. Crawford: General Course of International Law. Recueil des cours de l'Académie de droit international. vol. 360 (2013)

Hagyományok és fejlődési irányok a büntetőjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Tradition and Trends in Criminal Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Domokos Andrea egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy áttekintést ad a büntetőjogi elméletek kialakulásától, az egyes iskolák egymáshoz való viszonyáról. Kiemeli a jogfilozófiai alapokat, ismerteti az egyén felelősségéről való gondolkodás és a büntetés jogalapja közötti összefüggést. Vizsgálja a bűnügyi tudományok egymásra hatását, azt, hogy miként váltak kriminológiai gondolatok büntetőjogi intézményekké. Foglalkozik a büntetőjogi felelősség változásaival, a jogi személy felelősségével, a 12 évet betöltött egyén belátási képességével, a mesterséges intelligencia kapcsán felmerülő kérdésekkel. Multi- és interdiszciplináris megközelítéssel tekinti át a bűnügyi tudományokat. A büntetőpolitika kérdéseit elsősorban a büntetési rendszer szemszögéből közelíti meg.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az erkölcsi és büntetőjogi szabályok hasonlósága és különbözősége
2. Az egyén bűnösségére vonatkozó nézetek és a büntetés jogalapja
3. A kriminológiai iskolák megjelenése és a büntetőjog változásai
4. Büntetőpolitikai irányzatok, büntető jogalkotás
5. A természettudományok bevonása a legújabb büntetőjogi kihívások értelmezése során

Évközi tanulmányi követelmények:

Előadáson részvétel.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Domokos Andrea: A kriminológiai gondolat megjelenése a magyar büntetőjogban a XIX. század végén Studia in honorem Tamás Jakucs 80.

Ajánlott irodalom:

- Deres Petronella – Domokos Andrea (szerk.) Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest, 2013 De iurisperitorum meritis. 61-75. o.
- Domokos Andrea: Felelősség és felelősségrevonás a büntetőjogban in: Glossa Iuridica II. évfolyam, 1-2. szám Jog és felelősség Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar ISSN 2064-6887 Budapest, 2015. 261 - 272.o.
- Domokos Andrea: Az erkölcs, a büntetőnorma és a nevelés kapcsolódási pontjai in: TANULMÁNYOK POLT PÉTER 60. SZÜLETÉSNAPIJA TISZTELETÉRE szerk.: Vókó György A kiadásban közreműködött a HVG_ORAC Lap- és Könyvkiadó Budapest, 2015. 45-53.o.

- Dobrocsi Szilvia - Domokos Andrea- Nemes Zsófia (2016) : Áldozatvédelem és másodlagos viktimizáció. Patrocínium, Budapest, 35 o.
- Domokos Andrea: A sértettek érdekei az új büntetőeljárási kódexben, In: Gál Andor, Karsai Krisztina (szerk.), Ad valorem: Ünnepi tanulmányok Vida Mihály 80. születésnapjára. 47-54. Szeged, 2016. Iurisperitus Bt. (A Pólay Elemér Alapítvány könyvtára; 61.)
- Domokos Andrea:
Egy pozitív tudomány a XIX. századi Magyarországon. In : Studia in honorem István Stipta De iuris peritorum meritis 10. (szerk.) Balogh Judit – Koncz Ibolya Katalin – Szabó István – Tóth J. Zoltán. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Budapest, 2017. 97-110.o.
- Dobrocsi Szilvia, Domokos Andrea:
Kiberbűnözés. In: Homicskó Árpád Olivér (szerk.): Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. 217 p. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. pp. 49-74. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum; 22.)
- Domokos Andrea: Modern technológia kihívások a büntető anyagi jogban.” in: Technológiai kihívások az egyes jogterületeken. (szerk.) Homicskó Árpád Olivér. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2018. 107-122.o. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XXV.)

Jogintézmények történeti-dogmatikai elemzése

A tantárgy megnevezése - (angolul): Historical and dogmatical analysis of legal institutions

A tantárgy megnevezése - (németül): Historische und dogmatische Analyse von Rechtsinstitutionen

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a hallgatókat a dogma-történeti kutatás módszereibe kívánja beavatni: a témakörből előadások formában közvetít ismereteket, majd az egyes doktoranduszok kutatási területéhez is megpróbál segítséget nyújtani célzottan, a vonatkozó jogintézmények történeti gyökereinek feltárásához aktív segítséget nyújtva.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy hatályos polgári jogunk milyen történeti hagyományt őriz, mely szabályainál fedezhetők fel erős történeti hatások, amelyek egészen a római jogig illetve a korai európai jogtörténetig visszakövethetők. Köztudott, hogy a római jog nagymértékben befolyásolta Európa jogfejlődését, különösen a 12. századtól, a jusztiniánuszi törvénykönyvek újra felfedezésétől, amelyek a megalakuló egyetemeken a jogi oktatás tárgyává (sokáig kizárólagos) váltak.

A történeti hagyomány tudatosításával a doktoranduszok kutatásai elmélyülhetnek, tudományos jellegük lényegesen erősödhet. A római jog és az arra épülő, pandektista gyökerekkel bíró dogmatika a jogi gondolkodás magasiskolája, amelynek tanulmányozása révén a szövegértés, szövegelemzés, jogeset-megoldás, ratio decidendi megtanulható, fokozatosan elsajátítható.

A kurzus során különösen az alábbi jogterületek kerülnek megvilágításra (de az alábbi lista tetszés szerint bővíthető, a doktoranduszok egyéni kutatási irányultsága, szellemi igényei alapján): a személy, személyiség fogalma; a per kettéosztott szerkezete; a cselekvőképesség alapjai; a családjog alapjai (apa jogállása); jogi személyek tana; a tulajdon és a birtok koncepciója; hitelbiztosítékok; a szerződés fogalma, a konszenzuális szerződés koncepciója; a felelősségtan filozófiai és dogmatikai alapjai; a szellemi tulajdon védelmének kialakulása; a deliktumokról.

- 1) A római jog - az európai jogfejlődés alapja
- 2) Személyek joga (jogalanyiség, házasság, apaság)
- 3) Dologi jog (tulajdon, birtok)
- 4) Kötelmi jog (általános rész, különös rész)
- 5) Öröklési jog

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, felkészülés az órára a kiadott szakirodalomból

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli vizsga

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Jakab Éva: Szerzők, kiadók, kalózok. A szellemi alkotások védelmének kialakulása Európában, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012.

Jakab Éva, Humanizmus és jogtudomány: Brissonius szerződési formulái I. Szeged: Pólay Elemér Alapítvány, 2013.

Peter Stein, A római jog Európa történetében, Osiris Könyvtár, Budapest, 2005.

D. J. Ibbetson, A Historical Introduction to the Law of Obligations, Oxford University Press, Oxford, 1999.

Ajánlott irodalom:

Peter Garnsey, Thinking about Property. From Antiquity to the Age of Revolution, Cambridge University Press, Cambridge, 2007.

Jakab Éva, Borvétel és kockázat: Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011.

Reinhard Zimmermann, The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition, Oxford 1996.

H. Coing, Europäisches Privatrecht I, München 1985.

Kutatásmódszertan (A jogtudományok kutatási módszerei)

A tantárgy megnevezése - (angolul): Method Of Legal Research

A tantárgy megnevezése - (németül): Methodenlehre (Juristische forschungsmethode)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A DI hallgatóinak elméleti és gyakorlati felkészítése a jogtudományi kutatásokra. Az egyedi és általános jogi aktusok értelmezési és jogalkalmazási módszereinek elemzése. A jogtudományi alkotások nemeinek (rendszerező mű, tanulmány, tankönyv, törvénykommentár, praxiselemzés, monográfia, PHD disszertáció, stb.) szerkezete és jellemzőinek ismertetése és elemzése.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész) készségek és (rész)kompetenciák leírása:

1.

I. A JOGALKOTÁS (JOGALKOTÁSTAN) ÉS A JOGFORRÁSOK RENDSZERE

A. A magyar jogforrási rendszer tendenciális fejlődésmenete (precedensjog és kódexjog)

B. A jog tagozódása: 1.közjog és magánjog;2. anyagi és eljárási jog; 3. alanyi jog, tárgyi jog; 4. megengedő és kényszerítő jogszabályok; 5. történeti jog, tételes jog; 6. írott és íratlan jog

C. A jog alanyai: természetes és jogi személyek;_ az abszolút és relatív szerkezetű jogviszony, mellé- és felérendelt jogi kapcsolatok

D. A jogalkotási törvény és az előzetes és utólagos hatásvizsgálat

E. A jog változásáról és állandóságáról (a jogbiztonság és a jogkövetés elve)

F. A jogforrások rendszere; az állami és autonóm jogforrások; a jogalkotási tevékenység (a törvénytervezet, a törvényjavaslat)

a) A jogforrások rendszere és hierarchiája, az állami (parlamentari) jogalkotói tevékenység

b) Az alaki és anyagi jogforrás

c) Alaptörvény; a történelmi és a kortárs alkotmány

d) A sarkalatos törvények

e) A kódexek

f) Külön (kódexen kívüli) törvények

g) Önkormányzati általános jogi aktusok

h) Egyéb állami jogalkotási tevékenységen kívüli, írott és íratlan, autonóm általános jogszabályok (szokványok, üzleti jószokások, általános üzletkötési feltételek, erkölcsi szabályok, szokásjog, szakmai szabályok, természetes jog-naturalis obligatio)

i) Hatalomkorlátozás és megosztás (jogalkotói, jogalkalmazói és végrehajtói - közigazgatási hatalom)

j) Az általános jogszabályok alkotó elemei: a rendelkező rész, a rendelkező rész feltétele (hipotézise), a szankció (jogkövetkezmény)

k) A törvények jövőbeni hatálya és a visszaható hatály elvi tilalma; a harálybaléptetési jogszabályok (Vhr); a szerzett jogosultságok doktrínája

l) A genereálklauzulák (jóhiszeműség és tisztesség, közrend, jóerkölcs)

m) A jogellenesség és előírásának módszerei (az általános és az egyedi tilalom); a jogellenesség szankciói (személyiségi és vagyoni szankciók, a kártérítés); a törvénykerülés (agere in fraudem legis et partis) és szankciói

n) A joghézag és pótlásának módszerei (analógia), a jogi fikció; a jogi hermeneutika

o) A nemzeti jogrendszerek konvergenciája és divergenciája (a római jogi hatások, a recepció, az aquis communautaire)

- n) **Egyedi jogi aktusok:** Bírói határozatok, jogügyletek; 1. A **bírói határozatok** szerkezeti felépítése (rendelkező rész és indoklás), és nemei (marasztaló elutasító, jogalakító, megállapító ítélet, közbenső ítélet; az előkérdés; a jogorvoslatok rendszere; a jogerősség; a végrehajtás; 2. A **jogügyletek**. A szerződési szabadság, a vállalkozói szabadság; a jogügyletek létrejövetele, alaki kellékei, nemei, hatálya, érvényessége (megtámadható és semmis jogügyletek, konvalidáció és konverzió), a színlelt jogügyletek, a titkos fenntartás (reservatio mentalis), fraudolózis jogügyletek, tisztességes verseny, fogyasztói jogosultságok.
- o) A kötelező kuriális **jogegységi határozatok**
- p) **Közösségi és nemzetközi** általános jogszabályok :Az Európai Unió (közösségi) jogforrások (irányelvi és rendeleti jog)
- q) A nemzetközi kollíziós magánjog, a kollíziós magánjog értelmezése, utalás (renvoi) és visszautalás, a nemzetközi közrend (l'ordre public), jogválasztás a nemzetközi kereskedelmi jogban, választottbírság
- r) Bilaterális és multilaterális (nemzetközi, regionális) egyezmények
- s) Modell törvények (UNIDROIT)
- t) Európai nemzeti polgári jogi kódexek (BGB, OÁPtK ,Svájci Ptk és Kt., Code civil, olasz Codice civile, magyar Ptk. és kodifikációs jellemzői

2.

E. Alkotmányosság és törvényesség

- a) Az alkotmánybírság: az alkotmányosság és törvényesség kontrollja
- b) Alkotmányjogi panasz

F. Előzetes (jogalkotói) és utólagos (alkotmánybírsági) alkotmányossági kontroll

H. Alap- és emberi jogok, ombudsman; a személyiségi jogok (élet, egészség, testi épség, szabadság, emberi méltóság), forgalmazható és forgalmon kívüli javak (rei inter et extra commercium); dologi jogosultságok, a közjavak és a koncesszió (a közjavak gazdasági célú engedményezése), az ingatlan-nyilvántartás alapelvei

3.

II. A JOGÉRTELMEZÉS

A. Az általános jogi aktusok értelmezési módszerei (jogi jelentéstan)

- a) A jogi értelmezés alanyai (jogalkotói – autentikus értelmezés), jogalkalmazói (bírói és közigazgatási) értelmezés és az értelmezés tárgya (a jogszabály);
- b) a jogdogmatikai- tételes jogi és a jogelméleti módszer
- c) A történeti módszer
- d) A jogösszehasonlítási módszer
- e) A de lege lata és a lege ferenda értelmezési módszer
- f) A szisztematikus (rendszerező) értelmezési módszer
- g) A jogszabály jogi célja (rendeltetése) szerinti értelmezési módszer
- h) Az extenzív (kiterjesztő) és az intenzív (belterjes) jogértelmezés
- i) A nyelvtani értelmezés, a jogi szakkifejezések (köznyelvi és szaknyelvi jelentés), jogi szinonímák és homonímák
- j) A logikai értelmezés, a jogi definíció
- k) Alkotmánykonform értelmezés
- l) Az erópakonform értelmezés
- m) Objektív értelmezés
- n) Szubjektív értelmezés

4.

B. Az egyedi jogi aktusok értelmezése

- a) A jogügyletek különleges értelmezési szabályai (a jogügyleti akarat és nyilatkozat), a jogügyletek lényeges és mellékes elemei, a visszerterhes és az ingyenes szerződések értelmezése, az általános üzletkötési feltételek, a fiduciárius szerződés, fiktív és színlelt szerződés, kerülő szerződés, a falsa demonstratio non nocet elve (a szerződés téves nevesítése); jogértelmezési klauzulák
- b) A bírósági és közigazgatási határozatok értelmezése (a jogilag releváns tények és a szentencia- rendelkező rész)

5.

III. A JOGTUDOMÁNYI MŰVEK ÉS A KUTATÁSTECHNIKA

A. A jogtudományi alkotások nemei

- a) Monográfia
- b) Rendszerező mű
- c) Tanulmány
- d) Törvénymagyarázat
- e) Jogtudományi lexikonok és enciklopédiák
- f) Tudományos vita, kritika
- g) Könnvértékelés, könyvbemutató
- h) Tankönyv

- i) Bírói gyakorlat elemzése (praxiselemzés)
- j) Egyéni és csoportos kutatás, egyéni és társszerzői művek

B. A hazai és külföldi doktori iskolákról

C. A jogirodalom; tudományos és szakmai folyóiratok

D. Jogforrások kiadványai

E. Bírói gyakorlat gyűjteményes kiadványai, elektronikus jogtárak

F. A PHD disszertáció és a monográfia kidolgozásáról

a) A témaválasztás és a témaválasztással kapcsolatos előzetes (exploratív) kutatás; a „szűkebb” vagy „tágabb” téma kérdése; egy meghatározott jogintézmény, mint a disszertáció témája; a választott témának van tartós jogintézményi (mormatív) háttere; a választott témának van jogirodalma és praxisa

b) A jogtudományi disszertációk rendszerinti nemei (tételes jogi, jogtörténeti, jogelméleti, jogszociológiai, jogösszehasonlítási); a kutatói módszer(ek) témához idomuló alkalmazása

c) A kutatói hipotézis

d) A mérvadó hazai és külföldi jogirodalom és praxis (joggyakorlat) begyűjtése, rendszerezése és értékelése

e) Az időszzerűség, az eredetiség és a tudományos hozzájárulás

f) A disszertáció felépítése és tartalma (bevezetés és témaindoklás, alkalmazott kutatói módszerek bemutatása és indoklása, tárgyalás, összefoglaló és a kutatási eredmények bemutatása, a hivatkozott és felhasznált jogirodalom és jogforrások jegyzéke)

g) A hivatkozások és az idézetek módja

Évközi tanulmányi követelmények:

Előadásokon való interaktív részvétel

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1) Szalma József, A jogtudományok kutatási módszerei (Kutatásmódszertan), Patrocínium, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom:

2) Jakab András, Gajduscheck György (szerk.), A magyar jogrendszer állapota, MTATKJTI, Budapest, 2016.

3) Jakab András-Menyhárd Attila (szerk.), A jog tudománya, tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal, HVG/ORAC, Budapest, 2015.

További hazai és külföldi kutatómódszertani (jogforrás- és jogértelmezés elméleti) fakultatív irodalom:

4) Trócsányi László, Az Alaptörvény elfogadása és fogadtatása, in: Varga Norbert (szerk.), Az új Alaptörvény és a jogélet reformja, SZTE ÁJK, Doktori Iskola, Szeged, 2013; Trócsányi László-Schanda Balázs, Bevezetés az alkotmányjogba, Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, HVG/ORAC, Budapest, 2012.

5) Küpper Herbert, Ungarns Verfassung von 25. April 2011, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2012

6) Larenz, Karl, Die Methode der Auslegung des Rechtsgeschäfts, - zugleich ein Beitrag zur Theorie der Willenserklärung, Diss, I. Auflage, 1930.

7) Kelsen, Hans, Reine Rechtslehre, Nachdruck der 2. Auflage, Verlag Österreich, Wien, 2004; uő.: Tiszta jogtan, ford. Bibó István, Budapest, 1988; uő.: Az államelmélet alapvonalai (a német kéziratból fordította és jegyzetekkel ellátta, Moór Gyula), Szeged, 1927.

8) Korinek László, A bünygyi tudományok helyzete, Magyar Tudomány, 2007/12. szám; uő.: Bűnözési elméletek, Budapest, Duna Palota, 2006.

9) Kötz, Hein, Zweigert, Konrad, Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiet des Privatrechts, 3. Auflage, J.C.B. Mohr, Tübingen, 1996; uő.: angol fordítás, Oxford, 1998.

10) Hamza Gábor, Alkotmányjogi és európai jogi tanulmányok, Patrocínium, Budapest, 2018.

11) Hamza Gábor, A római jog és hatása a modern jogok fejlődésére, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013, uő.: Hamza Gábor-Sajó András, Savigny a jogtudomány fejlődésének keresztútjában, Állam és Jogtudomány, Budapest, 1980/2-3.

12) Hamza Gábor (szerk.), Magyar jogtudósok (sorozat): I. kötet, MF. (Magyar Felsőoktatás) Könyvek, 12, Budapest, 1999; második kötet, MF Könyvek, 17, Budapest, 2001; harmadik kötet, ELTE ÁJK, Bibliotheca Juridica, ELTE ÁJK, Budapest, 2006; negyedik kötet, ELTE ÁJK, Eötvös Kiadó, 2014.

13) Gajduscheck György, A közigazgatás szervezeti jellemzői, összehasonlító aspektusból, in: Szamel Katalin, Balázs István, Gajduscheck György, Koi Gyula (szerk.), Az európai Unió tagállamainak közigazgatása, Complex Wolters Cluwer, Budapest, 2011.

14) Dereux, De l'interpretation des actes juridiques, Thèse, Paris, 1910.

15) Bosshart, L'interpretation des contrats, Thèse, Genève, 1939.

16) Blutman László, Egy empirikus jogértelmezéstan szükségessége, Jogtudományi Közlöny, 2008/1. sz. 3-13. oldal.

17. *Bydlinski*, Franz, Juristische Methodenlehre und Rechtsbegriff, Wien, 1991; uő.: Themenschwerpunkte der Rechtsphilosophie bzw. Rechtstheorie, Juristische Bätter, 1994.
- 18) *Cannaris*, Die Verfassungskonforme Auslegung und Rechtsvortbildung im System der juristischen Methodenlehre, Festschrift für E.A. Kramer, 2004, 141. oldal.
- 19) *Blühndorn*, Jürgen, Naturrechtskritik und Philosophie des positiven Rechts, - zur Begründung der Jurisprudenz als positiver Fachwissenschaft durch Gustav Hugo, Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, 41, 1973.
- 20) *Földi András*, *Hamza Gábor*, A római jog története és intézményei, Eszterházy Egyetem, Oktatókutatási és Fejlesztési Intézet, huszonkettedik kiadás, Budapest, 2018.
- 21) *Sándor István*, Business Law in Hungary, Magister Books, Patrocínium, Budapest, 2016.
- 22) *Földi András* (szerk.), Összehasonlító jogtörténet, ELTE ÁJK, Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.
- 23) *Mezey Barna*, Hatalom-megosztás és jogállamiság, Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- 24) *Kecskés László*, EU-jog és jogharmonizáció, negyedik kiadás, HVG/ORAC, Budapest, 2011. Uő.: A jogalkotásért és a jogharmonizációért való állami kárfelelősség összekapcsolása, Jura, Pécs, 2001/1. szám, 66.-77. oldal. Uő.: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszerében, HVG/ORAC, Budapest, 2009.
- 25) *Vékás Lajos*, Az új Polgári Törvénykönyv elméleti előkérdései, HVG/ORAC, Budapest, 2001.
- 26) *Rixer Ádám*, A vívmány-teszt, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018
- 27) *Jakab András-Takács Péter* (szerk.) A magyar jogrendszer átalakulása, 1985-1990-2005, I.-II. kötet, Bibliotheca Iuridica, Acta Congressus, 15, Gondolat – ELTE ÁJK, Budapest, 2007.
- 28) *Karácsony András*, Jogfilozófia és társadalomelmélet, Pallas Studio – Attraktor Kft, Budapest, 2000; u.ő.: Természetjog és jogpozitivizmus vita a háború utáni német gondolkodásban, Jogfilozófia és társadalomelmélet, Pallas Studio - Attraktor Kft, 2000.
- 29) *Szalma József* (2017), A jog változó és változatlan jegyei, Pickler Gyula elméletének fényében, Valóság (a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat havi folyóirata), Budapest, 2017/5. szám, 96-108. oldal.
- 30) *Szalma József* (2017), A történeti alkotmány és a sarkalatos törvények, Miskolci Jogi Szemle, Miskolc, XII. évfolyam, 2017/2. szám, 25-38. oldal.
- 31) *Szalma József – Cservák Csaba*, A történelmi-történeti Alkotmány és értelmezési kérdései az új magyar Alaptörvény fényében, Létünk, Újvidék, 2017/2. szám, 9-35. oldal.
- 32) *Szalma József*, A természetjogról, in: Magyar Tudomány Napja (szerk. Szalma József), Dialóg Campus, Budapest, 2018, 269-294.

Kutatásszervezés

A tantárgy megnevezése - (angolul): Organisation of research

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy segítséget kíván nyújtani a PhD hallgatók számára ahhoz, hogy kutatásaikat racionálisan szervezzék.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kutatás előzményeinek feltárása (korábbi releváns kutatások, jogi háttér elemzése, hazai és külföldi jogesetek feltárása, a célzott anyaggyűjtés fontossága).
2. Kutatási kérdések és hipotézisek. A főtémához kapcsolódó további kérdéskörök meghatározása és vizsgálata. [Témaválasztás és indoklása (relevancia: miért érdekes?, Mit akarok mondani?), Általánosíthatóság és további kutatási lehetőségek.]
3. A doktori iskolai képzésben oktatott tárgyak keretében a választott főtémát és a kapcsolódó kérdéskörök valamelyikét érintő jogi kérdések kutatása, elemzése és tanulmányban való feldolgozása.
4. Közös gyökерű publikációk készítése (Etikai kérdések, A különböző publikációs helyszínek előnyei és hátrányai).
5. Kreditgyűjtés a kutatás szolgálatába állítva (konferencia részvétel, konferencia ismertető, recenzió, rövid tanulmányok, tanulmány sorozatok, stb.) Megvalósíthatóság: költség-haszon elemzés, időigény, költségvetés, pályázati lehetőségek

Évközi tanulmányi követelmények:

Munkaterv elkészítése a 8 féléves képzésre, az egyes félévekben elvégzendő tudományos feladatok és a megszerezhető kreditek listázásával.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Sik Endre, Simonovits Bori: Feladatgyűjtemény a társadalomkutatás módszertanához ELTE TáTK

Ajánlott irodalom:

Szakirodalom- és forráshasználat

A tantárgy megnevezése - (angolul): Sources of literature and the use of literature sources

A tantárgy megnevezése - (németül): Fachliteratur und Quellenverwendung

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy a doktori képzés alapozó jellegű kötelező ismeretköre. Célja, hogy a doktori képzésben részt vevő hallgatók megfelelő ismereteket szerezzenek a tudományos munkához szükséges szakirodalom kiválasztásához és feldolgozásához. A tárgy keretében megismertetjük a doktoranduszokat a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmi adtbázisokkal és ezek felhasználásával. A tanóra keretében – a gyakorlati alkalmazást elősegítő céllal – meglátogatjuk a legnagyobb hazai állam- és jogtudományi gyűjtőkörű Országgyűlési Könyvtárat. A tárgy oktatásának további célja, hogy a hallgatók megismerjék az archivált források funkcióit és lehetséges feldolgozási technikáit.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy keretében igyekszünk a tudományos munka egyik legfontosabb mozzanatát, a megfelelő szakirodalmi források kiválasztását és feldolgozását megismertetni és elsajátíttatni. Ennek érdekében – a tárgyat hallgató doktoranduszok doktori témájához tartozó területeken – számba vesszük a lehetséges forrásköröket, és áttekintjük ezek szelektálására és felhasználására vonatkozó gyakorlatot. Törekszünk olyan készség kialakítására, amelynek segítségével a hallgatók önállóan dönteni tudnak a hazai és nemzetközi szakirodalom kiválasztására és értékelésére. Ennek során bemutatjuk a legfontosabb digitális adtbázisokat, és ezek kezelésének módját.

A tanórán az alábbi ismeretköröket tekintjük át:

1. A tudományos közlemények sajátosságai, a tudományosság – doktori szintre vonatkozó – kritériumai. A PhD értekezés tudományos, tartalmi követelményei
2. A tudományos művek témaválasztása és a lehetséges szakirodalom (levéltári) források köre. Az „új” tudományos eredmény követelménye és a szakirodalom kiválasztás, kritikai feldolgozása
3. A levéltári források jelentősége, alkalmazásának területei, hazai és nemzetközi elérhetőségeik
4. A szakirodalom összegyűjtése, a feldolgozás módja, az idegen nyelvű források felhasználása
5. A szakirodalom feldolgozása a gyakorlatban: az adtbázisok kezelésének módja, a legfontosabb digitális gyűjtemények, katalógusok bemutatása. Kutatási módszerek: értekezés és tézis-írási technikák.

Évközi tanulmányi követelmények: előadások látogatása, egy tanulmány készítése a választott doktori tárgykörben

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

A jog tudománya. Tudománytörténeti és tudományelméleti írások, gyakorlati tanácsokkal. (Szerk.: Jakab András-Menyhárd Attila) HVG-ORAC. Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom:

Tóvári Judit: Forráskutatás a világhálón. Médiainformatikai kiadványok. Eger, 2014.

Társulási szabadság és korlátai - Társaságok, vállalatcsoport, kis- és közepes vállalkozások

A tantárgy megnevezése - (angolul): Freedom to conduct a business and its limitations - companies, group of companies, small and medium sized enterprises

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: –

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A jogi alapképzésben nincs lehetőség a társasági jog néhány fontos területének bemutatására. Ezek egyike a jogi személy polgári-kereskedelmi jogi szabályozása és a személyiségvédelem alapjogi megközelítése közötti kapcsolat bemutatása.

A társaságok egyre nagyobb hányada vállalatcsoport részeként tevékenykedik. A vállalatcsoportozás jelentősen átalakítja a társaság legfőbb szervének, vezető tisztségviselőjének jogállását és kisebbségvédelmi jogokat keletkeztet.

A kis- és közepes vállalkozások igen fontos szerepet játszanak a foglalkoztatásban és a munkanélküliség csökkentésében, ezért a jogalkotás újabban kiemelt figyelmet szentel a kkv-nak.

A doktori iskolai képzés – a PhD. hallgatók társasági jogi ismereteire alapozva – egyrészt hiányt pótol ezen a három területen, másrészt a jogi személyekre vonatkozó olyan új megközelítésekre és szabályokra irányítja a doktoranduszok figyelmét, amelyek PhD kutatási témaként is figyelmet érdemelnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Társulási szabadság az Európai Unió alapelveinek rendszerében. A Társulási szabadság korlátai és az európai joggyakorlat.
2. A magyar Alaptörvény és a piacgazdaság. A Ptk. társaságalapítási rendelkezései. Diszpozitív és kógens rendelkezések. A társasági típusuk numerus claususa.
3. Vállalatcsoport, a vállalatcsoport felépítése, megalakítás és működése. Elismert vállalatcsoport.
4. A kis- és közepes vállalkozások gazdasági és munkaerőpiaci szerepe. A kkv. európai fogalmi ismérvei.
5. A kis- és közepes vállalkozások jogsértő magatartásának kedvezményes elbírálása. A kkv. és az öröklés.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: írásbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

XIV. fejezet: Befolyásszerzés gazdasági társaságban

In. A gazdasági társaságokról szóló törvény magyarázata, szerk.: Miskolczi Bodnár Péter

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 2002., 708-772. old.

XI. fejezet Konszernképződmények, befolyás más társaságokban

In. Fazekas Judit, Harsányi Gyöngyi, Miskolczi Bodnár Péter, Ujváriné Antal Edit: Társasági jog és konszernjog

UNIO Kiadó, Budapest 2002., 421-458. old.

VIII. fejezet: Kis- és közép vállalkozások

In. Európai társasági jog (2., bővített kiadás), szerk.: Miskolczi Bodnár Péter

KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2004., 301-336. old.

IX. fejezet: A társaságcsoporthok

In. Európai társasági jog (2., bővített kiadás), szerk.: Miskolczi Bodnár Péter
KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2004., 337-380. old.

Az irányítást biztosító befolyás szabályozásának fő kérdései az 1988. évi, az 1997. évi és a 2006. évi társasági törvényben 146-168. old. In Sárközy Tamás ünnepi kötet szerk.: Pázmándy Kinga
HvgOrac Kiadó, Budapest 2006.

A befolyásszerzőt terhelő felelősség 185-206. old.

In. Ünnepi tanulmányok Sárközy Tamás 70. születésnapjára

Szerk.: Nótári Tamás

Lectum Kiadó, Szeged 2010.

Az elismert vállalatcsoport az új Polgári Törvénykönyvben 146-164. old.,

In: „Megújulás a jogi személyek szabályozásában” tanulmányok az új Ptk. köréből

Szerk.: Grad-Gyenge Anikó – Miskolczi Bodnár Péter, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar
Patrocinium Kiadó Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom:

Tudományos tanulmány írása

A tantárgy megnevezése - (angolul): Writing a scientific paper

A tantárgy megnevezése - (németül): Einen wissenschaftlichen Aufsatz zu schreiben ...

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja a hallgatók számára elméleti és gyakorlati ismeretek közvetítése a tudományos tanulmányok írásának technikai, elméleti és gyakorlati megfontolásaihoz. Az elméleti ismertek előadás formájában való közvetítése a tárgy alapja. Ugyanakkor az önként vállalkozó hallgatók írás-próbálkozásait megvitatva, javítgatva saját tapasztalatra építve, készségeket fejlesztve is segíteni kíván a hallgatóknak.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tárgy célja annak sokoldalú bemutatása, hogy milyen lépésekben, milyen struktúrában, milyen előkészítő munkák után és hogyan érdemes megírni egy tudományos tanulmányt. A tanulmány megírásának vannak komoly anyaggyűjtési, felkészülési előkészületei: a szakmai-tudományos probléma körvonalazása, esetleg jogeseti háttér összegyűjtése, a szakirodalom, a bibliográfia összeállítása. Az előkészületek gondos tervezése, a tanulmány felépítésének átgondolt előzetes vázolása meggyorsítja, logikusabbá teszi – azaz sikeresebbé a munkát. Az előkészítő szakasz után maga az írás okoz nehézséget: hogyan milyen stílusban, milyen nyelvezetet használva kell egy tudományos tanulmányt összeállítani. Itt a kurzus épít és utal a korábban már hallgatott módszertani tárgyak tanulságaira. A tanulmány megírása előtt azt is célszerű eldönteni, hogy milyen szakmai közleményben szeretné a szerző megjelentetni – hisz sokszor az írás stílusa és a tanulmány szerkezete szempontjából a megjelenés helye konzekvenciákkal jár ill. követelményeket támaszt. A tanulmány írásánál alapvető a lábjegyzetelési technika – ennek néhány hazai és nemzetközi, bevett rendszerével is megismerteti a hallgatókat a kurzus.

- 1) Témaválasztás, tervezés, jogi probléma - bibliográfia
- 2) Felépítés, szerkezet, stílus – absztrakt és címválasztás
- 3) Érvelés – módszertan, célkitűzés és stílus összefüggései – jog és nyelv
- 4) Lábjegyzetelési technikák
- 5) Szakirodalom feldolgozása, mélysége és igényessége - iskolák

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, felkészülés az órára a kiadott szakirodalomból

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy (ötfokozatú)

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Havasréti J., Tudományos írásmű, Budapest, 2004.

Richard Aczel, Hogyan írjunk esszét? Osiris, Budapest, 2006.

Research Methods for Law, 2. kiadás, szerk. Mike McConville, Wing Hong Chui, Edinburgh University Press, 2007.

Ajánlott irodalom:

OSCOLA lábjegyzetelési technikák; Szerzői útmutatók

How to write a research paper - <https://www.aresearchguide.com/1steps.html>

<https://writing.wisc.edu/handbook/assignments/>

Hol és hogyan publikáljunk - Folyóiratok rangsorolása (MTA, internetes rendszerek)

Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban

A tantárgy megnevezése - (angolul): New directions within Hungarian public administration and Hungarian administrative sciences

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelező

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A hallgatók bepillantást nyerhetnek a legnagyobb jogterület, valamint az azt tudományos igénnyel megragadni kívánó diszciplínák legújabb jelenségeibe, trendfordító sajátosságaiba, illetve eredményeibe. Reményeink szerint a doktoranduszok – szűkebb kutatási témájuktól függetlenül is – olyan ismeretekhez jutnak, melyek egy általános látókörbővülést eredményeznek, s visszahatnak saját témáikra és azok feldolgozásának módszereire is.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A közigazgatás táguló fogalma. Milyen lesz a jövő közigazgatása?
2. A közigazgatási szervek struktúrájának átalakulása jogi és politikatudományi nézőpontból.
3. A közigazgatási felelősség formái, különös tekintettel a jogi és jogon túli felelősség formáira.
4. A digitalizáción túl, avagy a személyesség-modell megjelenése a közigazgatásokban.
5. A közigazgatás-tudomány új résztudományai. A magyar közigazgatási jogtudomány szinterei. A közigazgatási jogtudomány előtt álló dogmatikai kihívások

Évközi tanulmányi követelmények:

Egy kiselezés tartása, továbbá egy – az előadóval egyeztetett témájú - 'beadandó' elkészítése. A beadandó elvart terjedelme mintegy 8-10.000 karakter.

Értékelés módja: kollokvium

Az értékelés módszere: szóbeli

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Rixer Ádám: *A köz természete. Új irányok a magyar közigazgatásban és közigazgatási jogtudományban.* Budapest, Patrocinium, 2013.

Ajánlott irodalom:

Adam Rixer: *The new functions of state administration: direct community organising and identity-building. The case of Hungary.* Budapest, Dialóg Campus, 2019.

Rixer Ádám: *A magyar közigazgatási jogtudomány értékelésének szempontjai.* Budapest, Dialóg Campus, 2019.

A nemzetiségek érdekképviselési rendszere

A tantárgy megnevezése - (angolul): The system of interest representation of national minorities

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Móré Sándor egyetemi adjunktus

Oktató(k): Dr. Móré Sándor egyetemi adjunktus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja egy átfogó elméleti keret bemutatása azon főbb intézményi struktúrák tekintetében, amelyek biztosítják a nemzetiségek számára az identitásuk megőrzését, megélését és továbbfejlesztését. Ezen elméleti keret lényege, hogy különválasztjuk a politikai képviselet (parlamentari képviselet), az érdekképviselés (nemzetiségi önkormányzatok, szöszölók, civil szervezetek) és a jogvédelem (alapvető jogok biztos, bíróságok stb.) intézményeit. További cél a nemzetiségi érdekképviselési intézmények tényleges tevékenységének elemzése abból a szempontból, hogy melyek azok a tényleges működés során tapasztalt problémák, amelyek változatlanul megoldandók, méghozzá sürgősen? Továbbá milyen egyéb feladatok tűzhetők ki és milyen (intézményesített) megoldások lehetségesek e téren? A válaszok körvonalazódása érdekében vizsgáljuk a kapcsolódó magyar közelmúltbeli és hatályos jogi szabályozást a nemzetközi jogforrások, az alkotmánybíróági határozatok és az ombudsmani állásfoglalások tükrében.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A nemzetiségek fogalmának fontosabb univerzális és európai vonatkozásai. A nemzetiségek fogalma Magyarországon
2. Fontosabb külső-belső hatások és mérőldkövek a nemzetiségi szabályozás történetében
3. A nemzetiségi képviseletre vonatkozó források az ENSZ és az Európa Tanács keretében. A nemzetiségvédelem szintjei az európai országokban
4. A nemzetiségi szöszölók intézménye. A nemzetiségek (politikai) parlamenti képviselete
5. A nemzetiségi önkormányzatok. A nemzetiségi civil szervezetek

Évközi tanulmányi követelmények: A témában egy évközi „házi” dolgozat készítése kötelező.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Móré Sándor: *A hazai nemzetiségek parlamenti részvétele – tények és lehetőségek*, Glossa Iuridica 2018/1-2. 129-157.
- Móré Sándor: *A nemzetiségi önkormányzatok – tények és lehetőségek. A nemzetiségi önkormányzatok kapcsolata a közigazgatással*, Glossa Iuridica 2017/3-4. 182-230.

Ajánlott irodalom:

- Móré Sándor: *A nemzetiségi szöszölói intézmény jogi kerete és működésének első két éve*, Parlamenti Szemle 2016/2. 30-51.
- Móré Sándor: *A nemzetiségek országgyűlési képviseletének egyes kérdései Magyarországon*, Magyar Jog 2015/10. 584-592.
- Móré Sándor: *Népszámlálási adatokhoz és konkrét létszámhoz kötöttség a nemzetiségi önkormányzatok szabályozásában*, Új Magyar Közigazgatás 2014/4. 18-22.
- Móré Sándor: *Új irányok a nemzetiségi önkormányzatok létrehozásában*, Jogtudományi Közlöny 2014/9. 429-434.

- Móré, Sándor: *Issues of the parliamentary representation of national minorities in Hungary*, International Journal of Public Law and Policy 2016/4. 317-332.
- M r , Sándor: *The Renewal of the Opportunities of Minority Self-Governments*. In:  d m Rixer (Ed.): *The Roma and Public Administration in Hungary*, Károli Gáspár Református Egyetem,  llam-  s Jogtudományi Kar, L rincz Lajos K zjogi Kutat m hely, Budapest, 2015. 52-61.
- Móré, Sándor: *Minority Self-Governments in Hungary*. In: András Patyi – Ádám Rixer (Eds.), *Hungarian Public Administration and Administrative Law*, Passau, Schenk Verlag GmbH, 2014. 350-363.

A tisztesség követelménye a fogyasztóvédelemben és a versenyjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Obligation of Fairness in the Consumer Protection and the Competition Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy - a tisztesség követelményének és a tisztességtelenség tilalmának általános polgári jogi előírásaira építve - két speciális területen mutatja be azt, hogy a jogalkotó hogyan értelmezi és a joggyakorlat hogyan alkalmazza a tisztesség fogalmát. A fogalomtisztázást követően a tisztességtelenség speciális jogkövetkezményei is áttekintésre kerülnek

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A tisztesség történeti gyökerei és polgári jogi követelménye.
2. A tisztességtelen verseny története és hatályos szabályai. A tisztességtelen magatartást általában tiltó generálklauzula. A tisztességtelenség az egyes típusállásokban. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés.
3. A tisztességtelen verseny normáiba ütköző magatartással szembeni fellépés.
4. A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalma.
5. Sajátos felelősségi szabályok a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetén.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Miskolczi Bodnár Péter: Miért legyek tisztességes? In Nézetek, vélemények az etikus közgazdasági gondolkodásról Az etikus közgazdasági gondolkodás és a versenyképesség Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest 2016.
- Miskolczi Bodnár Péter: A jóhiszeműség és tisztesség elve. A tisztesség követelménye és a tisztességtelen magatartás polgári jogi tilalma 13-111. old. in Az üzleti jog egyes modern kihívása (szerk. Szuchy Róbert) Patrocinium Budapest 2017.
- Miskolczi Bodnár Péter: A Versenytörvény magyarázata KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest 2002., 545 old.
- Miskolczi Bodnár Péter: Versenyjog UNIÓ Kiadó, Budapest 2004. 311 old.

- Miskolczi Bodnár Péter: Visszaélés gazdasági erőfölénnyel 280-320. old. In Kommentár a Tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozások tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez (szerk.: dr. Juhász Miklós- Ruszthyné dr. Juhász Dorina – dr. Tóth András, Gazdasági Versenyhivatal, Budapest 2015.)
- Miskolczi Bodnár Péter: A gazdasági erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos joggyakorlatról Gazdaság és Jog 1999. évi 3. szám 3-8. old.
- Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest 2011.
- Miskolczi Bodnár Péter: A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma 289- 328. old. in: Magyar fogyasztóvédelmi magánjog – európai kitekintéssel Szerk.: Szikora Veronika Fogyasztóvédők magyarországi egyesülete, Debrecen, 2010
- Miskolczi Bodnár Péter: Fogyasztóvédelem az új Ptk.-ban Magyar Jog 2018, 11. 593-604. o.

Ajánlott irodalom: -

Az európai közös jog 19. és 20. századi előzményei

A tantárgy megnevezése - (angolul): The antecedents of the European common law from the 19th and 20th centuries

A tantárgy megnevezése - (németül): Die Vorgeschichten des europäischen Gemeinschaftsrechts von 19. und 20. Jahrhunderten

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Álla- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A félévre szóló oktatási-tudományos program aktuális kérdést, az egységesülő Európa jogának újabb kori történelmi előzményeit fogja át. Személyes tapasztalataink szerint a nyugati egyetemek többségén oktatnak ilyen jellegű tárgyakat, a közös európai jog történetét szinte kivétel nélkül önálló tudományszakként, kutatási anyagként kezelik. Német területeken a hagyományos jogtörténeti oktatás is egyre inkább ebbe az irányba fordul, a nemzeti jog kutatása során különös hangsúlyt kap az általános jellemzők feltárása. A tantárgy segítségével elfogadható módon „aktualizálható” a hazai jog története, feloldható a klasszikus és jelenkori jogtörténet közötti átmenet (ma jórészt ellentét). Tárgyiasul, konkrét értelmet nyer az összehasonlító jogtörténeti kutatási program, hiszen így egy kérdésre koncentrálva, az európai egységesülés legújabb folyamatait vizsgálva lehet koordinált tudományos feltárást végezni.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az első világháború hatása az európai közgondolkodásra
2. A Nemzetek Szövetségének szervezete, tevékenysége
3. Kálergi Páneurópa-terve
4. Aristide Briand koncepciója az államok összefogásáról
5. A jogi egységesülés tendenciái; a kodifikációk csoportosítása

Évközi tanulmányi követelmények:

A szemináriumokon a látogatása kötelező

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Stipta István: *Európai integrációs koncepciók a XX. században*. In: *Egyetemes jogtörténet II*. Egyetemi tankönyv. (Szerk.: Horváth Pál) ISBN: 963-18-9742-7. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 297-310. p.
Varga Csaba: *A kodifikáció mint társadalmi-történeti jelenség*. Akadémiai Kiadó. Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

Stipta István: *Korai elképzelések az európai államok összefogásáról*. In: *Ius Humanum*. Ember alkotta jog. (Műhelytanulmányok) *Prudentia Iuris* 15. (Szerk.: Szabó Miklós). ISBN: 963-9103-75-6. Bíbor Kiadó Miskolc, 2001. 157-170. p.; Uő: *Az európai integráció intézmény- és eszmétörténeti előzményei*. In: *Egyetemes jogtörténet I*. (Szerk.: Horváth Pál). ISBN: 963-18-9747-8. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. 513-558. p.

Felelősség a szerződésen kívül okozott károkért

A tantárgy megnevezése - (angolul): An Outline of the Delictual Liability.

A tantárgy megnevezése - (németül): Haftung für Schadenersatz

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség körében, különös tekintettel a Polgári Törvénykönyv és a ráépülő speciális szabályozások, összehasonlító vizsgálatára.

A hallgató képessé válik a határterületi tényállások aszerinti megkülönböztetésére, hogy a szerződéses vagy szerződésen kívüli károkozás szabályai alkalmazandók-e rájuk.

A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esetjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba.

A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.

Rövid tantárgyprogram, a megszerzhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész) kompetenciák leírása:

1. Kárfelelősség mint kötelemkeletkeztető tény;
2. A kárfelelősség elméleti alapjai és feltételrendszere;
3. Kártérítés kárfelelősség alapján
4. Speciális kártérítési alakzatok
5. Konzultáció és az esetjog áttekintése

Évközi tanulmányi követelmények:

jelenlét az órákon, kiadott olvasmányok áttekintése; esetlegesen házidolgozat készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zsögöd Benő: Fejezetek kötelmi jogunk köréből, I. kötet, Második javított kiadás, Budapest, Wigand F.K. Könyvnyomdája Pozsonyban, 1901

Ajánlott irodalom:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

Nochta Tibor: A magánjogi felelősség útjai a társasági jogban. Budapest, 2005.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.

A „tisztességes munka” (decent work) garantálásának globális munkajogi dilemmái

A tantárgy megnevezése - (angolul): Issues of „decent work” in transnational labour law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Kun Attila egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus során a hallgatók bepillantást nyernek a transznacionális munkajog legfőbb aktuális dilemmáiba; megismerik ennek a kialakulóban lévő új szabályozási térnek az elméleti hátterét, főbb aktorait, legégetőbb kihívásait, kialakulóban lévő állami és nem-állami, szabályozási és önszabályozási standardjait, regulációs mechanizmusait. A kurzus ötvözi az elméleti és az esettanulmány-alapú megközelítést. A kurzus teljesítésével a hallgatók képesek lesznek eligazodni napjaink munkajog-tudományának és munkajogi praxisának legaktuálisabb dilemmái körében. A kurzus a globális, modern gazdaság „szociális” dimenziójának alapvető dilemmáit vizsgálja.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A „tisztességes munka” (decent work) koncepciója, kihívásai
2. Az emberi jogok érvényesülése a munkajogban
3. Vállalati önszabályozás, CSR (Corporate Social Responsibility), transznacionális kollektív alku (TCA)
4. A „Business & Human Rights” törekvések munkajogi vetülete és az emberi jogi due diligence munkajogi vetülete
5. A munkavégzés atipikus és egyéb új, alternatív formái és a tisztességes munka
Modern technológiák, digitalizáció, „sharing economy” és a tisztességes munka kihívásai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kun Attila: Munkajogviszony és digitalizáció: rendszerszintű kihívások és a kezdetleges európai uniós reakciók In: Pál, Lajos; Petrovics, Zoltán (szerk.) Visegrád 15.0 : A XV. Magyar Munkajogi Konferencia szerkesztett előadásai, Budapest, Magyarország : Wolters Kluwer (Budapest), (2018) pp. 389-416. , 28 p

[Kun, Attila: Kellő gondosság \(due diligence\) alapú belső átvilágítás a munkajogban, mint a transznacionális vállalatok magatartásának új zsinórmértéke](#), MISKOLCI JOGI SZEMLE: A MISKOLCI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KARÁNAK FOLYÓIRATA 20 : 2 pp. 285-298. , 14 p. (2017)

Ajánlott irodalom:

“Work for a brighter future” centennial report of the Global Commission on the Future of Work (ILO, 2019)

A. Blacket and A. Trebilcock (eds.), [Research Handbook on Transnational Labour Law](#) (Edward Elgar, Cheltenham) 2015.

Sándor Lénárd (2016): Az emberi jogok és a munkajog zsinórmértéke, Opus et Educatio <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/116/137>

Non-standard employment around the world: Understanding challenges, shaping prospects, ILO, 2016.

A digitalizáció kihívásai a munkajogban In: Homicskó Árpád Olivér (szerk.), Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. 217 p. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 2018. pp. 119-138. (Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum; 22.)

A hivatásrendek etikai szabályai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Ethical rules of professional association syndicates

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Dennis F. Thompson definíciója szerint: "A közszolgálati etika azt jelenti, hogy a morális alapelveket a szervezetekben működő tisztviselők viselkedésére alkalmazzuk". A megállapítás nem csak a közszolgálatban, hanem a különböző hivatásrendekben dolgozókra is érvényes úgy, mint a bíró, ügyvéd, ügyész, orvos, stb. Az említett alapelvek és ezzel kapcsolatos eljárások olykor külön etikai kódexekben, máskor pedig magukban a jogszabályokban lelhetők fel. Céljuk kettős: egyrészt a munkatársakra vonatkozó erkölcsi magatartási szabályokat állapítanak meg, másrészt, ezáltal a nyilvánosság is tájékoztatás kap az elvárható magatartásról, egyben zsinórmértékül szolgáljon a kifogásolható, a hivatáshoz nem méltó magatartások felismeréséhez.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az etika fogalma, célja és funkciója
2. Hivatásetikai alapelvek rendszere
3. Hivatásetikai kódexek célja
4. A Magyar Kormánytisztviselői Kar Hivatásetikai Kódexe
5. A Bírói, ügyvédi, ügyészi, közjegyzői hivatás etikai kódexe

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogász etika, Budapest 2006.

Birher Nándor, Az igazságosság és a túlélés kérdéseiről, In: Sántáné Szakály Zsuzsanna (szerk.)

A "Jog, erkölcs, etika" tanulmánykötet. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2017. pp. 9-22.

Ajánlott irodalom:

Birher Nándor, Janka Ferenc, Jog, erkölcs, vallás, DELIBERATIONES 10:(2) pp. 188-200. (2017)

Legény Krisztián (szerk.): A bírói etika és a tisztességes eljárás, Budapest 2007.

Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988.

Az egyes hivatásrendek etikai szabályzatai

A jó kormányzás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Good governance

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Rixer Ádám egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A mély, társadalmi szintű, sőt globális válságok egyik biztos jele, ha a társadalomtudományok örök kérdéseket feszegetve kiáltanak biztos(abbnak)nak látszó fogódzók után. A tudomány egyik tartós, ám kevésbé állítások helyett alázatos kérdéseket csupán kataklizmák idején megfogalmazó felvetése a jó állam ismérveinek feszegetése.

A jó állam jellegzetességeinek vizsgálata során e tantárgy keretében elsősorban a közigazgatás oldaláról, méghozzá az újabb hazai szakirodalom és mai tételes jogunk tükrében mutatjuk be azokat a szempontokat és irányokat, melyek e körben hangsúlyosnak tűnnek. Ily módon a képzés mintegy „körültapogatja” és óvatosan katalogizálja azokat a szempontokat, melyek az állam megújulásának és megújításának elvi és gyakorlati megközelítéseiben a leginkább figyelemreméltóak.

E tantárgy másodlagos célja továbbá, hogy áttekintse napjaink közigazgatásának leglényegesebb kérdéseit; értékelve és egyúttal súlyozva azok valós társadalmi jelentőségét. Szükségesnek mutatkozik, hogy az egyes szakigazgatási területek aktuális problémáin túllépve, a közigazgatás létét és működését befolyásoló főbb (jog)intézmények is vizsgálat tárgyává váljanak. Különösen lényeges továbbá az egyes tevékenységek és az azokhoz kapcsolódó elvárások jogon túli összetevőinek alapos bemutatása egy olyan társadalmi közegben, ahol a jog már legkevésbé sem egy magától értetődő imperativus. A félév során hangsúlyos elemként jelenik meg a szervezett civil társadalom közfeladat-ellátásban játszott szerepének, lehetőségeinek elemzése.

Nem lenne teljes az áttekintés a rendészeti igazgatás főbb elvi és intézményes kérdéseinek felvázolása nélkül, különösen, hogy a közigazgatás mindenkori diszfunkciói, manifesztálódott működési zavarai általában e területeken válnak a legnyilvánvalóbbá, s egyúttal a változtatásra irányuló kísérletek is itt méretődnek meg a leghamarabb.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jó kormányzás fogalma.
2. Történeti modellek.
3. A mérsékelt állam hagyományos jellegzetességei.
4. A neoweberiánus aktív állam és kritikái.
5. A válságok hatása a jó állammal szembeni elvárások tartalmára.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kiselőadás tartása, valamint évközi beadandó elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Frivaldszky János - Szigeti Szabolcs (szerk.) Jó kormányzás. Elmélet és kihívások. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2012.

Ajánlott irodalom:

Pálné, Kovács Ilona: Jó kormányzás és decentralizáció. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 2014.

Vass László: Jó kormányzás és szabályozási reform: alapvetések. *ANNALES, UNIVERSITAS BUDAPESTIENSIS DE METROPOLITAN*, 2013, 405-411.

Frivaldszky János: Jó kormányzás és helyes közpolitika-alkotás. *Jogelméleti Szemle*, 2010/4, 1-16.
<http://jesz.ajk.elte.hu/frivaldszky44.html>

Hazafi, Zoltán - Stumpf, István: Erős állam, társadalmi megállapodás, a jó kormányzás feltételei és eszközei: [Beszélgetés Stumpf Istvánnal](#). *Új Magyar Közigazgatás*, 2009, 2 (6-7), 1-3.

A jóhiszeműség és tisztesség követelménye

A tantárgy megnevezése - (angolul): Principle of good faith and fair dealing

A tantárgy megnevezése - (németül): Das Erfordernis von Treu und Glauben

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Nocht Tibor egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Nocht Tibor egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A jóhiszemű és tisztességes eljárás olyan vezérmotívuma a magánjognak, amely általános magatartásmérce minden polgári jogi jogviszonyban. A tárgy lehetőséget kínál arra, hogy ezen alapelv által támasztott követelmények tartalmát megértsük, és a gyakorlatban előforduló esetekben helyesen ítéljük meg. Fontos cél ezen civiljogi irányeszme összehasonlító jogi vetületeinek bemutatása, különösen a különböző jogrendszerek bírói és ügyvédi gyakorlatában való megközelítésének módja.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A jóhiszeműség és tisztesség mint jogi és metajurisztikus kategória. Alakulásának történeti vázlata
- 2) Miért irányító eszme a jóhiszeműség és tisztesség követelménye a civiljogban? Hatása a jogalkotásra és a jogalkalmazásra.
- 3) Elhatárolási kérdések (kapcsolata más magánjogi alpelvekkel)
- 4) A jóhiszemű és tisztességes eljárás követelménye az egyes magánjogi jogviszonyokban (szerepe a személyek jogában a dologi és a kötelmi jogban)
- 5) Az alpelv joggyakorlati megjelenése (esetgyakorlat, esetfeldolgozás)
Összehasonlító jogi kitekintés

Évközi tanulmányi követelmények: a szeminárium látogatása, szakirodalom és esetfeldolgozás

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Földi András: A jóhiszeműség és tisztesség elve. Intézménytörténeti vázlat a római jogtól napjainkig. ELTE ÁJK. Budapest. 2001

Ajánlott irodalom:

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja. OPTEN Kft. Kiadó Budapest., 2014. szerk. Osztovts András)

Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz szerk. Vékás Lajos /Gárdos Péter KJK Budapest 2014

Nocht Tibor: A jóhiszeműség és tisztesség elvének érvényesüléséről a társasági jogviszonyokban. Gazdaság és Jog 2017/3. szám.

A technológia-szabályozás orvosi jogi vonatkozásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical Law Aspects of the New Technologies Regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az új technológiák joga szabályozásának kérdései az orvosi jog területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A tantárgy célja, hogy bemutassa azokat a területeket, amelyek jövőbeli szabályozása feladata lesz a jogalkotónak. Az orvosi beavatkozások révén elérhető válnak olyan következmények, amelyekre ma még nincs felkészülve az emberiség, illetve komoly etikai és jogi elvek átgondolását teszi szükségessé. A modern technológiák fejlődése az orvostudomány területén is komoly kihívások elé állítja a jogalkotót. A jogalkotónak a jogi szabályozáson keresztül kell választ adnia ezekre. A modern orvostudomány lehetőségei kinyithatnak egy olyan kaput, amelyen áthaladva magasabb szintre léphet az emberiség a korábbi egészségi állapota, illetőleg életminősége vonatkozásában. A jövőben elérhetővé válhat, hogy az emberi halandóságnak és az egészségügyi állapot miatti kiszolgáltatottságnak a tekintetében a születéskori adottságok és a későbbi külső tényezők kevésbé legyenek meghatározó tényezők. Az embernek előreláthatóan és feltehetően az élete során kevesebb olyan egészségügyi kihívással kell majd szembesülnie a jövőben, amely adott esetben behatárolta korábban az élettartalmát, vagy egészségügyi állapottal összefüggő élethelyzetét. Ezáltal a várható élettartamok is jelentősen nőhetnek, ami kihívások elé állítja a XXI. századi orvoslást, de ezen túlmutatóan is komoly társadalmi hatása lehet például az egyes országok nyugdíjrendszerére vagy egészségügyi rendszerére is. A jogi szabályozás feladatát ebben a tekintetben úgy lehetne összefoglalni, hogy kereteket kell szabnia a társadalmi szempontból előnyös és elfogadható, valamint a társadalmilag káros, és ezzel egyidejűleg tilalmazott fejlődési irányok vonatkozásában. Az egészségügy területén komolyabb szerepet kaphat a jövőben a géntechnológia annál, mint amit jelenleg megengednek a jogi szabályok.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- 1) A genetikai beavatkozás jelentősége és lehetősége az orvostudományban
- 2) A humángenetikai kutatások (például az emberrel összefüggő klónozás, embrió kutatás, össejtek) etikai és jogi kérdései
- 3) A DNS adatbázisok használhatósága az egészségbiztosításban, jogi és etikai kérdések
- 4) Az egészségügyi információs rendszer jelentőségének vizsgálata az orvosi tevékenységben és a jogi szabályozás kihívásai
- 5) A telemedicina fogalma, jelentősége, jogi szabályozási kérdései. Táv-konzílium, táv-manipuláció, táv-diagnosztika, táv-felügyelet/tele-monitoring

Évközi tanulmányi követelmények:

Nincs

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Egy írásbeli dolgozat elkészítése a fenti témák valamelyikében.

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az új technológiák megjelenése az egészségügyben, különösen a géntechnológia és az elektronikus egészségügy. in: Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai. Szerkesztette: Homicskó Árpád Olivér. 75. – 92.

Ajánlott irodalom: -

A tisztességes eljáráshoz való jog

A tantárgy megnevezése - (angolul): Right to Fair Procedure

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A polgárnak ma már az alapvető jogai közé sorolják a jogállami berendezkedésű államok a tisztességes eljáráshoz való jogát. Ez a jog komplex követelményként jelenik meg az állam szerveivel szemben.

Eljárási garanciák jogszabályi meglétét és azok tényleges érvényesülését jelenti. A kurzus lehetőséget nyújt azon eljárási alapelvek kifejtésére és a polgári perbeli tényleges érvényesülésük bemutatására, amelyek érvényre juttatják az eljárási igazságosság megvalósításának követelményét.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A kurzuson pro és kontra bemutatásra kerülnek azok a nézetek, amelyek ütköznek a tekintetben, hogy a polgári perrendtartás rendszerváltozást követő módosításai és paradigma váltása következtében a bírói tényállás-kutatás lehetőségének szinte teljes kiiktatása a törvényből, helyes vagy helytelen volt-e. Anyagi igazság vagy eljárási igazságosság?

A tisztességes eljárás szubjektív értékelésének problematikája – mikor tartja a fél a bírót tisztességesnek és mikor tisztességtelennek? A bírói tájékoztatási kötelezettség teljesítésének nehézségei, keretei, veszélyei. Hol vannak a hivatáserkölcsei követelmények határai? Az egyes előadások témái:

1. Az emberi jogok fogalma, rendszere, fejlődése.
A jogállam eszméje (Rechtsstaat; rule of law).
2. A jogalkalmazás törvényessége, a jogbiztonság követelménye.
A bírósághoz fordulás joga.
3. A bírói függetlenség és pártatlanság.
Az eljárási igazságosság.
4. A gyengébb fél „támogatása” (költségkedvezmények, jogi képviselő).
5. A tisztességes eljárás és az egyéb alapelvek érintkezése (a közvetlenség, szóbeliség, az anyanyelv vagy regionális nyelv használatához való jog és a nyilvánosság elvi követelményei).

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok: -

1. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p.

Ajánlott irodalom:

2. Szabó Imre: A polgári peres eljárás alapelvei. In: Osztovits András (szerk.): Polgári eljárásjog I. A polgári per általános szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013. 380 p. ISBN 978-963-258-209-2, 21 – 48. p.
3. Szabó Imre: A hatékonyság megvalósítható cél vagy eljárási elv? In: Harsági Viktória – Wopera Zsuzsa (szerk.): Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007. 453 p. ISBN 978-963-258-006-7, 363 – 378. p.

4. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.

Az energiajog legújabb kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): New challenges of the Energy Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az energetikai jogi szabályozás és az új technológiák új kihívások elé állítják nem csak a mérnököket, hanem a jogászokat is. Ahhoz, hogy az új technológiák illeszkedni tudjanak a jelenlegi szabályozási környezetbe, valamint hogy a szabályozási környezet nem jelentsen korlátot a technológiai fejlődésnek, nemcsak a jogalkotót, de a jogalkalmazókat is új kihívások elé állítják. Jelen tárgy elsődleges célja, hogy betekintést adjon ezen új technológiák világába és hogy áttekintésre kerüljenek azok a jogi megoldások és problémák, amelyekkel ezen új technológiák által felszínre kerülnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézszségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az intelligens rendszerek meghatározása
A technológiai lehetőségek áttekintése
2. Intelligens hálózatok és a kapcsolódó jogi keretek
3. Intelligens rendszerek, intelligens mérés, intelligens elosztás
Intelligens rendszerek jogi keretei az USA-ban.
4. Smart Systems és az EU
5. A szabályozás korlátai és kihívásai

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

SZUCHY Róbert: A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályok fejlődése és jövője, Budapest, Magyarország : Patrocinium Kiadó (2017)

Az órai segédanyagok

Ajánlott irodalom:

SZUCHY Róbert: Az intelligens energetikai rendszerek szabályozási kérdései In: Homicskó, Árpád Olivér (szerk.) Egyes modern technológiák etikai, jogi és szabályozási kihívásai, Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2018) pp 179-198.

Felelős vállalatirányítás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Corporate Governance and Corporate Social Responsibility

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Szuchy Róbert egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben a felelős vállalatirányítással kapcsolatos kérdések egyre nagyobb szerepet kaptak hazánkban és számos szervezet, társaság és egyesület próbálja a felelős vállalatirányítás elveit meghonosítani Magyarországon, valamint egyre értékesebb publikációk születnek hazai szerzők tollából, mégis a hazai jogalkotás a normatív szabályok megalkotása területén jelentős fáziskésésben van.

A Gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv egy paragrafusban „letudta” a felelős vállalatirányítás kérdését azzal, hogy amennyiben a részvénytársaság részvényei a Budapesti Értéktőzsdén bevezetésre kerültek, az igazgatóság az éves rendes közgyűlésen a számviteli törvény szerinti beszámolóval együtt terjeszti a közgyűlés elé a felelős társaságirányítási jelentést. Illetve a Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlásai tartalmazzak – nem kötelező jelleggel – szabályokat a tőzsdei vállaltok számára. E kérdéskörben az új Ptk. sem hozott kardinális változást a témában, leszámítva, hogy bevezeti a „felelős társasági gazdálkodás” fogalmát, anélkül, hogy annak tartalmát érdemben definiálná.

A fentiekre tekintettel, a tantárgy oktatásának fő célja, hogy a hallgatók számára bevezetést nyújtson a Felelős Vállalatirányítás, vagy más néven Felelős Társaságirányítás (Corporate Governance) főbb szabályaiba és elemezze a szabályozáshoz problematikáját és az ahhoz kapcsolódó dogmatikai kérdéseket.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kívánt cél elérése érdekében a tárgy történeti megközelítéssel indul, megismertetvén a hallgatókkal a szabályozás kialakulásának szükségességét.
2. A tárgy egyúttal betekintést nyújt az USA szabályozásába – a Sarbanes Oxley Act-en keresztül –, valamint az OECD szabályozás főbb elveibe is.
3. Az oktatás hangsúlyt fektet az Európai Unió irányadó szabályainak és ajánlásainak feldolgozására is, amelyek tágitják a terület szabályozás körét, egészen a KKV szektor irányába is.
- 4-5. Majd némi ázsiai szabályozási modellekre történő kitérítés után, részletesen kívánjuk vizsgálni a BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlásait, annak kialakulását, előzményeit, fejlődési tendenciáit, valamint a szabályok elméleti vizsgálatán túl, annak gyakorlati alkalmazását is.

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

KECSKÉS András: Felelős Társaságirányítás (Corporate Governance), HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011, ISBN 978 963 258 135 4

Ajánlott irodalom:

G. MONKS – Nell MINOW: Corporate Governance, 5th Edition, Wiley, 2011

HABISCH, A. – JONKER, J. - WEGNER, M. - SCHIMIDPETER, R.: Corporate Social Responsibility Across Europe, Springer, 1st edition, 2004

ANGYAL Ádám: Vállalati kormányzás: Corporate Governance, Aula, Budapest, 2001

Felelősség a fogyasztóvédelmi jogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in the Consumer Protection Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A több jogág eszközeit felhasználó fogyasztóvédelemben a felelősség is szerteágazó. Ez a sokszínűség kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy érzékeltessük a felelősség fogalmának sokféle jelentését.

A polgári jogi jogkövetkezmények között alkalom nyílik a kártérítés deliktális és kontraktális alakzatának összevetésére, továbbá a szubjektív és objektívizált felelősségek tanulmányozására. Ebben a körben egyaránt találkozunk a károk megtérítését biztosító kártérítési felelősséggel (termékfelelősség) és a hibás teljesítés speciális jogkövetkezményeivel (szavatosság, jótállás, termékszavatosság). A termékfelelősség jogintézménye a felelősség alóli kimentést lehetővé tevő okok szűk meghatározása révén egy objektív felelősséghez közelítő konstrukciót eredményez. A szavatosság, jótállás, termékszavatosság előnyei-hátrányai, a kötelezett személye, a fogyasztók számára a főszabálynál kedvezőbb igényérvényesítési határidők érzékeltetik azt, hogy hasonló célú jogintézmények között melyiket miért lehet érdemes választani. A fogyasztói szerződések körében a szerződésszegésért való kártérítési felelősség polgári jogi normáin túl az érvénytelenség, a fogyasztót illető elállási jog érvényesíthetőségének fogyasztóra kedvezőbb szabályain, a kógens rendelkezéseken át a jogalkotó jogválasztás korlátozása útján is védi a fogyasztói érdekeket.

A biztonsági előírások megszegéséért, a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásáért, hiányos teljesítéséért főként közigazgatási jogi felelősség érvényesül. A tárgy keretében áttekintésre kerülnek a hatósági jogosítványok, amelyek főként az ellenőrzési, prevenciós tevékenységhez kötődnek, és a tényfeltárást akadályozókkal szemben érvényesíthető jogkövetkezmények. A tananyag részletezi a feltárt jogsértések miatt alkalmazható közigazgatási szankciókat.

A fogyasztók érdekeit áttételesen – a fogyasztókat is magukba foglaló üzletfelek védelme útján – védő versenyjogi normák megsértőit terhelő jogkövetkezmények is említésre kerülnek.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A kár fogalma és a kimentési lehetőségek köre termékfelelősség esetén.

A hibás teljesítésért való speciális felelősség vállalkozás és fogyasztó közötti szerződésekben.

A szavatosság és a termék szavatosság.

A kártérítési és a szavatossági, valamint jótállási határidők viszonya a régi és az új Ptk.-ban

A szerződés érvénytelensége, a fogyasztót illető elállási jog hosszabb érvényesíthetősége, vagy későbbi kezdő időpontja, mint a vállalkozás mulasztásának szankciója.

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1. Miskolczi Bodnár Péter – Sándor István: Fogyasztóvédelmi jog I. (114 old.) Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 978-96-16-2546-2
2. Miskolczi Bodnár Péter: A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma Patrocinium Kiadó, Budapest, 2011. (72 old.) ISBN 978-96-15-5107-3

Ajánlott irodalom:

1. Szociális elemek az új Ptk.-ban Felelős szerkesztő: Grad-Gyenge Anikó
Károli Gáspár református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest 2013. (248 old.)
ISBN 978-963-9808-52-2
2. A fogyasztóvédelmi jog új irányai az elméletben és a gyakorlatban szerk.: Szikora Veronika
Debreceni egyetem Állam- és Jogtudományi Kar – Fogyasztók Magyarországi Egyesülete
Debrecen 2007. 216 old. ISBN 978-963-472-176-4
3. Fazekas Judit: Fogyasztóvédelmi jog Complex Budapest, 2007. 285. old.
ISBN 978-963-224-923-0

Felelősség a polgári eljárásjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in Civil Procedural Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Szabó Imre egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a jogi felelősség egyes formáival, azon belül a polgári eljárásjogi felelősség kulcsfontosságú momentumaival, alapvető fogalmaival és elveivel (érvénytelenség, hatálytalanság, preklúzió).

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A kurzus a jogi felelősség jogági sajátosságainak és sokrétűségének bemutatására törekszik. Ennek keretében a felelősségnek az egyes eljárási szakokban való megnyilvánulásai, illetve a polgári per alanyainak sajátos felelősségi alakzatai kerülnek bemutatásra.
2. Kifejtésre kerülnek a sajátos polgári eljárásjogi felelősségi formák (az 'alaki felelősség') és azok sajátos jogkövetkezményei.
3. Az eljárási cselekmények elvégzésének elmulasztásához kapcsolódó jogkövetkezmények, az eljárási cselekmények érvénytelenségének és hatálytalanságának problematikája.
4. A polgári eljárás alanyainak több jogágot is érintő felelősségi formái közül bemutatásra kerülnek az 'anyagi felelősségi alakzatok' – a bíróság, a bíró, a felek és a per egyéb szereplőinek eljárási cselekményeihez kapcsolódó büntetőjogi, fegyelmi, kártérítési felelősségi jogkövetkezmények.
5. Bemutatásra kerülnek a 'tisztességes eljáráshoz való jog' és az 'ésszerű idő' követelménye megsértésének kárfelelősségi szabályai és jogalkalmazási gyakorlata, a Ptk. 6:549.§ szerinti bírósági jogkörben okozott károk megtérítése iránti felelősség kérdései.

Évközi tanulmányi követelmények: ---

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

1. Magyary Géza (Nizsalovszky Endre): Magyar polgári perjog. Franklin Társulat Kiadása, Budapest 1939. 228-244., 291-300. old.

Ajánlott irodalom:

2. Szabó Imre: Perhatékonyság és a percselekmények időszerűségének elve. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 2013. 365-376. old.
3. Szabó Imre: Szakértelem és felelősség. Jogtudományi Közlöny 2017/9. 373-385. p.

Felelősség az adóztatásban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liabilities in Taxation

A tantárgy megnevezése - (németül): Verantwortung für die Besteuerung

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Ercsey Zsombor egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célkitűzése, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak az adóztatással összefüggő, összetett felelősségi tárgykörökről, továbbá részletesen elmélyedjenek az adóztató hatalom és az adózók vonatkozó jogainak és kötelezettségeinek jelentőségével és tevékenységének eredményeivel összefüggő kérdéskörökben.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az adóztatás állami felelőssége. Az állami feladatok ellátásához szükséges források előteremtése.
2. A jogalkotói felelősség. Az optimális adóztatás kialakítása.
3. Versenyképes, hatékony és igazságos adórendszer. Hazai és nemzetközi modellek és irányok.
4. Az adózó felelőssége. Az adókötelezettségek teljesítése.
5. Az adózói modellek. Adómorál, adócsalás és jogkövetés.

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Ercsey Zsombor: Az adóztatás igazságossága, Budapest: Patrocinium Kiadó (2016), 274 p.

Ajánlott irodalom:

Ercsey Zsombor: Adó és felelősség, GLOSSA IURIDICA JOGI SZAKMAI FOLYÓIRAT 2: (3-4) pp. 47-77. (2015)

Felelősség az alkotmányjogban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability in Constitutional Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Cservák Csaba egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A felelősség témája az alkotmányos hatalomgyakorlás és legitimáció egyik kulcskérdése. A népszuverenitás eszméje jegyében a választópolgárok saját képviseletükre felruházzák a parlamentet, a népképviselői szerv éppen emiatt számoltathatja be a kormányzatot.

A felelősség a kormány és parlament viszonyrendszerének alapkategóriája, mely kifejezi a parlament primátusát a hatalommegosztás gépezetében. A felelősség intézménye gyakorlatilag a kormány megválasztásában és leválthatóságában váltódik ki. A további elemek, mint az interpelláció és az arra adott válasz elfogadása, a miniszterek beszámolási kötelezettsége, a kormánytagok esküvétele stb. főképp szimbolikus, járulékos jelentőséggel bírnak.

Hangsúlyozzuk, hogy a parlamenti felelősség kérdése csak parlamentáris (valamint részben a félprezidenciális) rendszerekben merül fel; a prezidenciális modell egyik lényege épp a parlament és a végrehajtó hatalom elválasztása.

A kormányzati rendszerek besorolása is részben ennek mentén történik; a parlamentáris rendszer alapja a kormány parlament előtti felelőssége. Ennek ellenpontjaként mutatható be igazán a prezidenciális modell, valamint a kettő közötti sajátos átmenetet képező félelnöki rendszer. A parlamentáris államfő (így a hazai köztársasági elnök) mozgásterét is a felelősség jelöli ki, nevezetesen annak hiánya. A miniszteri ellenjegyzéssel a kormány hatáskörrel rendelkező tagja épp a politikai felelősséget vállalja át az államfőtől. Ez természetesen nem zárja ki a köztársasági elnök jogi felelősségét.

Hazánk az elmúlt évszázadok során is élen járt a parlamentáris rendszer meghonosításában. Az 1848:III tc. a modern parlamentarizmus és polgári állam kialakulásának előhírnöke, létrehozta a független, a törvényhozásnak felelős „minisztériumot” (kormányt). A végrehajtó hatalmat a király távollétében a helytartó a minisztériumok útján gyakorolja, rendeletei csak a miniszterek egyikének ellenjegyzésével érvényesek.

A témával kapcsolatos a konstruktív bizalmatlanság kérdése, melynek megteremtése a rendszerváltozás jogi elemzésének elmaradhatatlan része. Érdekes szakmai vitáknak adhat teret, hogy de lege ferenda az egyes miniszterekkel szemben is legyen lehetőség a bizalom megvonására, vagy a kormány testületi jellegét épp az erősíti, hogy csupán a miniszterelnökön keresztül váltható le a végrehajtó hatalom csúcsszerve.

Az alkotmányjog, illetőleg konkrétan az Alaptörvény meghatározza az egyes szakjogágak legfontosabb alapjait is. Így például a büntetőjogi felelősségre vonás kizárólag az alkotmányos alapjogok és alapelvek keretei között történhet. A polgári jogi felelősség pedig szoros összefüggést mutat az emberi méltósághoz fűződő joggal és a tulajdonhoz való joggal.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Népszuverenitás és demokratikus legitimáció
A felelősség alkotmányos intézményének fejlődése
2. A felelősség kérdése a különböző kormányformák esetében
A rendszerváltozás alkotmányozása és a politikai felelősség
3. A klasszikus parlamentarizmus felelősségi rendszere
A konstruktív bizalmatlanság intézménye
4. A kormány és a parlament viszonyrendszere
Felelősség a nép felé
A köztársasági elnök felelőssége
5. A büntetőjogi felelősség alkotmányos alapjai
A polgári jogi felelősség alkotmányos alapjai

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

SZENTE Zoltán: *Európai alkotmány- és parlamentarizmustörténet 1945-2005*, Osiris Kiadó, Budapest 2006.

KILÉNYI Géza: *Összehasonlító alkotmányjog*, PPKE Kiadvány, Budapest legújabb kiadás.

SARTORI, Giovanni: *Összehasonlító alkotmányműveltség*, (fordította: Soltész Erzsébet), Akadémiai Kiadó, Budapest 2003.

JAKAB András: *Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei*, HVG-ORAC, Budapest 2011.

CSERVÁK Csaba: *Választási és kormányzati rendszer*, kézirat (megjelenés alatt)

Ajánlott irodalom:

Cservák Csaba: *A végrehajtó hatalom és a parlament választása*, Lícium-Art, 2016. Debrecen

Felelősség és szavatosság jogtörténeti megközelítésben

A tantárgy megnevezése - (angolul): Liability and Warranty: A Historical Approach

A tantárgy megnevezése - (németül): Haftung und Gewährleistung in historischer Perspektive

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/ levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a magánjog egyes centrális jogintézményeinek történeti gyökereit vizsgálja, ezáltal megalapozást kínálva a PhD-hallgatók kutatási témáinak dogmatörténeti bevezetéséhez.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A tantárgy részben elméleti ismereteket, részben gyakorlati készségeket, kompetenciákat közvetít, illetve fejleszt.
2. A tárgy keretében a hallgatók megismerkedhetnek az európai magánjog történetének főbb állomásaival, elméleti megalapozó jelleggel.
3. A tárgy fő célja azonban egyes, az előadó és a hallgatók közti eszmecsere alapján kiválasztott (a hallgatók konkrét kutatási érdeklődéséhez igazodó) jogintézmények történeti összehasonlító elemzése, amelynek során különösen nagy súlyt kapnak a magánjog centrális jogintézményei.
4. Így elemzésre kerül a magánjog rendszere, a tulajdon fogalma és korlátai, a birtok intézménye és védelme.
5. A kötelmi jog területéről a szerződés fogalma, a felelősség, az egyes szerződések, különös tekintettel az adásvételre.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, a tantárgy munkaprogramját képező, az egyes doktoranduszok saját kutatási programjához kapcsolódó dogmatika-történeti kutatás előkészítése, írásbeli munka elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Jakab Éva, Humanizmus és jogtudomány: Brissonius szerződési formulái I. Szeged: Pólay Elemér Alapítvány, 2013.

Jakab Éva, Borvétel és kockázat: Jogtudomány és jogélet a Római Birodalomban. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2011.

Jakab Éva, Stipulationes aediliciae: A kellékhibákért való helytállás kialakulása és szabályai a római jogban. Szeged: JATE

Állam- és Jogtudományi Kar, 1993.

Molnár Imre, A római magánjog felelősségi rendje, Szeged 1993.

A szakirodalom kiválasztása (magyar, angol és német nyelven) a doktoranduszok konkrét kutatási témájának függvényében elmélyítendő, kiterjesztendő.

Ajánlott irodalom:

Reinhard Zimmermann, The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition, Oxford 1996.

H. Coing, Europäisches Privatrecht I, München 1985.

Irányzatok az állam- és jogtudományokban

A tantárgy megnevezése - (angolul): Streams in the political sciences and in the jurisprudence

A tantárgy megnevezése - (németül): Methoden in den Staats- und Rechtswissenschaften

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

Oktató: Prof. Dr. Stipta István egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a doktori iskola általános programjához kapcsolódik. Célja, hogy a szervezett doktori képzésben részt vevő nappali és levelező hallgatók megismerkedjenek az állam- és jogtudományban honos legfontosabb elméleti álláspontokkal és módszertani irányzatokkal. A kurzus a módszertani ismeretkörhöz illeszthető, mert a doktorandusz hallgatók által preferált jogtudományi és államtudományi irányzatokat elemzi.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jogösszehasonlítás és a funkcionalizmus, mint módszer
2. A normatív metódus, az empirikus, szociológiai módszer
3. A hermeneutikai elemzés; a történeti kutatási módszer
4. Jogtárgy-harmonikus elemzés; aeduktív-induktív elemzés
5. Dogmatikai elemzés; a módszer-tisztaság felfogása

Évközi tanulmányi követelmények:

A hallgatók foglalkozásokon való részvétele kötelező

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Fekete Balázs: A modern jogösszehasonlítás paradigmái. Kísérlet a jogösszehasonlítás történetének új értelmezésére. Gondolat. Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom:

Somssich Réka : Egységes jog - egységes értelmezés?, Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2016. 286 p. (ELTE Jogi Kari Tudomány; 37.)

Stipta István: A magyar jogtörténet-tudomány kétszáz éve. A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára 57. (Sorozatszerkesztő: Balogh Elemér). Pólay Elemér Alapítvány Szeged, 2015. 264 p.

Jog és vallás

A tantárgy megnevezése - (angolul): Law and Religion

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/ levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az állam és az egyházak viszonya az alkotmányos jogállam berendezkedésének meghatározó kérdése.

Az állami egyházjog az alapjogok közül a gondolat, a lelkiismeret és vallásszabadság alapjogával foglalkozik részletesen. Bemutatja az egyház és az állam közötti viszonyrendszer európai és amerikai mintáit, majd az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. A magyar jogrendszerben az

Alkotmány, a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény és az ezzel kapcsolatos törvények alkotmányossági kérdéseit az Alkotmánybíróság határozatai alapján tárgyalja az egyenlő méltóság elve és az általános egyenlőségi szabály alkotmányjogi értelmezési elvek segítségével. Ennek az alapjognak a részletes kifejtése egy egyházi felsőoktatási intézményben kiemelkedő fontosságú, hiszen az egyháznak alapvető érdeke olyan jogász szakemberek képzése, akik értik és ismerik a két nagy intézmény kapcsolatát, akik a viszonyrendszer jogi szabályozásában kellő elméleti ismeretekkel rendelkezve hatékonyan vehetnek részt.

Mindezen túlmutatóan megállapítható, hogy a vallások (hitek) ismerete nélkül elképzelhetetlen a társadalom normatív funkciójának megismerése. Világossá kell tenni, mi az összefüggés a vallásosság és a normakövetés különböző szintjei között. Különösen napjainkban figyelemmel kell lenni a vallási fanatizmusok kialakulásának veszélyére, és ezen veszélyek demokratikus, az adott közösség történelmi hagyományaira épülő kezelésére.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A jog és vallás fogalma
2. Az állam és az egyház közötti viszony történeti áttekintése
3. Az állam egyházpolitikai jogai Magyarországon – történeti fejlődés
4. Az egyes vallások társadalmi jelensége és jelentősége
5. A semlegesség fogalma és értelmezése, az egyházak társadalomalkotó tevékenysége, intézményei

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Antalóczy Péter: Az állami egyházjog alapjai, Patrocinium, Budapest 2013.

Birher Nándor, A mesterséges intelligencia mítosza, mint a nyugati vallásosság aktuális szellemi kihívása, STUDIA WESPRIMIENSIA, xviii: pp. 35-39. (2017)

Ajánlott irodalom:

Birher Nándor, Abonyi János, Normák, kapcsolatok, igazság,

POLGÁRI SZEMLE: GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT 2:(4-6) pp. 52-59. (2015)

Birher Nándor, Katolikus egyházjog, In: Köbel Szilvia (szerk.) Az állami és a felekezeti egyházjog alapjai. 526 p. Budapest: Patrocinium Kiadó, 2016. pp. 352-402. (ISBN:978-963-413-128-1)

Jogi etika

A tantárgy megnevezése - (angolul): Law and Religion

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Birher Nándor Máté egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy alapvető célkitűzése, hogy a hallgatókkal egyrészt megismertesse a keresztény erkölcsiség értékrendjét, másrészt segítséget nyújtson a jogászai hivatás által megkívánt etikai értékek elsajátításához. Az érdekek, ideológiák, értékek és nézetek sokféleségét valló mai pluralista társadalomban a joghallgatók PhD képzésében ismertetni kell a keresztény értékrendet, összevetve a jog által támogatott és képviselt értékrendi minimummal és elvárásokkal. Különösen is fontos, hogy a hallgató tisztában legyen a jog-erkölcs-vallás normarendek különbözőségével és összefüggésrendszerével.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az „etika” szó jelentése, eredete és használata
2. Az etika és a jog, A jog és az igazságosság
3. Az etika és a szaktudományok, A szakmai etika és annak követelményei
4. A hivatali élet etikai konfliktusai: vesztegetés, törvénytelen lobbizás
5. Modern technológiák szabályozása (etika)

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Zlinszky János: Keresztény erkölcs és jogászai etika, Budapest 2006.

Homicskó Árpád (ed) Egyes modern technológiák etikai jogi és szabályozási kihívásai, Budapest 2018.

Ajánlott irodalom:

Anzenbacher, Arno, Bevezetés a filozófiába, Budapest 2000.

Nyíri Tamás: Alapvető etika, Budapest 1988.

Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, Budapest 1995.

Jogszabályok és etikai kódexek

A tantárgy megnevezése - (angolul): Legal Norms and Codes of Conduct

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

Oktató(k): Prof. Dr. Miskolczi Bodnár Péter egyetemi tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy az üzleti és a magánélet két fontos szabályozórendszerét mutatja be, feltárva a jog és etika hasonlóságait, különbségeit, kapcsolatukat. Rávilágít az etikai kódexek írásban rögzített normáinak arra a szerepére, amit a jog és az etika közelítésében játszanak. A tantárgy felhívja a figyelmet arra, hogy az etikai kódexeket nem csupán eredeti funkciójukban „közvetlenül” alkalmazzák, hanem – kvázi „mögöttes szabályként” – egyes jogági alapelvek és generálklauzulák alkalmazása során is értelmezési segítséget nyújtanak.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Jog és etika kapcsolata
2. Az etikai kódexek funkciója, keletkezése, fajtái
3. Az etikai kódexek közvetlen alkalmazása (önkéntes követés, fegyelmi eljárás) Az etikai kódexek közvetett alkalmazása (tisztességtelen verseny, fogyasztóvédelem)
4. Jogszabályok ismételése és többletkövetelmények az etikai kódexekben
5. Gyakorlati példák a jogi szakmára vonatkozó etikai kódexekből

Évközi tanulmányi követelmények: -

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Miskolczi Bodnár Péter: Szakmák reklámkorlátozásai (IV. rész 13. cím) 861-885. old.
In. A reklámjog nagy kézikönyve Lektor dr. Tóth Tihamér
CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2008.
- Miskolczi Bodnár Péter: Az ügyvédi összeférhetetlenségre vonatkozó jogi és etikai normák kapcsolata 300-329 old. in Sepső Enikő – Deres Kornélia – Homicskó Árpád Olivér (szerk.) Studia Caroliensia A Károli Gáspár Református Egyetem 2016-os évkönyve
- Miskolczi Bodnár Péter: Az erkölcs és a jog szoros kapcsolata
Polgári Szemle 2015. 4-6. szám 27-33. old.
- Miskolczi Bodnár Péter: A kamarai érdekérvényesítő tevékenység versenyjogi határai 83-89. old. in Az érdekérvényesítés legális és illegális eszközei Miskolci Jogtudományi Műhely 5.
szerk. Csemáné dr. Váradi Erika Bíbor Kiadó, Miskolc, 2009. ISBN 978-963-9988-02-6, ISSN 1589-1518
- Miskolczi Bodnár Péter: A jog és erkölcs változó kapcsolata in Tanulmánykötet „Jog, erkölcs, etika”
Konferencia 2017. június 22. Szakály Zsuzsa (szerk.) Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.
Budapest 2017., 37-58. ISBN 978-615-5710-31-5

Ajánlott irodalom:-

Kárfelelősség (Az Európai és a Magyar magánjogban)

A tantárgy megnevezése (angolul): Tort Law

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

Tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tárgyfelelős: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

Oktató: Prof. Dr. Szalma József MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A polgári jogi (szerződési és szerződésen kívüli) kárfelelősség intézményeinek, elméletének és gyakorlatának elemzése, a Ptk. és az európai polgári törvénykönyvek fényében.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

(1)

1. A kárfelelősségi jog alapintézményei, helye a magyar jogrendszerben, külföldi kitekintéssel. A kárfelelősségi jog alapelvei: megelőzés, kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség, környezetvédelmi actio popularis
2. A kárfelelősségi jog fejlődésmenete és szabályozása (alaki forrásai) az európai és a magyar jogban
3. A kárfelelősség –kártérítési felelősség feltételei
 - a) Jogellenes magatartás
 - b) Kár, a kár fajtái: vagyoni kár, nemvagyoni kár (v. személyiségsérelem), közvetlen, közvetett kár, érdeksérelem, felmerült kár, elmaradt jövedelem. Személyiségsérelem: az élet, a testi épség, az egészség és a szabadság sérelme.
 - c) Szubjektív felróhatóság (adott helyzetben általában elvárt magtartás - szándékosság és gondatlanság)
 - d) Objektív felróhatóság (okozati összefüggés). Az okkiválasztás mércéi. (Okkiválasztási elméletek).

(2)

4. A kárfelelősségi alakzatok
 - a) *Az általános és a különleges felelősségi (alakzatok), szabályok.* Általános károkozási tilalom. A Ptk kárfelelősségre vonatkozó közös szabályai. *A különleges felelősség eseteiről:* veszélyes üzemi felelősség, termékfelelősség, épületkárok, állattartói felelősség, gyártó felelőssége, orvosi, mérnöki és más szakmai felelősségi rendszerek. Közhatalom: bíróság, közigazgatás kárfelelőssége. Ügyészi

felelősség. Közjegyzői felelősség. Végrehajtói kárfelelősség. Sportfelelősség. Vezető tisztségviselő felelőssége. Eltartó halálának okozása esetén közeli hozzátartozó járadékigénye.

- b) *A szerződési felelősség és a deliktualis felelősség.* A szerződésszegés és esetei (szerződés nemteljesítése, hibás és késedelmes teljesítése. A szerződési felelősség mértéke. Negatív és pozitív szerződési érdektérítés (Interesse). Felelősségkorlátozási klauzulák. Előreláthatósági klauzula. A *deliktualis* felelősség főbb jellemzői. A primáris és a szekundáris felelősség. A culpa in contrahendo (rosszhiszemű szerződéskötési tárgyalás, mint a deliktualis felelősség sajátos esete –Ihering elmélete).
- c) *Saját és mások magatartásáért való felelősség. Törvényi és szerződési felelősségtelepítés.* A vétőképesség. Szülő, gyám felelőssége. Kiskorúak oktatási intézményének felelőssége. Egészségügyi intézmény felelőssége a gondozott felnőttkorú belátóképtelen személy által harmadik személynek okozott káráért. Vállalkozó (munkáltató) felelőssége az alkalmazott által harmadik személynek okozott kárért. *Felelősségbiztosítás* (kockázat- vagy- és személybiztosítás). A biztosítás alapintézményei: Biztosítási szerződés, biztosítási kockázat, biztosítási esemény, a biztosítási összeg, biztosítási díj. Önrész. Kötelező biztosítás, önkéntes biztosítás. A biztosító általános üzletkötési feltételei mint a biztosítási szerződés alkotó része. A biztosító visszkereseti joga. Munkajogi felelősség (Ptk-Mt). A munkáltató felelőssége az alkalmazottnak, munkavállalónak okozott kárért. Alkalmazottnak vagy munkavállalónak a munkáltató iránti felelőssége. A jövedelempótló járadék.
- d) Kárfelelősség a *többes károkozásnál*. Osztott és egyetemleges felelősség. A visszkereseti jog kérdése az egyetemleges felelősségnél.
- e) *A büntető és a polgári jogi felelősség* elválása és kapcsolata (praeiudicium és előkérdés)
- f) Megbízói felelősség, közreműködői felelősség
- g) Káronszerzés tilalma
- h) Bizonyítási teherviselés a polgári kártérítési peres eljárásban

(3)

5. A kárfelelősség mértékét meghatározó tényezők

- a) A teljes kártérítés elve
- b) Az okozott kár valós mértéke (felmerült kár, elmaradt haszon)
- c) Felelősség mértékét meghatározó egyéb tényezők: Okság, szubjektív felróhatóság. Felelősségkimentő és előreláthatósági klauzulák. Felelősségmegosztás a károsulti- , vagy harmadik személy hozzájárulása esetében.
- d) Személyiségsérelem azaz nemvagyoni károkozás esetében: az általános és különleges személyiségi jogsértések típusától függő szankciók. Objektív: Abbaahagyás, eltiltás, a jogsérelemmel előállított dolgok megsemmisítésére való marasztalás. Szubjektív: a sértett javak jelentősége, szubjektív felróhatóság típusa, pl. szándékosság), sérelemdíj. A „bagatell” kérdés.

(4)

6. A kárfelelősséget kizáró (klasszikus), vagy a felelősséget megosztó okok

- a) Erőhatalom (vis maior)
- b) Esemény (casus)
- c) Jogos védelem
- d) Szükséghelyzet
- e) Károsult belegyezése
- f) Az ún. megengedett károkozás és az általános károkozási tilalom kérdése

(5)

7. A kártérítés módja

1.- Vagyoni kárnál:

- a) Pénzbeli kártérítés
- b) Természetbeni helyreállítás (in integrum restitutio), pl. kijavítás, dologcsere
- c) Egyidejű kártérítés
- d) Szukcesszív kártérítés (járadékszolgáltatásra való marasztalás esetében)

3.-nemvagyoni kárnál:

- a) a személyiség sérelem megállapítása
- b) sérelemdíj (pénzbeli elégtételnyújtás)
- c) helyreállítás (sajátosérelemnél, szerzői jogok megsértésénél, torzítás esetében)

4- Az általános kártérítés, v. káráltalány

5.- A non cummul elve (a felelősségi jogcímek halmozásának kizárása)

Évközi tanulmányi követelmények:-

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kötelező jogforrás: Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről és novellái), 6. könyv, szerződési és szerződésen kívüli felelősségre vonatkozó jogszabályok. *Fakultatív* jogforrások: német BGB, osztrák Általános Ptk., svájci Kötelmi Törvénykönyv, francia Code civil, olasz Codice civile.

Ajánlott jogirodalom:

Fuglinszky Ádám, Kártérítési jog, HVG/ORAC, Budapest, 2015; *Szalma* József, Szerződési és szerződésen kívüli felelősség az európai és magyar magánjogban, ELTE ÁJK, Budapest, 2008. U.ő (Szalma József): Okozatosság és polgári jogi felelősség, Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért, Miskolc, 2000. Uő: Sérelemdíj és a személyiségi jogok megsértésének magánjogi szankciói az európai és a magyar jogban, KRE ÁJK – Acta Caroliensia, Budapest, 2018. Uő: Differenzierung zwischen der bürgerrechtlichen und strafrechtlichen Haftung in der Doktrin und in den Kodifikationen des 19. und 20. Jahrhunderts, Annales Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös nominatae, Sectio Iuridica, 2009, 187-210. oldal. Uő: Entwicklungstendenzen bei der Abgrenzung der zivilrechtlichen von der strafrechtlichen Haftung, Journal on European History of Law, Brünn-Brno, 2012, No. 1, 32-43. oldal. Uő.: Haftung für Rat, Auskunft und Gutachten in ungarischem Recht, Wirtschaft und Recht im Osteuropa (WIRO), München, 2016/3. szám. U.ő: Solidary and divided Liability on joint Tortfeasors – with special Regards tho the Provisions of the new hungarian Civil Code, Journal on European History of Law, The European Society for History of Law, STE Science Center, Brünn-Brno, vol. 8/2017, No 1, 65-75. oldal. *Újváriné* Antal Edit, Felelősség, Patrocínium, Budapest, 2017.

Orvosi felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): Medical responsibility

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Homicskó Árpád Olivér egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A képzés során a hallgató megismeri az orvosi felelősség különböző formáit. Megismeri a betegjogokat, amelyeket minden körülmény között meg kell tartania az orvosnak, és amelynek megsértése adott esetben jogkövetkezményeket vonhat maga után. A hallgató képes lesz megkülönböztetni egymástól az orvosi felelősség különböző formát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Az orvosi felelősség általános szabályainak bemutatása.
2. Az orvos etikai felelősségének elhatárolása a jogi felelősségtől. Az orvosi jogviszony alapja, az orvos helye a gyógyítás rendszerében
3. Betegjogok és érvényesítésük. Az orvos jogai és kötelezettségei.
4. Az orvos polgári jogi felelőssége. Az orvos munkajogi felelőssége. Az orvos szabálysértési felelőssége. Az orvos büntetőjogi felelőssége.
5. Orvosi felelősségbiztosítás. Az orvos biztosítóval szembeni felelőssége. A hálapénz a magyar egészségügyben

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Homicskó Árpád Olivér: Az egészségügyi szolgáltatások rendszertana. Jog és Állam 16. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 97. p

Hajdú József – Homicskó Árpád Olivér: Bevezetés a társadalombiztosítási jogba. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2019. 1 – 73. pp.

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Dr. Homicskó Árpád Olivér: A háziorvosi betegellátás elemző bemutatása. In.: Hagyomány és érték. Állam- és jogtudományi tanulmányok a Károli Gáspár Református Egyetem fennállásának 20. évfordulójára. Szerkesztette: Dr. Antalóczy Péter. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2013. 296 – 303 pp.

A szabad orvosválasztás jogszabályi háttere. Med. et Jur. 2012. évi I. szám.

Ajánlott irodalom: -

Összehasonlító parlamenti jog

A tantárgy megnevezése - (angolul): Comparative Parliamentary Law.

A tantárgy megnevezése - (németül): Vergleichendes Parlamentsrecht

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Szabó Zsolt egyetemi adjunktus

Oktató(k): Dr. Szabó Zsolt egyetemi adjunktus

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A hallgatók megismerik a parlamentek működésének és a parlamenti képviselők jogállásának nemzetközi megoldásait, szabályozási és gyakorlati oldalról egyaránt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Parlamentek felépítése (kamarák, bizottságok, frakciók)
2. Parlamenti képviselők jogállása
3. Parlamenti házszabályok
4. Törvényalkotás összehasonlító szemmel
5. Parlamenti ellenőrzés összehasonlító szemmel

Évközi tanulmányi követelmények: írásbeli beszámoló készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Erdős Csaba: Parlamenti autonómia, Gondolat, 2015

Ajánlott irodalom:

Szente Zoltán: Bevezetés a parlamenti jogba, Budapest, Atlantisz, 1998

Szabó Zsolt: A Nyugat-Balkán parlamentjei, Gondolat, 2017

[Martin](#) Morlok - Utz Schliesky - Dieter Wiefelspütz: Parlamentsrecht, Nomos, 2016

Earskin May, Thomas: Parliamentary Practice, LexisNexis, 2004

Blackburn, Robert, Kennon, Andrew, Wheeler-Booth, Sir Michael: Parliament: Functions, Practice and Procedures, Sweet & Maxwell, 2002

Bellers, Jürgen – Westphalen, Raban Graf von (Hrsg.): Parlamentslehre, Oldenburg, 1993

Hans-Peter Schneider - Wolfgang Zeh: Parlamentsrecht und Parlamentspraxis in der Bundesrepublik Deutschland, de Gruyter, 1989

Achterberg, Norbert: Parlamentsrecht, Tübingen, Mohr (Paul Siebeck), 1984

Mezey, M. (1979), Comparative Legislatures (Durham, NC: Duke University Press)

Piac-szabályozás alapjai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Basics of the market regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Tóth András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy bemutatja a piacok szabályozásának történeti fejlődését és elméleti megközelítéseit, közgazdasági alapjait, a szabályozhatóságok szerepét, a különböző piacsabályozások egymáshoz fűződő viszonyát.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. Piac-szabályozás általában. Európai és az USA hagyományos piacsabályozási megközelítése közti különbségek
2. Versenyszeremtési modellek, a versenyszeremtés globális modellje és kialakulása, az európai versenyszeremtés modellje, pillérei és a versenyjog szerepe, nemzetközi kereskedelmi jogi háttér
3. Az egyetemes szolgáltatás jelentősége a gazdaság-szabályozásban, az európai jogi megoldás. A jelentős piaci erő mint gazdaság-szabályozási megoldás az EU-ban és Magyarországon
4. Gazdaság-szabályozás magyar alkotmányossági vonatkozásai
5. Az EU gazdasági alkotmányossága: alappillérek, négy szabadság, gazdasági verseny és korlátozása (effet utile, 106. cikk, 37. cikk)

Évközi tanulmányi követelmények:

Órai aktivitás alapján nem kell beszámolót írni, de aki nem tud készülni az órára annak bármely fenti témából (vagy a tárgyhoz illeszkedő más – oktatóval megbeszélte – témából) egy 10.000 karakternyi (hozzávetőleg 3 oldalas) beszámoló készítése és elküldése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Tóth András: Versenyjog és határterületei kivonat

Versenyjog (szerk.: Boytha Györgyné – Tóth Tihamér) PPKE JÁK, Bp., 2010., 229-276. o

Tóth András: Magyarország gazdasági rendje az Alaptörvény és a piaci verseny viszonyára tekintettel – Versenytükrő 2012/1 (VIII.évf. 1. sz.) 24-34. old

http://www.gvh.hu/data/cms1000133/gvh_kiadvanyok_versenytukor_lapszamok_1201_120730.pdf

8/2014: ABH <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/EE3A84E45401B26EC1257C32006000E6?OpenDocument>

Ajánlott irodalom:

Tóth András: Az elektronikus hírközlés és média gazdasági szabályozásának alapjai és versenyjogi vonatkozásai, HVG ORAC Kiadó, 2008

Prezentációs gyakorlat

A tantárgy megnevezése - (angolul): Presentation coaching: Scientific contribution

A tantárgy megnevezése - (németül): Präsentationsübung: Wissenschaftlicher Vortrag

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: - _

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

Oktató(k): Prof. Dr. Jakab Éva egyetemi tanár MTA doktora

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy a tudományos előadások elkészítésének alapvető ismereteit és tapasztalatait közvetíti, bevezetést és konstruktív szakmai-módszertani támogatást kínál a doktorandusz hallgatók számára szakmai-tudományos konferencia-előadások írásához.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

A tantárgy részben elméleti ismereteket, részben gyakorlati készségeket, kompetenciákat közvetít, illetve fejleszt. A félévi óraszám-keretnek mintegy egyharmada szolgál elméleti, megalapozó ismeretek előadás formájában való megismertetésére. Az óraszám kétharmada viszont arra fordítódik, hogy a hallgatókat interaktív módon, egy konkrét, éppen aktuális doktorandusz-konferenciára készülő, a saját kutatási területükből elkészítendő tudományos előadás kéziratának megírását segítve vezesse be a tudományos munka eme műfájának rejtelseibe.

Az elméleti alapok megismerése, közös megvitatása után a hallgatók először egy „absztraktot” készítenek, és ez kerül közös megvitatásra. Itt fontos szempont a pontos tárgymegjelölés, a probléma-felvetés és az egyéni megoldás rövid vázolója.

Ezt követően az előadás vázlatát dolgozzák ki a hallgatók, majd a bemutatás optimális módja kerül kiválasztásra és kidolgozásra (Handout, PPP). Végül a teljes előadás kerül bemutatásra és közös megvitatásra.

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel a meghirdetett órákon, a tantárgy munkaprogramját képező tudományos előadás vitára bocsátása, a megadott határidőre való elkészítése.

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés a fent leírt módon, közös munkával elkészített előadás alapján történik.

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Reading materials Conference Presentations Technics for PhD students, szerk. József Hajdú, Szeged, 2016

Ajánlott irodalom:

Umberto Eco, Hogyan írjunk szakdolgozatot?, Partvonal, Budapest, 2012.

Szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): Contractual Liability for Damages

A tantárgy megnevezése - (németül): Vertragliche Haftung für Schäden

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Fábián Ferenc egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Fábián Ferenc egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A modern magyar magánjognak is mindig érzékeny és sokat tárgyalt, tudományos irodalomban gyakran vizsgált területe volt a szerződéses károkozás tartalma, az ilyen károkozásért való felelősség határai, korlátai, továbbá a szerződésszegés következményeinek aktuális rendszere.

Az új Ptk. ezt a kérdéskört a korábbi rendszerhez képest lényegében teljes mértékben újraszabályozza, nem túlzás azt állítani, hogy az egész kötelmi jogban talán ez a terület „szenvedte el” a legmélyrehatóbb változásokat, így abszolút alkalmas a tudományos igényű vizsgálódásra. Mindazonáltal ez a témakör aligha értelmezhető az 1959. évi IV. törvény rendszerének bemutatása, esetjogának feltárása nélkül, így a tárgy egyik fontos eleme a régi és az új Ptk. összehasonlítása.

Kiemelt figyelmet érdemel a kurzus során a rendszer objektív felelősség és egyúttal sajátos kockázat-telepítési modell felé való elmozdulása, amely azonban továbbra is túri a kimentést szűk körben. Fontos vizsgálati szempont a kimentési lehetőséget kompenzáló, az előrelátható károkra való felelősségkorlátozás kérdésköre.

Az új rendszerben explicit módon jelenik meg az a gondolat, hogy a szerződő fél viselje mindannak a kárnak a kockázatát, amely a szerződéskötéskor előre látható, kalkulálható volt, ez az üzleties megfontolás igazodik ahhoz a megközelítéshez is, hogy az új Ptk. sokkal kevésbé választja szét a magánfelek és az üzleti szereplők közötti viszonyokat. Ennek jogen kívüli kontextusban való elhelyezése is segíthet az új modell elméleti vizsgálatában.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

- A felelősség általában; erkölcsi felelősség polgári jogi felelősség
- Felelősség a szerződésszegésért, kárfelelősség
- Vétkesség, felróhatóság, objektív, szubjektív felelősség
- Kártelepítés és a felelősség mérséklése
- Előreláthatóság, a kár megtérítése

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008.

Ajánlott irodalom:

- Szakértői javaslat az új polgári Törvénykönyv tervezetéhez, Complex, 2008.
- A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, Complex, 2012.
- Az új Ptk. magyarázata, V/VI. HVG-ORAC 2013.
- Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC 2015.

Technológia szabályozás jogi kihívásai

A tantárgy megnevezése - (angolul): Legal challenges of technology regulation

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tóth András egyetemi docens

Oktató(k): Dr. Tóth András egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tárgy célja annak bemutatása, hogy a technológia szabályozása milyen kihívások elé állítja a jogot. Egyrésről a jog szabályainak megerősítése lehet szükséges annak érdekében, hogy a technológiai fejlődés ne ássa alá az emberi szabadságjogokat. Másfelől szükséges azonban az is, hogy a jog ne ássa alá a technológiai fejlődést. Másként, a jog eszközeivel akkor és olyan irányba történjenek lépések, amikor annak hatásaival tisztában is van a jogalkotó, hogy a technológiai fejlődést véletlenül se vigye olyan irányba el, amely nem volt szándékolt.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. emberi tényezők a technikai fejlődés és annak megítélése mögött; a Frankenstein-mítosz
2. Romboló és új technológiák szabályozási megközelítése közti különbség
3. valós és nem valós elvárások a technológia kapcsán a jog szerepét illetően. a precaution principle
4. Collingridge dilemma? Az Európai Bíróság Uber ügyben hozott ítélete.
5. a technológia szabályozásának eszközei

Évközi tanulmányi követelmények:

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Klein Tamás-Tóth András (szerk.): Technológia jog – Robotjog – Cyberjog, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2018.

Tóth András: Technológia szabályozásának jogi kihívásai, in. szerk.: Tóth András: Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, KRE-ÁJK Acta Caroliensia Conventorum Scientiarum Iuridico-Politicarum XV. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2016., 26-36. **Elérhető:** http://www.kre.hu/ajk/images/doc/Uj_technologia_jog_kotet.pdf

Ajánlott irodalom: -

Veszélyes üzemi felelősség

A tantárgy megnevezése - (angolul): An Outline of the Strict Liability

A tantárgy megnevezése - (németül): Betriebsgefahr

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappali 10/levelező 4

Ajánlott félév: 1-3

Meghirdetés féléve: őszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

Oktató(k): Dr. habil. Boóc Ádám egyetemi docens

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A tantárgy célja a hallgató alapképzésben megszerzett ismereteinek elmélyítése a veszélyes üzemi felelősség körében, különös tekintettel a Polgári Törvénykönyv és a ráépülő speciális szabályozások, összehasonlító vizsgálatára.

A hallgató átfogó ismereteket szerez a vonatkozó magyar esetjogról, megismeri a releváns magyar elméleti irodalom legfontosabb írásait és betekintést nyer az új Ptk. előkészítése során lefolytatott szakmai vitákba.

A hallgató a kurzus elvégzésének eredményeként képessé válik a különböző veszélyes üzemi kártérítési tényállások közti tájékozódásra, ismertté válnak számára a releváns elméleti megközelítések és véleményt tud alkotni a legfontosabb elméleti kérdésekről zajló vitákban.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek és (rész)kompetenciák leírása:

1. A veszélyes üzemi Kárfelelősség története és kialakulása
2. Veszélyes üzemi felelősség a magyar jogban;
3. Kártérítés veszélyes üzemi kárfelelősség alapján
4. Az esetjog áttekintése
5. Konzultáció

Évközi tanulmányi követelmények:

jelenlét az órákon, kiadott olvasmányok áttekintése; esetlegesen házidolgozat készítése

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Marton Géza: A polgári jogi felelősség (A kéziratot kiadás alá rendezte: Dr. Zlinszky János) Triorg Kft (évszám nélkül)

Ajánlott irodalom:

Sólyom László: A polgári jogi felelősség hanyatlása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

LÁBADY Tamás: A deliktális felelősség változásáról és ennek a polgári jogi kodifikációra gyakorolt hatásáról, JURA2002/1

VÉKÁS Lajos: Előreláthatósági klauzula szerződészegésből eredő kártérítési igényeknél, in: Eörsi Gyula Emlékkönyv(szerk.: Sárközy Tamás–Vékás Lajos) HVG ORAC, Budapest, 2002

LÁBADY Tamás: A deliktális felelősség fontosabb változásai az új Ptk.-ban, Jogtudományi Közöny2014/

Szalai Ákos: Veszélyes Üzemi Felelősség – Joggazdaságtani Hatások. Állam- és Jogtudomány. 2015/4.

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. Budapest, 2015.

Vezetői etika

A tantárgy megnevezése - (angolul): Leadership Ethics

A tantárgy megnevezése - (németül): Führungsethik

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Tantárgy típusa: kötelezően választható

Képzésforma: nappali/levelező

Tanóra száma: nappal 10/levelező 4

Ajánlott félév: 2-4

Meghirdetés féléve: tavaszi

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja:

A tantárgy felvételének előfeltétele: -

Tantárgyfelelős: Dr. Tomka János főiskolai tanár

Oktató(k): Dr. Tomka János főiskolai tanár

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A vezetők teljesítményét egyre inkább azon fogják mérni, hogy képesek-e olyan szervezetek létrehozására, amelyek mind gazdaságilag, mind etikai szempontból fenntarthatók. Ugyanakkor korunk vezetőinek számos kihívással megküzdniük, mint például: óriási nyomás nehezedik rájuk a tulajdonosok, a munkatársak, az ügyfelek és a társadalom részéről; a korszerű vezetési modellek megalkotói elhanyagolták az etikai aspektusok tárgyalását, így nem adnak igazán hatékony és eredményes eszközöket a kezükbe; valamint az elmúlt évtizedekben a vezetők fejlesztését támogató kurzusok nem készítették fel őket az etikai dilemmák megoldására. A tantárgy célja a legfontosabb vezetői etikai ismeretek átadásán túl az erkölcsi ítéletalkotási képesség és a szervezeti etika gyakorlatba való átültetési készségek fejlesztése.

Rövid tantárgyprogram, a megszerezhető ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)készségek és (rész)kompetenciák leírása:

Főbb témák:

1. Etikai üzemzavar a vezetésben
2. Erkölcsös egyének – etikátlan szervezetek?
3. Etikai rendszerek és az erkölcsi érvelés módjai
4. Az erkölcsi döntéshozatal lépései
5. Az Aranyszabály relevanciája

Elsajátítandó készségek és kompetenciák

- Etikai álláspont megvédése
- Erkölcsi ítéletalkotás és döntés
- Az etika alkalmazása a vezetői gyakorlatban

Évközi tanulmányi követelmények:

Rövid záró-dolgozat és mini-védés

Értékelés módja: gyakorlat

Az értékelés módszere: gyakorlati jegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Alford, H. J.; Naughton, M.J.: Menedzsment, ha számít a hit; Kairosz Kiadó, 2004

Ajánlott irodalom:

- Fazakas S. (szerk.): A protestáns etika kézikönyve; Kálvin Kiadó Luther Kiadó, 2017
- Fekete L. (szerk.): Kortárs etika; Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004
- Rea, S. B.: Erkölcsi döntések – Bevezetés az etikába, Harmat kiadó, 2015
- Sedlacek, T.: A jó és a rossz közgazdaságtana – A Gilgames-eposztól a Wall streetig; HVG könyvek, 2012
- Tomka J. –Bögel Gy.: Megéri jónak lenni? – A Biblia és a menedzsment II.; Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2014
- Tomka J. –Bögel Gy.: Mit hagyunk magunk után? – A Biblia és a menedzsment III.; Harmat Kiadó, 2018